



KRAGERØ
KOMMUNE

KOMMUNEPLAN 2014 - 2026



Samfunnsdel og arealdel med bestemmelser

Innhold

Forklaringer på ord og uttrykk brukt i planen:	5
KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2014 – 2026	7
1. Kommuneplanens rolle.....	7
1.1 Planprosesser og langsiktig planlegging	7
1.2 Kommuneplanen - en UTVIKLINGSPLAN.....	9
2. VISJONER OG VERDIGRUNNLAG	10
2.1. Visjonen for Kragerø - TRIVSEL og VEKST.....	10
2.2 KUNNSKAP – å vite mest mulig om hva som er viktig og riktig å gjøre	11
2.3 Kragerø – ET BÆREKRAFTIG SAMFUNN	12
2.3.1 Bærekraftige sosiale forhold.....	12
2.3.1.1 Alle med - likeverd gjennom alle livets faser.....	12
2.3.1.2 Kultur, tradisjoner og framtid	13
2.3.1.3 Demokratiske verdier	13
2.3.2 Bærekraftig miljø	13
2.3.3 Bærekraftig økonomi	13
2.3.4 BÆREKRAFTIGE KRAGERØ.....	13
2.4. ATTRAKTIVITETSMÅLET – hva gjør et sted attraktivt?.....	14
2.5 MYNDIGHETSKRAV – som premisser og rammer for utviklingsarbeidet	15
2.5.1 Plan og bygningsloven	15
2.5.1.1 Klima- og miljøhensyn.....	16
2.5.1.2 Samfunnssikkerhet og beredskap.....	17
2.5.1.3 Folkehelse – «helse i alt vi gjør»	17
2.6 Andre føringer for langsiktig planlegging og kommunens arealbruk	18
2.6.1 Nasjonal transportplan 2014 – 2023.	18
2.6.2 Samordna areal- og transportplan for Telemark 2015 - 2025.....	19
2.6.2.1 Retningslinjer	19
2.6.2.2 Bestemmelser	20
2.6.3 Statlige retningslinjer for strandsonen	21
5.2 For disse områdene gjelder følgende retningslinjer:	23
2.6.4 Kommuneplan 2008 – 2020 – premisser som ønskes videreført.....	24
2.6.5 Kommunereformen – nye premisser – nye muligheter?	25
2.6.5.1 Regjeringens mål og perspektiver med en kommunereform.....	26
2.6.5.2 Arbeidet med kommunereformen i Kragerø er vedtatt slik.....	26
2.6.5.3 Reformarbeidet i Kragerø pr. mai 2015 – hvilke tanker har vi?	27
2.7 KOMMUNEORGANISASJON – styring- og samfunnsansvar	29

Balansert målstyring og kommunens styringssystem	29
2.7.1 Kommunens styrende verdier - BERIT	29
2.7.2 Målhierarkiet	31
2.7.3 Fokusområder – kommunens samfunnsansvar.....	31
2.7.4 Balansert målstyring	32
2.7.5 Mål for en økonomiplanperiode.....	32
2.7.6 Bruk av måleindikatorer.....	33
2.7.7 Årshjul for økonomiplanarbeidet.....	33
3 KRAGERØSAMFUNNETS UTFORDRINGER.....	35
3.1 FOLKETALL og demografiske endringer	35
3.2 Nærings- og arbeidsmarkedssituasjonen	38
3.3 Levekår og folkehelse.....	39
3.4 Barn og unge – oppvekst og utdanning	40
3.5 Natur og miljø – klima og energi.....	42
3.6 Kommunale tjenester.	43
3.7 Regionalt samarbeid	45
3.8 Utfordringsbildet – oppsummering og vurdering.....	46
4. AVGRENSINGER OG STRATEGISKE VURDERINGER	49
4.1 Levekårssituasjonen.....	49
4.2 Klima- og miljøspørsmål.....	50
4.3 Drøfting av muligheter og strategiske vurderinger.	50
4.4 Det strategiske valget; - boattraksjoner og bedriftsattraksjoner.....	53
5. AMBISJONER OG SATSNINGSOMRÅDER.....	54
5.1 Levekår – hvor ønsker vi å være i 2026 – og hva må det satses på for å komme dit.....	54
5.2 Klima og miljø – hvor ønsker vi å være i 2026 – og hva må det satses på for å komme dit.....	58
6. PLANENS KONSEKVENSER FOR DEN LANGSIKTIGE AREALPLANLEGGINGEN.....	60
6.1 Boligbehov og boområder	60
6.2 Næringsareal - private og offentlige behov	61
6.2.1 Servicenæringer, handelsvirksomhet og småindustri	61
6.2.2. Industriområder	62
6.2.3 Primærnæringer.....	63
6.2.3.1 Landbruket	63
6.2.3.2 Skogbruket	64
6.2.3.3 Fiskerinæringen.....	65

6.2.4 Offentlig virksomhet	65
6.3 Fritidsboliger	65
6.4 Infrastruktur	66
6.4.1. Vei, gang og sykkel.....	66
6.4.2 Jernbane.....	66
6.4.3 Fergeleier	67
6.4.4 Farled og havner	67
6.4.5 Småbåthavner	67
6.4.6 Vann og avløp.....	67
6.4.7 Nettforbindelser.....	67
6.5 Friareal og friluftsområder	68
6.6 Natur- og kulturvern	68
6.7 Skjærgården – et særskilt forvaltningsansvar for Kragerø kommune.....	68
6.7.1 Konsekvenser for arealplanleggingen innenfor strandsonen.....	69
KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2014 - 2026	70
GENERELL BESKRIVELSE AV PLANGRUNNLAG OG INNHOLD.....	70
KRAGERØ KOMMUNE I TALL:	71
1 BYGGEOMRÅDER	72
§ 1.0 PLANKRAV.....	72
1.1 BOLIGER	75
1.1.1 Lekeområder	75
1.1.2. Parkering.....	75
1.1.3 Renovasjon.....	75
1.1.4 Rekkefølgekrav.....	75
1.1.5 Boligområder	76
1.2 SENTRUMSOMRÅDER	76
§1.2 Rekkefølgekrav.....	76
1.3 FORRETNING	77
§ 1.3 Forretning	77
1.4 OFFENTLIG ELLER PRIVAT TJENESTEYTING	78
1.5 NÆRING.....	78
§ 1.5 Næring.....	78
1.6 FRITIDSBEBYGGELSE	80
§ 1.6 Fritidsbebyggelse	80
1.7 IDRETTSANLEGG.....	81
1.8 CAMPINGPLASSER/FRITIDS- OG TURISTFORMÅL.....	82

§1.8 Fritids- og turistformål	82
1.9 SMÅBÅTHAVN/KAIOMRÅDER.....	82
§ 1.9 Småbåthavn/kaiområder	82
1.10 Skilt og reklame.....	83
§ 1.10 Skilt og reklame.....	83
1.11 FELLESBESTEMMELSER FOR PARKERING	85
§ 1.11 Fellesbestemmelser for parkering	85
1.12 KOMBINERT BEBYGGELSE OG ANLEGGFORMÅL	86
§ 1.12 Kombinert bebyggelse og anleggsformål	86
2.0 LANDBRUKS-, NATUR- OG FRILUFTSOMRÅDER.....	86
§ 2.0 FELLESBESTEMMELSER I LNF-OMRÅDER	86
2.1 LANDBRUKSTILTAK OG SPREDT BEBYGGELSE.....	87
§ 2.1 SPREDT BOLIGBEBYGGELSE I ALLE OMRÅDER MED BOKSTAVBETEGNELSE SB ...	87
2.2 Generelt –	88
2.3 Hytter -	90
2.4 Anneks -	91
2.5 Uthus -	91
2.6 Brygger og molo -	92
2.7 Terrenginngrep –	92
2.8 Kabelfremføring og veibygging –	92
3 FRIOMRÅDER, SKJÆRGÅRDPARK	92
§ 3.1 FRIOMRÅDER, SKJÆRGÅRDPARK	92
4 OMRÅDER FOR RÅSTOFFUTVINNING	93
§ 4.0 OMRÅDER FOR RÅSTOFFUTVINNING	93
5 OMRÅDER SOM ER BÅNDLAGT ELLER SKAL BÅNDLEGGES.....	94
5.1 NATURRESERVAT, NATURMINNE, SJØFUGLRESERVAT, M.M.....	94
5.2 FREDETE OMRÅDER OG BYGNINGER	94
5.3 VERNEVERDIG BEBYGGELSE/BYGNINGER OG ANLEGG	95
5.4 FORNMINNER.....	96
§ 5.4 FORNMINNER – AUTOMATISK FREDETE KULTURMINNER.....	96
5.5 NEDSLAGSFELT DRIKKEVANN.....	96
5.6 VERNED VASSDRAG	96
6 SJØOMRÅDER.....	97
7 VIKTIGE LEDD I KOMMUNIKASJONSSYSTEMET.....	97
7.1 JERNBANE.....	98
7.2 VEIER	98

7.3 FERGER OG SKIPSLED	99
7.4 AVFALLSDEPONI - NEDLAGTE	99
Oversikt over Skjærgårdsparkområdene, sikrede Friområder (F) -med nummerhenvisning.....	1

Forklaringer på ord og uttrykk brukt i planen:

Ameniteter; - stedlige egenskaper og tilbud (private og offentlige). Eksempelvis kulturtilbud, muligheter for friluftsliv, idrettsfasiliteter, barnehage, skole, helsetilbud, eldreomsorg, sikkerhet, møteplasser, butikker, kafeer og puber, infrastruktur (lokal), arkitektur, kulturlandskap m m.

Attraktivitet; - her; - egenskaper ved et sted som stimulerer for bosetting, besøk (turisme) og næringsetablering. (mer om dette på s. 8 – 10)

Befolkningsprognoser; - symbolene MMMM, HHHH eller LLLLL. M = middels vekst. H er høy prognose for vekst, mens L står for lav prognose. Eksempelvis er første M fruktbarhet, andre M gjelder levealder, tredje M gjelder innenlands flytting, fjerde M gjelder innvandring.

Bærekraftig utvikling; - def. ut i fra hva man ønsker å oppnå på et område uten at framtidig kvalitet på samme området eller et annet område forringes. FN def. begrepet slik: «Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine.» Å reversere tidligere tap av ulike typer verdier kan også være en del av det bærekraftige utviklingsarbeidet.

Effektivitet; - her; -mest og best mulig tjenesteproduksjon innenfor gitte rammer.

Fattigdom; - Norge bruker nå OECD og EU normen. Det betyr at en husstandsinntekt (relatert til om husstanden gjelder enslig, ektepar eller fam. m/barn) som er under 60 % av medianen blir definert som fattige. Medianen er en utregnet formel for gjennomsnittsinntekt.

HR; - Human Resources; - arbeidet med og organiseringen av de menneskelige ressursene i organisasjoner.

Kommunebarometeret; - utgis av KS sitt organ Kommunal Rapport. Viser sammenlignbare tall på de kommunale tjenesteområdene mellom kommuner, grupper, fylker og landet. Tallen sier altså ikke noe objektivt om vår gode/dårlige vi er, men hvor gode/dårlige vi er i forhold til landets 428 kommuner. Tallgrunnlaget er Kostra, GSI (grunnskolen informasjonssystem) og noen spesifikke fagprogram.

Kompetanse; - er på et vis summen av kunnskaper, holdninger og ferdigheter. I dagligspråket defineres kompetanse gjerne som evnen til å klare en oppgave eller beherske et yrke i møte med komplekse krav, situasjoner og utfordringer.

Likeverd; - betyr her likebehandling i betydningen at alle skal gis like muligheter. Dette betyr ikke at enkelttjenester skal være like for alle, men må tilpasses en brukers forutsetninger. Likeverd må ikke forveksles med likhet i betydningen at «alle skal bli like».

Plan og bygningsloven; - denne heter nå egentlig **Lov om planlegging og byggesaks-behandling**, men det er fortsatt benevnelsen *plan- og bygningsloven* som blir brukt både i offentligheten og blant menigmann. Så også her i planen – gjerne forkortet pbl.

Ressurser; - ansatte, kompetanse, bygninger, uteanlegg, maskiner, materiell.

SSB; - Statistisk sentralbyrå. Her samles alle rådata (i innrapportert form). SSB's statistikkbank framstiller dette tabellarisk med muligheter for grafiske visninger.

Strategi; - sentrale og ofte overordna grep som må tas, eller er «lurt» å ta for å nå ett eller flere mål. Veivalg er også et bilde som brukes. *Strategivalg handler mer om hva som skal gjøres enn hvordan noe skal gjøres.* (Wikipedia)

Strukturelle forhold; - i forhold til samfunnsutvikling og planarbeid brukes uttrykket om overordna forhold som geografi/beliggenhet, naturressurser, nasjonal- eller markedsøkonomi (makroøkonomiske forhold) og infrastruktur (nasjonal og delvis regional). Begrepet blir ofte svært abstrakt og/eller vanskelig «å få tak i».

Universell utforming: - tilrettelegging av bygninger og infrastruktur for alle aldersgrupper og for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Visjon; - I visjonen nyttes ordet *vekst*. I visjonssammenheng kan det tenkes vekst i kvantitet og vekst i kvalitet. Vekst i kvantitet er vanlig å måle i befolkningsvekst med dens konsekvenser for andre vekstområder, mens vekst i kvalitet kan omhandle estetikk, infrastruktur og tilgjengelighet, opplevelser, grad av lønnsomhet i næring, offentlig tjenesteyting osv.

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2014 – 2026

1. Kommuneplanens rolle.

1.1 Planprosesser og langsiktig planlegging

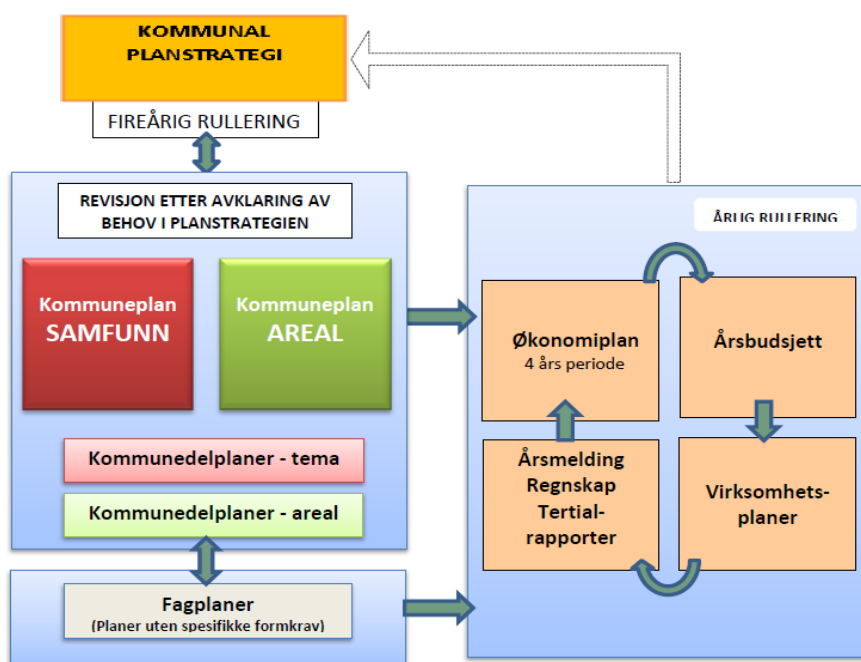
Med utgangspunkt Plan og bygningslovens (Pbl.) § 11 er kommuneplanen kommunens overordnede og langsiktige plan. Det betyr at alle andre kommunale delplaner og fagplaner skal ha denne planen som referanse og forankring.

Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel. Mens samfunnsdelen beskriver mål og satsningsområder for ønsket utvikling av lokalsamfunnet, skal arealdelen etter Pbl. §11-5 vise sammenhengen mellom målene for den framtidige samfunnsutviklingen og langsiktig arealbruk for hele kommunen.

Kommuneplanen for Kragerø har et tolvårsperspektiv, men skal med utgangspunkt i samme lov §11-1 operasjonaliseres gjennom en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år. Kragerø kommune bruker begrepet økonomiplan som ivaretar fireårsperspektivet samt kommunens årlige budsjettarbeid.

Kommuneplanen 2014 – 2026 er et produkt av revidert plan og bygningslov fra 27.6. 2008 og 22. 6. 2012 hvor det er formulert et nytt krav om det som kalles Kommunal planstrategi i den kommunale planleggingen (jf. Pbl. §10-1)

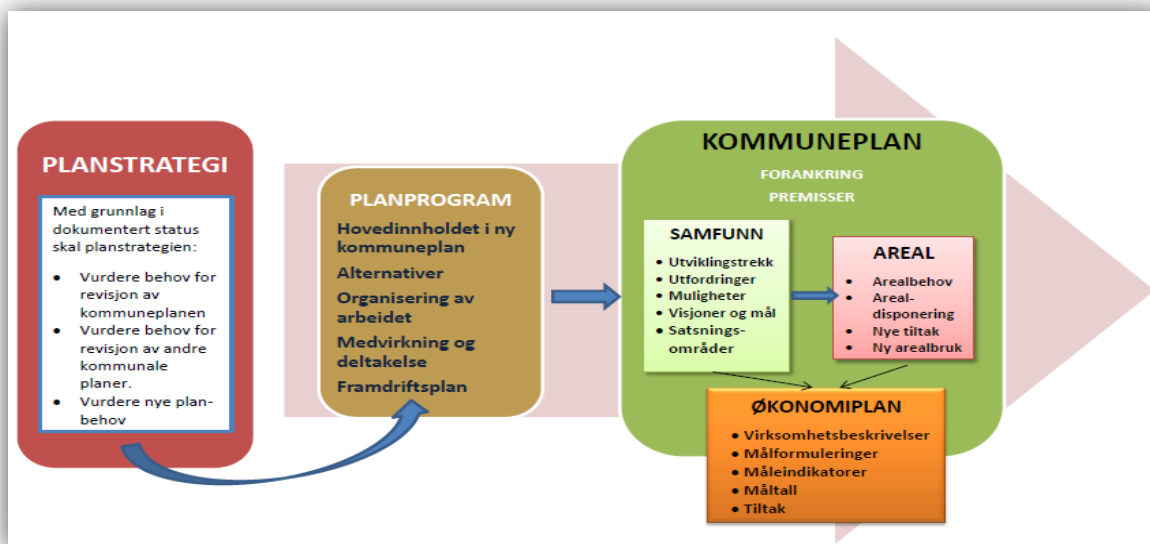
Som følge av gjeldende plan og bygningslov kan revisjons-/rulleringssyklusen av plansystemet illustreres slik:



Figur 1 Kommuneplansystemets rulleringssyklus

Med denne henvisningen er *Kommunal planstrategi for Kragerø kommune 2012 – 2015* forarbeidet og grunnlaget for Kommuneplan 2014 – 2026.

Innholdet i dette grunnlaget er tilpasset arbeidet med kommuneplanen gjennom et planprogram for kommuneplan-prosessen. Innholdet i prosessen illustreres slik:



Figur 2 Kommuneplanprosessens innhold

Med henvisning til denne modellen, foreligger følgende referanser som utgangspunkt for det endelige kommuneplanarbeidet:

- Plan og bygningslovens §§ 10 og 11 om kommunal planlegging.
- Plan og bygningslovens § 1-1 om lovens formål og bærekraftig utvikling.
- Lov om folkehelsearbeid §§ 5 og 6 og kommunal planlegging.
- Div. statlige bestemmelser og retningslinjer.
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging – resolusjon 2011.
- Gjeldende regionale planer med tema;
 - Samordna Areal- og transportplan for Telemark 2014 - 2025,
 - Regional strategi for folkehelse i Telemark
 - Regional plan for nyskaping og næringsutvikling
 - Regional plan for oppvekst og kompetanse (Livslang læring)
 - Reiseliv og opplevelser i Telemark.
- Statistisk grunnlag og analyser av nå-situasjon, med utfordringer og muligheter for Kragerøsamfunnet.
- Interkommunalt samarbeid med hovedvekt på plandokumenter for:
 - Grenlandssamarbeidet
 - Vekst i Grenland
- Innspill og merknader til kommuneplanen fra innbyggerne.
- Kommuneplan 2008 – 2020.

Som en overordnet plan beskriver ikke kommuneplanen detaljer. Den beskriver heller ikke tiltak, men angir hvilke områder – satsningsområder - det forventes skal lages konkrete tiltak på i planperioden – dvs. i økonomiplanen (handlingsplan).

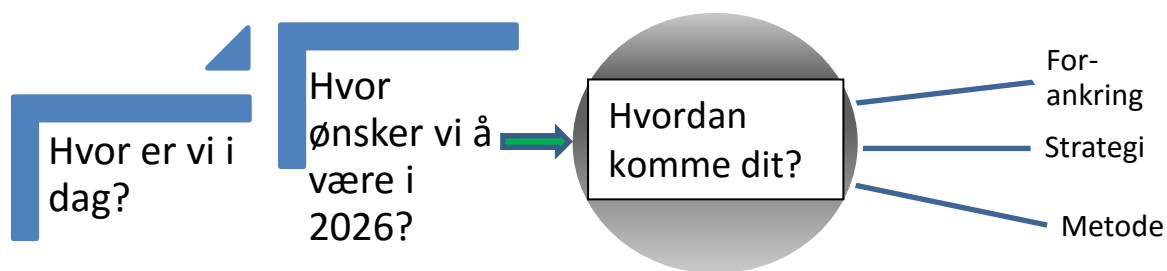
Kommuneplanen 2014 – 2026 tar heller ikke opp alle områder og aktiviteter som foregår i kommunen. Med bakgrunn i det nasjonale forventningsdokumentet, forarbeidende til den

fylkeskommunale planstrategien og kunnskapen om egen kommune, vil likevel nedenstående liste i større eller mindre grad berøre de aller fleste aktiviteter og forhold direkte eller indirekte. Dette er overskriftene som angir hvilke tema som er prioritert og behandlet videre i samfunnsdelen:

- **Folketall og befolkningsutvikling.**
- **Folkehelse og levekår.**
- **Barn og unge, oppvekst og utdanning.**
- **Natur og miljø - klima og energi.**
- **Næringsliv og arbeidsplasser.**
- **Regionalt og interkommunalt samarbeid.**
- **Kommunale tjeneste.**

1.2 Kommuneplanen - en UTVIKLINGSPLAN

Kommuneplanprosessen har latt seg styre av en enkel tankemodell illustrert slik:



Figur 3 - hvor er vi, hvor skal vi og hvordan få det til.

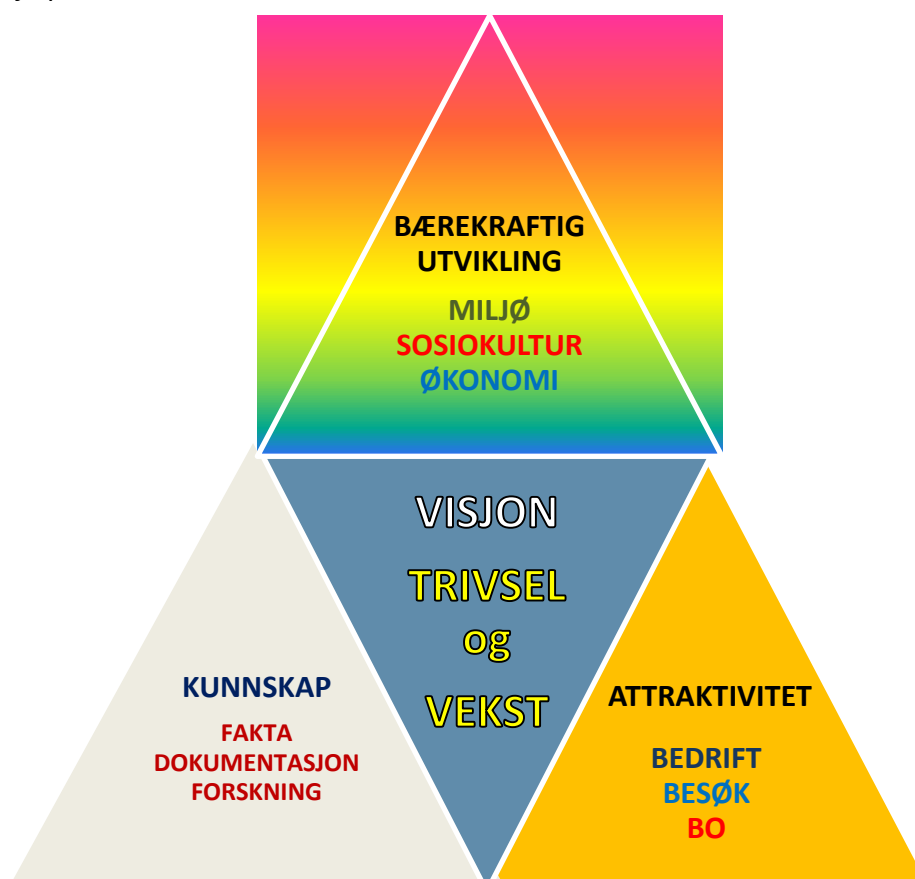
I arbeidet for å nå planens ambisjoner for 2026, vil mange bidra. Med utgangspunkt i den enkeltes ståsted enten som politiker, ansatte eller ledere i private eller offentlige virksomheter, medlemmer i et råd og interesseorganisasjon, lag og foreninger, eller at vi som privatpersoner engasjerer oss i arbeidet med å utvikle kommunen videre. Det vil med andre være svært mange gode og viktige krefter som kommer til å bidra. En av planens intensjoner er å gi noen holdepunkter og å angi en retning. På overordnet nivå må vi vite hvor vi er, vi må vite hvor vi vil, og vi må vite noe om hvordan vi skal komme dit. Det handler om å få alle gode krefter til å gå i samme retning. Knappt noen er enige om alt, det er ikke poenget, men vi må være enige om det viktigste – det grunnleggende. Alternativet vil i for stor grad bli en utvikling hvor tilfeldigheter og innfall bestemmer utviklingen. En slik arbeidsform kan lett minne om anarki og ikke en styringsmodell.

Utover formell forankring og grunnlaget som foreligger for å prioritere disse områdene for det framtidige planarbeidet, er det også viktig å gi kommuneplanen et «ståsted» - dvs. et verdigrunnlag eller verdiforankring.

Det ligger også viktig verdiforankring i lovverket, de overordna retningslinjene og i planer det refereres til i kap. 1.1 ovenfor. Samtidig foreligger det forskning som gir oss teorier og verktøy som kan være til hjelp for å gi planarbeidet både et ståsted, et utviklingsrom og en retning. Begrunnelse og argumenter for hvilke valg som kan, bør eller må gjøres på de ulike utfordringsområdene, er en annen måte å si dette på. I kapittel 2 er det denne form for «ståsted» og utviklingsgrunnlag det blir gjort nærmere rede for.

2. VISJONER OG VERDIGRUNNLAG

Med henvisning til nasjonale mål og forventinger, en tydelig verdiforankring, forskning omkring samfunnsutvikling og erfaringer gjennom planarbeidet, illustreres følgende modell vi kan ha å hjelpe oss med:



Figur 4 Holdepunkter i arbeidet for å få til et godt arbeid med kommunens visjon.

I de neste avsnittene blir de ulike delene i modellen beskrevet nærmere. Det gjøres i denne rekkefølgen:

- 2.1 Visjonen «Trivsel og vekst».
- 2.2 Kunnskap – å vite det vi vet og hva annet vi bør skaffe oss bedre kunnskap om.
- 2.3 Bærekraftig utvikling.
- 2.4 Attraktivitetstankegangen og attraktivitetsmodellen.

2.1. Visjonen for Kragerø - TRIVSEL og VEKST

Visjonen *Trivsel og vekst* er utviklet og forankret i forrige kommuneplanprosess og blir videreført i Kommuneplanen 2014 – 2026.

Kommuneplanen som en utviklingsplan tar derfor utgangspunkt i visjonen TRIVSEL og VEKST og utdyper nærmere hva som ligger i denne:

- *Det er viktig at hele befolkningen i Kragerø har god livskvalitet på alle livets områder.*
- *Det er viktig at vi som bor i Kragerø har og ser muligheter for vekst og utvikling både personlig og i fellesskapet.*

- Dette setter krav til kommunal tjenesteproduksjonen, arbeidet for tjenestekvalitet og arbeidet med å legge til rette for ønsket utvikling av lokalsamfunnet.
- Dette stiller krav til næringslivledere og de ansatte i arbeidet for trygge og gode arbeidsplasser.
- Det setter krav til frivillige lag og organisasjoner for at de skal kunne gi et godt og variert tilbud tilgjengelig for alle.
- Det stiller krav om at hver og en av oss engasjerer seg og er delaktige i lokalsamfunnet.

- ✚ Vi støtter og hjelper hverandre slik at ingen faller utenfor – alle skal få anledning til å delta og være med.
- ✚ Vi vil ha et godt og levedyktig næringsliv med utviklingsmuligheter og potensiale for vekst. Vi vil ha trygge og gode arbeidsplasser.
- ✚ Vi vil at Kragerø skal være et godt sted å besøke – hele året.
- ✚ Vi vil at Kragerø skal være en kommune folk kan flytte til og ikke har behov eller ønske om å flytte fra.

Kragerø skal være et godt sted å bo - i alle livets faser!

2.2 KUNNSKAP – å vite mest mulig om hva som er viktig og riktig å gjøre

Best mulig kunnskap om nåsituasjonen og hvordan vi kan påvirke framtida må ligge til grunn for arbeidet med kommuneplanen.

Vi må være mest mulig sikre på at det vi synes, tenker og mener, tar utgangspunkt i dokumenterte forhold. Derfor var arbeidet med å identifisere fakta om kommunens nå-situasjon og ståsted i forarbeidene til planen, framlagt i planstrategien, grunnlaget for å kunne si *hva vi er gode på og hva vi bør eller må bli bedre på*.

Samfunnsplanlegging er for øvrig ingen eksakt vitenskap – det er få «fasiter» - men det foreligger forskning som kan hjelpe oss med å finne de beste veiene til ønsket utvikling. Likevel vil utviklingsarbeid bestå av å prøve å feile. Planen har et tolv års perspektiv og «ingen kan spå om framtida». Mange parametere og forhold er ukjente, noen er usikre, men ikke alle. Noe vet vi. Denne kunnskapen må brukes for å treffe best mulig - og å feile minst mulig.

For overordnet og langsiktig samfunnsplanlegging foreligger det noe materiale som sier noe om hva som er god strategi, egnet metodikk og riktige prioriteringer. Det antakelig beste og mest nærliggende kunnskapsbaserte materialet vi har tilgang på er å finne i rapporter som Telemarkforskning har laget på oppdrag fra tidligere kommunal- og regionaldepartementet. Her fremmes teorier som grunnlag for modeller som peker på veier å gå for å oppnå ønsket utvikling. Men som tidligere beskrevet er ingenting sikkert, men den gir noen holdepunkter for hva som er viktig å prioritere med det handlingsrommet et lokalsamfunn rår over. Begrepene og modellene som framlegges i rapporten, blir nærmere gjengitt i avsnitt 2.4. nedenfor.²

Forskningsrapportene kan brukes på ulike måter. For kommuneplanen er det de strategiske vurderingene som tas mest i bruk.

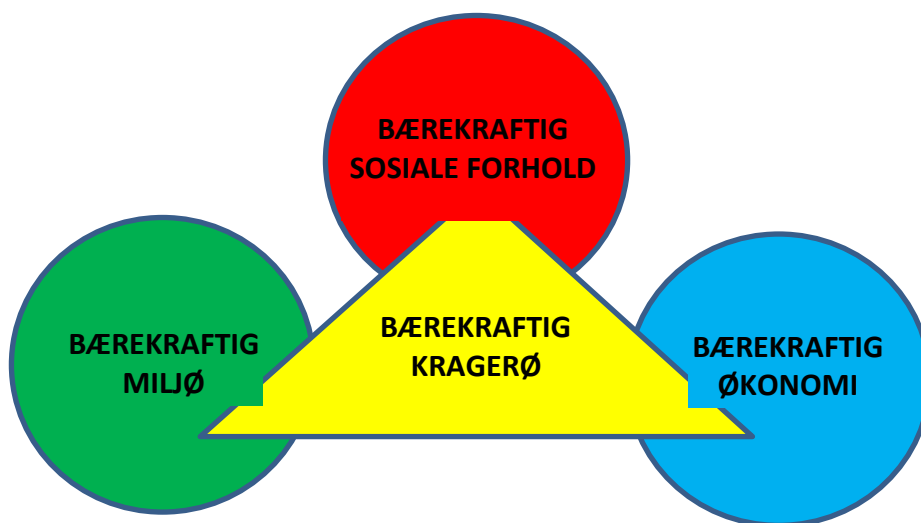
Satsningsområdene som er valgt ut og prioritert, tar utgangspunkt i disse vurderingene, mens innholdet i arbeid som skal gjøres på det enkelte område er forankret i den kunnskapen vi har om tema. Noen steder har dette «kun» basis i lokale erfaringer og fornuftig logisk tenkning, andre ganger, og der det har vært mulig for arbeidet, refereres

det til dokumenterte forhold. Uavhengig av hva forskning sier, eller hva vi som lokalbefolkning ellers måtte mene, må også de valg og prioriteringer som gjøres være forankret i lover og bestemmelser eller overordna nasjonale og regionale planer. Den bærekraftige utviklingstenkingen er en premiss nasjonale myndigheter fremmer i all nasjonal, regional og lokal planlegging. Dette oppfatter vi ikke bare handler om ulike miljøfaktorer, men bør også ses på som en verdibasert forankring for hele kommuneplanen og det arbeidet den legger opp til framover. Det er derfor viktig å si noe nærmere om hva som ligger i begrepet bærekraftig utvikling.

2.3 Kragerø – ET BÆREKRAFTIG SAMFUNN

Nasjonale og regionale forventninger til den kommunale planleggingen kan formuleres i en målsetting om *en bærekraftig samfunnsutvikling* på alle nivå.

Med utgangspunkt i bærekraftbegrepet forklart innledningsvis, er det brukt tre bærekraftdimensjoner i kommuneplanen. Det er *bærekraftige sosiale forhold*, *bærekraftig miljø* og *bærekraftig økonomi* – illustrert og nærmere forklart relatert til vårt planarbeid slik:



Figur 5 Bærekraftdimensjonene og samspillet mellom dem

2.3.1 Bærekraftige sosiale forhold.

Kommuneplanperspektivet knytta til denne dimensjonen handler om å bidra til det gode liv for innbyggerne - både enkeltvis og i et fellesskap. Det gode liv kjennetegnes i menneskers opplevelse av trygghet og tilhørighet for den enkelte og respekt og toleranse mennesker i mellom.

2.3.1.1 *Alle med - likeverd gjennom alle livets faser.*

Med utgangspunkt i internasjonale konvensjoner og norsk lovgivning skal ingen diskrimineres. Uavhengig av etnisitet, sosial tilhørighet, økonomi, kjønn, alder og helsetilstand, skal alle ha et likeverdig tilbud og tilgang på helsetjenester, omsorgstjenester, barnehage, utdanning og fritid. I tillegg til punktene om alles rett til offentlige tjenester, skal alle ha mulighet til et trygt og godt sted å bo. Hensynet til barn og unges oppvekstvilkår skal ivaretas i planleggingen.

Prinsippet om *universell utforming* skal ivaretas i all planlegging og skal sikre alle, uavhengig av funksjonsnivå, nødvendig og tilstrekkelig fysisk tilgang til det offentlige rom, offentlige bygg, nærings- og handelsbygg, uterom og kommunikasjonsmidler. Nødvendig tilrettelegging for økt deltakelse i både arbeidslivet og det sosiale livet er en nasjonal og lokal målsetting.

2.3.1.2 Kultur, tradisjoner og framtid

Fellesskapsfølelse, tilhørighet og identitet er sentrale verdier vi skal ivareta og legge til rette for. Sammen med god oppvekst i familien, i barnehagen og i skolen, er tilgangen på kulturopplevelser, fritidsaktiviteter og gode møteplasser nødvendig for livskvalitet. Steders estetiske kvaliteter og utforming er vesentlige verdier knytta til identitet og opplevelser og skal vises hensyn til i all planlegging.

2.3.1.3 Demokratiske verdier

Kommunens samfunnsansvar handler om å tilrettelegge for deltakelse og påvirkningsmuligheter i samfunnsdebatten. Folkelig engasjement på aktuelle arenaer for den enkelte stimulerer grunnleggende demokratiske verdier i vårt samfunn. Flest mulig stemmer i det offentlige rom skaper grunnlag for gode løsninger når avgjørelser skal tas.

2.3.2 Bærekraftig miljø

Å verdsette og verne om mangfoldet i natur- og kulturarven er avgjørende for en grunnleggende livskvalitet i framtida. Effektiv og riktig bruk av energi og riktig forvaltning og bruk av naturressursene veier tungt i arbeidet for et bærekraftig miljø. Hva vi gjør på disse områdene i dag vil påvirke kvaliteten på menneskets og naturens ressurser på sikt. Derfor må den lokale langsiktige planleggingen i forhold til bosetting, næringsliv, fritid og infrastruktur legge til grunn premissene for en bærekraftig utvikling av kultur- og naturmiljøet.

2.3.3 Bærekraftig økonomi

Bærekraftig økonomi handler om en offentlig og en privat økonomi i balanse på en slik måte at den tåler både konjunktursvingninger og kriser. Vi må skape og bruke varer og tjenester på en slik måte i dag at det ikke går utover framtidige behov og framtidig kvalitet. Rettferdighet i forhold til tilgang på arbeid og lønn står sentralt. Reduksjon av fattigdom likeså.

Investeringer i kunnskap, infrastruktur og alternative energikilder pekes på som økonomiske disponeringer som gir framtidige og ønskelige samfunnsmessige effekter. Bærekraftig økonomi og bærekraftige utviklingsmuligheter på alle samfunnsområder henger derfor nøye sammen.

2.3.4 BÆREKRAFTIGE KRAGERØ

Momentene nevnt gjennom de tre bærekraftdimensjonene i dette kapittelet vil i tilpasset form gjelde på lokalt nivå som den gjelder på regionalt og nasjonalt nivå.

Bærekraftbegrepene er derfor et utgangspunkt og en god forankring i arbeidet med å definere hvordan vi ønsker å ha det i Kragerø i framtida.

2.4. ATTRAKTIVITETSMÅLET – hva gjør et sted attraktivt?

Med utgangspunkt i vår visjon «trivsel og vekst», og det faktum at det ikke har vært økning i folketallet i Kragerø etter kommunesammenslåingen i 1960, har det vært nødvendig å finne fram til et analyseverktøy som kan bidra til å identifisere hvilke faktorer som gir både kvalitet og gode muligheter for vekst.

Innunder avsnitt 2.2. om kunnskap, refereres det til et arbeid Telemarkforskning (i samarbeid med Agderforskning) har gjort på oppdrag fra tidligere kommunal og regionaldepartementet. Rapportene ble framlagt i 2013 og kalles «Programteori for attraktivitet». Dette er en teori som tar utgangspunkt i undersøkelser og analyser for å frambringe mer håndfast forståelse for hva som må til for å få folk til å flytte til et sted - eller hindre folk å flytte fra et sted. Særlig viktig i kommuneplan-sammenheng er analysene av hvilke faktorer som er mulige eller hensiktsmessige å påvirke for et lokalsamfunn og hvilke faktorer som er svært krevende eller nærmest umulig å påvirke. I dette ligger også et tidsaspekt i den forstand at noen tiltak kan gi umiddelbar effekt, mens andre, særlig strukturelle forhold, kan ta år og kanskje tiår før det kan gi effekt.

Programteori for attraktivitet definerer begrepet slik:

Attraktivitet er en stedlig egenskap som påvirker flyttestrømmen til et sted, enten ved at stedet tiltrekker seg næringsliv eller besøkende som skaper arbeidsplassvekst og derigjennom innflytting, eller at stedet er attraktivt som bosted uavhengig av arbeidsplassutviklingen.

En oppsummering av modellen¹ ble vist til i forarbeidet til kommuneplanen hvor begrepene bedriftsattraktivitet, besøksattraktivitet og bostedsattraktivitet ble benyttet.

Attraktivitetsmodellen er interessant for lokal utvikling fordi den bygger på teorien om at stedlig vekst i folketallet ikke nødvendigvis er et mål i seg selv, men en konsekvens av lokalsamfunnets ulike kvaliteter – og satsninger som forbedrer disse kvalitetene. Eller for å si det slik; - modellen har først og fremst fokus på kvalitet på viktige områder for å framheve stedlig attraktivitet. Og spørsmålet er; - hvilke områder er viktigst for oss relatert til vår visjon og målet om et bærekraftig lokalsamfunn?

Som nevnt beskriver attraktivitetsforskningen tre typer attraktiviteter; attraktivitet for **bosetting**, attraktivitet for **besøk** og attraktivitet for **bedrifter**. For alle disse typene framheves fire områder som bestemmer den stedlige attraksjonen. Disse, og kombinasjonen mellom disse, illustreres litt forenklet slik:

1

http://www.regjeringen.no/upload/KRD/Vedlegg/REGA/Rapporter/Rapporter_2013/Programteori_sammen_dragrapport_endelig.pdf

Attraktivitets-områder:	ATTRAKTIVITET som		
	Bedrift	Besøk	Bosted
Omdømme	Omdømme som sted å drive næringsliv	Omdømme som sted å besøke	Omdømme som sted å bo
Areal og bygninger	Næringsarealer, Lokaler, Næringshager,	Areal til hytter, Eksisterende hytter, Overnattings-kapasitet,	Tomteareal, Boliger, Tilgjengelighet,
Ameniteter (de stedlige «godene»)	Tilgang til forretningstjenester, Service i kommunen, Kompetanse-institusjoner, Tilgang på kompetent arbeidskraft,	Naturherligheter, Tilrettelegging for friluftsliv, Kulturtilbud, Sport og fritidstilbud, Varehandelen,	Kommunens tjenester, barnehage, skole etc. Naturherligheter, Tilrettelegging friluftsliv, Kulturtilbud, Sport og fritidstilbud
Identitet og stedlig kultur	Nettverk mellom bedrifter, Klynger, Innovasjonsklima, Samarbeid mellom næringsliv og kommune,	Gjestfrihet, Serviceholdning, Samarbeid mellom besøksnæringene Destinasjons-utvikling,	Lokal identitet, Gjestfrihet, Toleranse, Samarbeidsånd, Utviklingskultur,

Figur 6: Lokale forhold som både enkeltvis og sammen påvirker hvor attraktivt det er å bo, å besøke eller å drive næring.

2.5 MYNDIGHETSKRAV – som premisser og rammer for utviklingsarbeidet

Plan og bygningslovens siste bestemmelser poengterer nå enda tydeligere sammenhengen det skal være mellom samfunnsplanleggingen og arealplanleggingen. Det betyr at samfunnsplanens vektlagte områder for utviklingen fram mot 2026 legger rammene for og definerer handlingsrommet arealplanen skal forholde seg til. Det gjentas gjerne hvilke muligheter det ligger i dette handlingsrommet ved hjelp av attraktivitetsmodellen som ble belyst i kapittel 2 (s.9 – 11).

I det følgende vil det på de ulike områdene i samfunnsdelen, og som også får konsekvenser for arealplanleggingen, framkomme hvilke føringer som må tas hensyn til.

Alle innspill til kommuneplanens arealdel er vurdert ut i fra premisene som blir vist til nedenfor. Innspill som er vurdert videreført som følge av dette, er også konsekvensutredet med disse premisene som grunnlag. Nedenfor vises dette punktvis med noen kommentarer.

2.5.1 Plan og bygningsloven

I kapittel 2 utdypes kommuneplanens forankring til verdigrunnlaget. Utgangspunktet for alle myndighetsnivåer er Plan og bygningslovens formålsparagraf. §1-1 om denne lovens formål oppsummeres slik:

- Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

- Planlegging skal gi et grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.
- Langsiktige løsninger skal vektlegges og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.
- Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen.
- Barn og unges oppvekstvilkår skal tas hensyn til i planleggingen.
- Det samme gjelder hensynet til estetiske utforming av omgivelsene.

Med utgangspunkt i det nasjonale forventingsdokumentet til planarbeidet, er det både i regional- og kommunal planstrategi oppsummert at disse tematiske områdene må vurderes og hensynstas på alle nivå i planleggingen:

- Klima og miljø
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Folkehelse

2.5.1.1 Klima- og miljøhensyn

Som satsningsområder beskrevet i kap. 5, vil tiltak på klima og miljøsidene måtte forholde seg til klimautslipp med hovedvekt på å få ned utslippet av CO². Derfor vil energieffektivisering og alternative energiløsninger for offentlige og private bygg og anlegg bli ytterligere påkrevd. Det samme gjelder samspillet arealbruk og infrastruktur. Lokalt er bilen fortsatt den største «miljøsynderen» og tiltak som begrenser bilbruken må vektlegges.

Naturmiljøet og det biologiske mangfoldet er først og fremst truet av klimautslipp, forurensning av vann og vassdrag og nedbygging av nye områder.

Arealplanleggingen må ta spesielt hensyn til naturmiljøet. Vi har klare mål om å verne truede arter og det biologiske mangfoldet. Ved utøvelse av offentlig myndighet skal kommunen se til at prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven ivaretas. Hva som besluttes må forankres i tilgjengelig kunnskap og man må påse at endringer gjøres etter føre-var prinsippet. Tiltak skal også kunne vurderes opp i mot en samlet belastning av økosystemet.

Som følge av tidligere aktiviteter, spesielt knytta til næringsvirksomhet som har spor etter seg i grunnen, vassdrag og/eller sjøbunn, er det også et mål om å vinne tilbake naturkvalitetene. I forarbeidene blir dette kalt «gamle miljøsynder». Vi har noen dokumenterte utfordringer om dette, men også usikkerhet vi har behov for å vite mer om knytta til tidligere miljøfarlige utslipp fra næringsaktiviteter særlig nær vassdrag og/eller i strandsonen.

For framtidig næringsutvikling vil kravene til arealbruk, utslipp til luft og infrastruktur stå helt sentralt knytta til ovennevnte miljøutfordringer i planleggingen.

De samme kravene vil i prinsippet også måtte gjelde for planlegging av boområder, boligbygging, fritidseiendommer og fritidsboliger. Hensynet til vern om naturmangfoldet og sikring av friareal og grøntområder skal stå i fokus. Det samme gjelder planarbeidets krav om effektiv infrastruktur hvor regjeringens klimamål kun kan nås ved at det også lokalt blir tilrettelagt for en betydelig reduksjon og begrenning i transportbehovet.

Forventninger til arealplanarbeidets hensyn og vern om vår kulturhistorie gjennom kulturminner og kulturlandskapet er understreket i tidligere planer og i forarbeidene til ny plan.

Vi vil at våre kulturminner skal være godt kartlagt, verifisert og ivaretatt og tilgjengelig for allmenheten. I tillegg har vi bygninger og bygningsmessige miljøer med arkitektoniske

særtrekk og verdier som generelt ønskes ivaretatt, og som i noen tilfeller ønskes videreutviklet eller modernisert, men innenfor rammene av bevaringskrav eller bevaringsønsker.

2.5.1.2 Samfunnssikkerhet og beredskap

Myndighetsorgan på alle nivå har gjennom de siste årene satt dette høyt opp på dagsorden. Flere sider ved klimaendringene vi forsøker å få kontroll over bekymrer. Særlig har de siste års vind- og nedbørsmønstre med påfølgende ras, skred og flomfare skapt uro. I planarbeidet skal også forebygging av ulykker og uønska hendelser gis stor oppmerksomhet. I Kragerø har vi særlig utfordringer i brannforebyggingsarbeidet knytta til trehusbebyggelsen, spesielt i sentrum. Det henvises for øvrig til Sentrumsplanen «Vern og utvikling» og ROS- analysen til denne. Her anbefales det også tiltak som omhandler forebyggingsmulighetene.

Med utgangspunkt i Lov om kommunal beredskapsplikt, (sivilbeskyttelsesloven) forutsettes det at vi med utgangspunkt i denne lovens § 14 har en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS –analyse) og som skal legges til grunn for kommunens arbeid med sikkerhets- og beredskapsspørsmål. Det forutsettes også at det på bakgrunn av ROS- analysen foreligger en beredskapsplan (§ 15) som gjør lokalsamfunnet forberedt på å håndtere uønskede hendelser.

2.5.1.3 Folkehelse – «helse i alt vi gjør»

Overskrifta er henta fra innledningen til rundskriv 1-6/2011 «Ikraftsetting av lov om folkehelsearbeid».

Folkehelseperspektivet skal ivaretas på alle nivå i den kommunale planleggingen. I folkehelselovens står følgende om kommunens ansvar:

Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen. (Utdrag fra folkehelselovens kap. 2 § 4)

Videre står det om kommunens ansvar for folkehelseiltak:

Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer. Dette kan blant annet omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og leveårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk. (Utdrag samme lov § 7)

Den nye loven bygger på, og er samordnet med plan- og bygningsloven. Dette understreker hvorfor folkehelsearbeid skal være og må være et enhetsovergrepene tema og som så tydelig som mulig reflekteres på flere nivå og på nødvendig måte i kommunens planverk.

I plan og bygningslovens formålsformulering er også hensynet til barn og unge og universell utforming poengtert (jmf. kap. 2.5 s.38). Samtidig understrekes det i kommuneplanen at en trygg og aktiv oppvekst for barn og unge er en nødvendig kvalitet for lokalsamfunnet for å oppnå visjonen om Trivsel og vekst.

Det foreligger også en rekke retningslinjer og bestemmelser, samt veiledninger og anbefalinger som legger føringer for og bidrar til helsefremmende løsninger i arealplanarbeidet som eksempelvis:

- Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (SFT 2005)
- Forskrift om vannforsyning og drikkevann (Helse- og omsorgsdep. 2002)

Det legges derfor til grunn at all arealplanlegging vurderer og eventuelt utreder alle tiltak med henblikk på helsefremmende og universelle løsninger. Der det er aktuelt skal det tas spesielt hensyn til barn og unges oppvekstforhold. Det understrekes også hvor viktig dette perspektivet er sett i forhold til visjonen vi har for trivsel og vekst i kommunen.

Det gjøres også oppmerksom på at temaene *klima og miljø, samfunnssikkerhet og beredskap og folkehelse* også er behandlet som egne tema knytta til planens beskrivelser av utfordringsbilde. Disse perspektivene er også forsøkt ivare tatt på flere måter gjennom planens satsningsområder. Det legges derfor til grunn at dette også blir ivare tatt på en hensiktsmessig måte i det framtidige arealplanarbeidet.

2.6 Andre føringer for langsiktig planlegging og kommunens arealbruk

Av forhold som ikke er nevnt som enhetsovergripende eller tverrfaglig tematikk i kap.

2.5.1. ovenfor, legger spesielt disse punktene rammer og føringer for kommunens langsiktige planlegging:

- Nasjonale retningslinjer og bestemmelser.
- Nasjonal transportplan. Føringer i denne ivaretas for øvrig av ny:
- Regional plan for Samordna areal- og transport for Telemark 2015 – 2025.
- Kommuneplan 2008 – 2020.

Med utgangspunkt i dette vil noen aktuelle og prioriterte forhold bli nærmere beskrevet som grunnlag for overordna og framtidige vurderinger i planarbeidet:

- Skjærgården.
- Jernbane, E-18 og farleder.
- Senterstruktur, fortetting og kollektivtrafikk.
- Videreføring av kommuneplan 2008 - 2020 med hovedvekt på senterstruktur, næringsarbeid, bosettingspolitikk, skjærgården og regionalt samarbeid.

2.6.1 Nasjonal transportplan 2014 – 2023.

Nasjonal transportplan 2014 – 2023 tar utgangspunkt i stortingsmelding nr. 26 (2012-2013) og som bygger på de sammen premissene som nevnt ovenfor med utdrag fra plan og bygningsloven i kap. 2.5 ovenfor. I st.meld. 26 vies imidlertid en dimensjon til stor plass, og som er svært interessant for oss, nemlig regionforstørrende tiltak. Det betyr strategiske vurderinger av tiltak som fremmer tilgjengeligheten (les; - kortere reisetid) mellom regioner. Reisetida mellom de største bo- og arbeidsmarkedsregionene/pressområdene og eksempelvis vår region, påvirker i stor grad vårt vekstpotensial slik stortingsmeldingen beskriver regionsforstørrelseeffekten.

For vår region vil tilgang og kvalitet på spesielt vei og jernbane være viktig. Primært vektlegges reisetida til arbeidsmarkedene i Grenland, dernest reisetida til Osloregionen og delvis Kristiansandregionen.

Dessverre er det ikke fullverdig satsning på vei og jernbane direkte i tilknytning til vår region. E-18 som 4-felt fra Rugtvedt – Dørdal innen 2024. I statsbudsjettet for 2015 er det for øvrig lagt inn plan for midtdeler på strekningen etter Dørdal.

Bygging av dobbeltsporet jernbane Larvik – Porsgrunn er i gang og skal stå ferdig i 2018.

Det står imidlertid ingenting om en videreføring av banen fra Porsgrunn og sørover med en sammenkobling til sørlandsbanen i Gjerstad kommune Samferdselsdepartementet har for øvrig tatt nye initiativ til videreføring med trasé som planlagt gjennom vår kommune.

Farleden til Kragerø er prioritert. Her er forarbeidene alt i gang hvor det prosjekteres for større dybde og større bredde ved ytre del av Knubbehausen. Grunne deler av farleden nær Kragerø havn skal også utbedres som del av prioriteringene i nasjonal transportplan.

2.6.2 Samordna areal- og transportplan for Telemark 2015 - 2025

Rammene for prioritering av arealer til bolig- og næringsformål ligger primært i en videreføring av Kommuneplan 2008 – 2020. Det må for øvrig vektlegges at en rekke regionale føringer for areal og transportplanlegging er revidert etter denne. Fylkeskommunen har sammenfattet og videreført sin planlegging ved hjelp av «Regional plan for samordna areal- og transport for Telemark 2015 – 25 (ATP–Telemark)». Denne vil spesielt påvirke planarbeidet med et tallfesta mål for fortetting innenfor definert senterstruktur. Kommunens senterstruktur og lokalisering bestemmes for øvrig lokalt. Det er kommet to innspill vedr. senterstrukturen. Det ene inneholder et forslag om å definere hele Kragerøhalvøya som sentrumsnære områder. Det andre framkommer gjennom et konkret tiltak hvor det er ønskelig å gi anledning til detaljhandel knytta til Sluppanområdet.

Det blir i nedenfor gjengitt hvilke retningslinjer og bestemmelser vi nå må forholde oss til med utgangspunkt i den nye ATP- for Telemark.

2.6.2.1 Retningslinjer

Retningslinjer for bustadbygging

- *Minimum 70 % av kvar kommune sin bustadbygging, pr. 4. år, skal skje innanfor definert senterstruktur i kommuneplanens arealdel ved transformasjon eller fortetting.*
- *Maksimum 30 % av kvar kommune sin bustadbygging, pr. 4. år, kan skje i form av mindre utbygging utanfor definert senterstruktur med omfang og lokalisering som styrker grendene og knytter seg til kollektivtilbod der det finnst.*
- *Ved eventuell bustadbygging utanfor sentra må samfunnsøkonomiske konsekvensar drøftes med omsyn til infrastrukturtiltak og tenester, som tilkomst, kollektivtilbod og skuleskyss.*

Retningslinjer for utbygging i sentra (sentrum i byar og tettstader)

- *Vidare utvikling av sentra skal styrke kollektivknutepunkt med korte avstandar til service og tenester, arbeidsplassar, opplevingar, nærfriluftsliv og bustader.*
- *I sentra skal det legges til rette for blanda arealbruk og høg arealutnytting som gir attraktive og bærekraftige sentrumsområde og varierte bumiljø og lysingar som gjer det attraktivt å vere fotgjengar og sykkelist.*
- *I sentra skal det leggast vekt på å skape gode uterom i menneskeleg skala, med gode soltilhøve og offentleg tilgjengelege møteplassar.*
- *Landbruksjord og areal med viktige naturressursar skal i utgangspunktet ikkje omdisponerast til byggeområde. Dersom omdisponering er naudsynt, skal areala ha høg utnytting og ein organisering som minimerer ytterligare utbyggingspress.*

Retningslinjer for etablering av offentlig tjenesteyting

Statlege, regionale og kommunale tenester skal primært lokaliseres til fylkes- og regionsentre, eventuelt kommunesentra innanfor sentrumssonen, og i tilknytning til kollektivknutepunkt. Øvrige tenester som skal dekke delar av befolkningen bør lokaliserast til lokalsentre/bygdesentre.

Tjenestetilbodet skal vere lokalisert og utformet slik at dei er med på å styrke sentrenes rolle, kultur og egenart. Tenester skal lokaliserast til sentra som gir best mogleg tilkomst for befolkningen, også utan bruk av bil.

Kultur og fritidstilbod skal fortrinnsvis lokaliserast i tilknytning til og brukes aktivt for å styrke sentrenes og stadenes egenart.

Retningslinjer for etablering av privat tjenesteyting

Tjenester bør lokaliseres slik at dei styrker eksisterande senterstruktur.

2.6.2.2 Bestemmelser

Etablering av offentleg tenesteyting med høg besøksfrekvens

For å legge til rette for attraktive byar og tettstader, tillates det ikkje å etablere tenesteyting med høg besøksfrekvens utanfor sentrumssona i fylkes-, region-, (sekundært) kommunesenter eller lokal-/bygdesenter, f. eks. NAV-tjenester, tinghus, skattekontor, regionale utdannings institusjoner, kino, bibliotek og kulturhus. Unntatt er steds-/ressursbundne tenester.

Forbud mot store handelsetableringar utanfor sentrumssona

Innanfor sentrumssona i kommunesentre og sekundære kommunesentre leggst ikkje begrensningar på omfanget av etableringar og utviding av handelsverksemd*.

** Med handelsvirksomhet forstås handel i bygningsmessige enheter eller bygningskomplekser som etableres, drives eller framstår som en enhet, samt utsalg som krever kunde- og eller medlemskort for å få adgang. Som handelsvirksomhet regnes også handel lokalisert i flere enheter innenfor et område som for eksempel en handelspark.*

Innanfor sentrumssona for lokalsentre tillates etablering av handelsvirksomhet med samla bruksareal inntil 3000 m² utan at det blir stilt krav om handelsanalyse. Dersom etableringa sin storleik er tilpasset senterets funksjon og handelsomland, kan etableringa eller utvidinga overstige 3000m². Konsekvensene av tiltaket skal utgreiast i kommune- eller reguleringsplan. ATP handelsmetode (der bl.a. reisemotstand og senterets attraksjonskraft i regionen analyseres i et 5-års perspektiv) skal anvendast i konsekvensvurderingane.

Ny eller utviding av eksisterande handelsverksemd tillates ikkje dersom konsekvensane er netto redusert omsetning i eitt eller fleire av kommunesentrene.

Utenfor sentrum av fylkes-, region-, kommune- og lokalsentra er det kun tillatt med utviding eller etablering av handelsverksemd(er) med eit samla bruksareal på inntil 800 kvm.

Plasskrevande varegrupper

Forbudet gjeld ikkje handelsverksemd der den dominerande delen av vareutvalet er plasskrevande dersom desse lokaliserast i randsonen til eit senter. Dette gjeld bilar, båtar, landbruksmaskiner, trelast og større byggevarer, samt utsalg frå hagesentre og planteskular.

Områder for handel med plasskrevande varer definerast og avgrensast i kommuneplanens arealdel med krav til høg arealutnytting, struktur, utforming av bygg, maksimumskrav til parkering for bil og minimumskrav til sykkelparkering. Handelsverksemda skal maksimalt ligge innan 300 meter frå busstopp. Området skal vere koplå til og gjerast tilgjengeleg for gåing og sykling.

Avlastningssenter

Utviding og nye handelsetableringar skal ikkje gi negative konsekvensar for region-/kommunesentra. Reisemotstand og avlastningssenterets attraksjonskraft legges til grunn i

konsekvensanalysene av virkningen overfor andre region-, kommune- og lokalsentra ved bruk av modellen ATP-handel.

Nye avlastningssentra skal ikke etablerast.

ATP-Telemark 2015-25 inneholder for øvrig ikke andre overordna føringer som ikke allerede er presisert i våre egne planer. Samtidig er satsningene på forlengelse av Grenlandsbanen med en øst-vest forbindelse gjennom Kragerø presisert (selv om det ikke er nevnt i nasjonal transportplan 2014 – 2023 jmf. punkt 2.6.1 over). Det samme gjelder målet om attraktiv og effektiv kollektivtransport. Knutepunktsatsningen står sentralt hvorpå regionalt knutepunkt på Tangen – Sannidal er en del av handlingsplanen. Fergetilbudet skal opprettholdes og konsolideres, og det påpekes behov for å bedre korrespondansen med buss. Den nye «egenregi»-organiseringen gjennom interkommunalt selskap framheves i ATP-Telemark som en framtidsretta organisering som bør gi gode utviklingsmuligheter.

Etter høringsinnspill fra Kragerø er sentrumstunnel kommet med i ATP-Telemark sitt utviklingsarbeid for perioden 2017-18. «Bidra til utgreiing av behov og løysingar for sentrumstunell i Kragerø» er formuleringen.

Ellers er det foreslått et fylkeskommunalt bidrag på 20 mill. for å få til fastlandsforbindelse til Langøy. Dette er ikke bevilget, men foreslås som et stedsutviklingstiltak på tilleggsliste ved eventuelt endra økonomiske rammer. Tiltaket har siste prioritet av 5 tiltak.

2.6.3 Statlige retningslinjer for strandsonen

«Vi skal være Norges mest attraktive skjærgårdskommune» - lyder et innspill til kommuneplanarbeidet. En flott ambisjon og høyst reell å oppnå i kraft av hva vår skjærgård faktisk er, men også problematisk i den forstand at mange områder og miljøer i skjærgården er svært sårbare for visse typer belastninger den omfattende aktiviteten allerede har gitt av konsekvenser.

Fordi kragerøskjærgården er blant de mest naturskjønne og attraktive områdene i landet, er utfordringene blitt tilsvarende viktige – og til dels krevende.

At «alle» vil nyte skjærgården, burde vært et «luksusproblem», men de siste tiårs endringer i næringsstruktur, bosettingsmønster og ikke minst det som på litt enkelt vis kan kalles ferievaner, utsetter de samme verdiene for betydelige belastninger. De negative konsekvensene av dette kan sammenfattes i momentene;

- Utbygginger og økt ferdsel belaster plante- og dyreriket på land og i vann,
- utbygginger, spesielt i strandsonen, begrenser tilgang og tilgjengelighet for allmenheten,
- utbygginger fører til varige endringer i det naturlige arkitektoniske landskapet,
- utbygginger utfordrer kulturmiljøet hvor bl.a. kulturlandskap, kulturminner særegenheter ved kystkulturen skal hensynstas.

Myndighetene har gjennom plan og bygningslovens fellesbestemmelser § 1-8 «Forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag», sist endret 1.7. 2009, i nær femti år regulert bygningsmessige tiltak og naturinngrep i strandsonen - som oftest omtalt som hundremetersbeltet. Loven er utdypet gjennom «Rikspolitiske retningslinjer, Oslofjordregionen», som Kragerø og Kragerøs skjærgård er definert innunder. Ideelt sett bør det ikke være noen motsetning mellom de nasjonale strandsoneretningslinjene og ambisjonen om å være landets mest attraktive

skjærgårdskommune. Formålet med retningslinjene er nettopp å bevare skjærgårdsattraksjonen ved å veilede lokale planmyndigheter i å balansere framtidig arealbruk med eksisterende natur- og kulturmiljø. Med henvisning til kap. 2.3 beskriver vi balansen for *bærekraftig utvikling*.

«Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen» som gjelder (sist fastsatt 25.3. 2011) gir rammer for bruk av arealer i skjærgården.

Differensieringen omhandler en soneinndeling hvor sone 1 (Oslofjordområdet – østlandet) blir beskrevet som mest utfordrende av våre kystområder i forhold til strekpunktene ovenfor. Linken viser Kragerø beliggende i sone 1, eller «rød sone».

http://www.regjeringen.no/pages/16120532/Strandsone_Ostlandet.pdf

Det er, også som følge av flere innspill til kommuneplanen, behov for å formidle innholdet i de siste retningslinjene. Derfor gjengis større utdrag fra de viktigste avsnittene i de aktuelle planretningslinjene slik:

Først om formålet:

Formålet med disse retningslinjene er å tydeliggjøre nasjonal arealpolitikk i 100-metersbeltet langs sjøen. Målet er å ivareta allmenne interesser og unngå uheldig bygging langs sjøen, jfr. forbudet mot tiltak i 100-metersbeltet langs sjøen i § 1-8 i plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 nr. 71 (plan- og bygningsloven). Det skal gjennomføres en sterkere geografisk differensiering, der vernet gjøres strengest i sentrale områder der presset på arealene er stort.

I plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 er bestemmelsen om forbud mot bygging og andre tiltak i 100-metersbeltet langs sjøen klargjort og strammet inn. I § 1-8 første ledd framgår uttrykkelig at det i 100-metersbeltet skal tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.

Offentlige myndigheters oppgaver og ansvar:

Kommunene skal legge retningslinjene til grunn i den kommunale planleggingen, planbehandlingen og behandlingen av dispensasjonssøknader.

Fylkeskommunene skal legge retningslinjene til grunn i den regionale planleggingen.

Fylkesmennene og fylkeskommunene skal legge retningslinjene til grunn ved sin medvirkning i det kommunale planarbeidet og dispensasjonsbehandlingen. De skal om nødvendig fremme innsigelse til planforslag og påklage dispensasjonsvedtak som ikke er i samsvar med retningslinjene.

Andre statlige fagmyndigheter skal legge retningslinjene til grunn i sin virksomhet, og de kan fremme innsigelse og klage på vedtak som ikke er i samsvar med retningslinjene.

Det vises til embetsoppdraget for fylkesmennene, hvor det heter: I utgangspunktet er det kommunene som ut fra en helhetsvurdering bestemmer hvordan arealene skal nyttes.

Kommunene skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål og interesser i sin planlegging. Statlige og regionale myndigheter kan fremme innsigelse dersom planforslag er i strid med nasjonale og vesentlige regionale interesser. Statlige og regionale myndigheter skal legge vekt på det lokale selvstyret i vurderingen av om det skal fremmes innsigelse.

I retningslinjene deles landet inn i tre hovedområder:

- *Kystkommunene i Oslofjordregionen, pkt. 5.1 nedenfor*
- *Andre områder der presset på arealene er stort, pkt. 6 nedenfor*
- *Områder med mindre press på arealene, pkt. 7 nedenfor.*

(Pkt. 6 og 7 det henvises til her berører da ikke oss og gjengis ikke nedenfor.)

I retningslinjene deles landet inn med kommunegrensene som utgangspunkt.

Oslofjordregionen er utsatt for sterkest press på arealene, og er i en særstilling på grunn av tidligere vedtatte rikspolitiske retningslinjer. Til tross for dette viser SSBs oversikt over bygningspåvirket kystlinje at Oslofjordregionen er det området med klart mest nedbygd strandlinje.

Differensiering gjennom planleggingen:

Det er ikke mulig å foreta en geografisk avgrensning i retningslinjene som fullt ut tar hensyn til lokale forskjeller innad i den enkelte kommune. Derfor vil retningslinjene ha ulik vekt i ulike deler av kommunen i arbeidet med kommuneplaner. Det vil derfor åpnes for å foreta ytterligere differensiering i kommuneplanens arealdel og eventuelt i regional plan av områder innad i kommunen som synliggjør slike lokale variasjoner.

Da kapittelet beskriver rammer og forutsetninger for arealplanarbeidet, gjengis også retningslinjene for vårt område – altså pkt. 5 det vises til ovenfor:

Kystkommunene i Oslofjordregionen

5.1 Områdene avgrenses slik:

Kysten i Østfold, Oslo, Akershus, Buskerud, Vestfold, og Telemark er sentrale områder med særlig stort press på arealene. Dette gjelder følgende kommuner:

- *Østfold, Oslo, Akershus, Buskerud, Vestfold og Telemark:*
Alle kystkommunene

5.2 For disse områdene gjelder følgende retningslinjer:

Byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen i § 1-8 i plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 gjelder generelt. I den nye loven er forbudet og bestemmelsene om dispensasjon i kapittel 19 strammet inn. 100-metersbeltet er av nasjonal interesse. Forbudet skal derfor praktiseres strengt og dispensasjoner skal unngås.

For eventuell ny utbygging og nye tiltak skal det kreves reguleringsplan, jfr. plan- og bygningsloven § 12-1. Byggegrense skal angis i planene, jfr. plan- og bygningsloven § 1-8 tredje ledd.

I 100-metersbeltet langs sjøen skal følgende retningslinjer legges til grunn:

- *Bygging og landskapsinngrep skal ikke tillates på arealer som har betydning for andre formål, som for eksempel friluftsliv, naturvern, naturmangfold, kulturminner, kulturmiljø, landskap, landbruk, fiskerinæring, havbruk eller annen samfunnsmessig betydning. Ved utarbeiding av reguleringsplaner som innebærer bygging i 100-metersbeltet på arealer som er delvis utbygd, skal ferdselshensyn og landskapstilpasning spesielt vektlegges.*
- *Nye bygninger skal trekkes så langt unna sjøen som mulig, og utvidelse av eksisterende bygninger skal skje i retning bort fra sjøen. Byggets funksjon vil ha*

betydning for plasseringen. Utbygging av veger, annen infrastruktur og tomteopparbeiding skal skje slik at inngrep og ulemper blir minst mulig. Samlet sett skal det legges vekt på løsninger som kan bedre eksisterende situasjon i forhold til landskap og allmenn tilgang til sjøen.

- Alternative plasseringsmuligheter skal alltid vurderes før bygging tillates. Dette gjelder også for mindre tiltak. Ytterligere privatisering og gjentetting av strandarealer skal unngås.
- I kommuneplanarbeidet skal kommunene vurdere om tiltak som tidligere er godkjent i kommuneplan eller reguleringsplan, er i samsvar med disse retningslinjene. Eldre planer som gir mulighet for utbygging i strid med retningslinjene, skal revideres eller oppheves. Vurdering og eventuell oppheving eller revidering av eldre planer skal inngå i den ordinære rulleringen av kommuneplanens arealdel.
- Det skal være en svært restriktiv holdning til nye fritidsboliger og vesentlig utvidelse av eksisterende fritidsboliger. Kommunene bør i kommuneplanen etter en konkret vurdering innføre bestemmelser for størrelse og standard av eksisterende fritidsboliger i strandsonen.
- Eventuell fortetting i eksisterende områder skal være godkjent i oppdatert kommuneplan og reguleringsplan, og skal ikke være i strid med disse retningslinjene.

Retningslinjene gjelder også for by- og tettstedsområder. I disse områdene skal behovet for fortetting og byutvikling tillegges vekt. Utbygging bør konsentreres til etablerte utbyggingsområder.

Arealer til bolig-, sentrums- og næringsutvikling bør prioriteres foran arealer til fritidsboliger.

Med dette som et utdrag fra det som vurderes som hovedpunkter i retningslinjene, kan disse i sin helhet leses via linken nederst på siden.²

2.6.4 Kommuneplan 2008 – 2020 – premisser som ønskes videreført.

Utgangspunktet for revisjonsarbeidet er Kommuneplan 2008 – 2020.

Vedlegg 4 er et utdrag fra kommuneplan 2008 – 2020 om hva som har vært gjeldende politikk i perioden for samfunnsplanområder som har konsekvenser for den langsiktige areal- og transportplanleggingen. Her er tatt med:

- senterstruktur,
- infrastrukturtematikk,
- næringsarbeid og næringsområder,
- bosetting og boplikt,
- forvaltning av skjærgården,
- regionalt samarbeid.

Kort oppsummert fra vedlegget tas her med følgende kommentarer:

Det er gjennom forarbeidene ikke kommet lokale innspill/forslag til endringer som berører områdene senterstrukturen, *bopliktforskriften* eller det *regionale* samarbeidet.

² http://www.regjeringen.no/nb/dep/kld/dok/lover_regler/retningslinjer/2011/differensiert-forvaltning-strandsonen.html?id=636763

Senterstrukturen defineres lokalt og Kragerø sentrum som kommune- og regionsenter ligger fast. Det samme gjelder områdene definert som lokalsentra. Disse er Helle, Sannidal og Stabbestad. Se for øvrig innspill vedr. sentrumsnære områder

Boplikten hvorpå det pr. okt. 2014 foreligger et høringsforslag fra regjeringen om å oppheve konsesjonsloven og boplikten. Forslaget er lagt ut til høring med høringsfrist 15. januar 2015. Det foreligger så langt ingen endring av konsesjonslovgivningen.

Infrastruktursatsningene for vei og kollektivtrafikk ligger fast. Jernbane, utbedringer av E18 og farleden er mål som videreføres. Det samme gjelder sentrumstunnel med et mål om bilfritt sentrum. Ønske om flere båthavner og båtplasser tas med videre. Fartsbegrensninger i skjærgården er poengtert og ønskes ytterligere vurdert.

Næringsarbeidet hvorpå målet er å gjøre Kragerø mer robust og nyskapende for å avbøte negativ demografisk utvikling.

Satsningsområder for bærekraftig kommuneutvikling skal gi føringer for bruk og vern av våre fysiske omgivelser.

I bosettingsarbeidet videreføres boplikten som lokal forskrift til konsesjonsloven.

Forvaltning av skjærgården; - kommuneplan 2008-2020 har allerede et ambisjonsnivå vedrørende forvaltning av skjærgården som er godt i tråd med de siste statlige retningslinjene referert til i kap. 2.6.3 over. Hovedtrekkene videreføres.

Regionalt samarbeid vil nå være avhengig av mulige kommunesammenslåinger og kommuneplanen er derfor foreløpig åpen for endringer.

Næringsarbeidet knyttet til Vekst i Grenland (ViG) blir også videreført. Næringsarbeid til grenlandskommunene er imidlertid fra 2014 samlet i et felles interkommunalt selskap «Vekst i Grenland- KS».

2.6.5 Kommunereformen – nye premisser – nye muligheter?

Kommuneplan 2014 – 2026 er forankret i Kommunal planstrategi 2012 – 2015.

Planstrategien er forarbeidet og forberedelsene til arbeidet med revidert kommuneplan.

Mai 2014 ble *Kommuneproposisjon 2015*, med en egen meldingsdel om

kommunereformen, lagt fram av regjeringen. Stortinget har etter dette vedtatt å gjennomføre en kommunereform med et mål om å redusere antall kommuner betydelig.

Tidsperspektivene som ligger i dette, tilsier at forutsetningene ikke i tilstrekkelig grad har vært til stede for at kommuneplanprosessene skulle klare å behandle og ivareta kommunereformspørsmålene på en hensiktsmessig måte.

Men uavhengig av hva vi har visst fram til nå, er det likevel liten tvil om at innholdet i reformen på en eller annen måte vil påvirke oss og legge føringer for framtida.

Kommuneplan 2014 – 2026 er i dette perspektivet likevel et nylig vurdert og oppdatert dokument. Dette gir oss et godt grunnlag for å kunne gå videre inn i denne prosessen på en forberedt måte.

Så langt framlegges det, mot slutten av kapittelet, noen fordeler og noen ulemper man ser for seg dersom Kragerø blir slått sammen med en eller flere kommuner. Denne vurderingen er framkommet da kommunereformspørsmålene for første gang formelt ble behandlet i kommunen i mars 2015. Organisering, forankring og foreløpige resultater av dette arbeidet gjengis i avsnittene nedenfor.

2.6.5.1 Regjeringens mål og perspektiver med en kommunereform

I dette kapitlet redegjøres det kort for regjeringens mål og intensjoner med reformen. På denne måten klargjør regjeringen også hvilke perspektiver og hvilke muligheter man mener kommunereformen peker på og skal kunne gi.

Regjeringen har med bakgrunn i ovennevnte proposisjon publisert følgende:

Regjeringen ønsker å flytte makt og ansvar til større og mer robuste kommuner. Målet er et lokaldemokrati som kan ivareta velferd og sikre verdiskapning og trivsel. Kommunene må ha kraft til å møte de utfordringene som venter. Det er utfordringer knyttet til demografi, velferd og kompetanse og evne til å skape gode og attraktive lokalsamfunn.

Det er 50 år siden forrige kommunereform og kommunene har fått betydelig større ansvar for velferdsoppgaver siden den gang. Samtidig har den statlige detaljstyringen økt og kommunene har de senere år flyttet flere oppgaver inn i interkommunale samarbeid.

Regjeringen ønsker kommuner som er bedre rustet til å håndtere oppgavene de har, og som kan møte de utfordringer og de nye oppgaver som kommer i årene framover.

Stortinget har også sluttet seg til følgende overordnede mål for reformen og som derved vil være førende for kommunes arbeid i tiden som kommer. Dette er hovedmålene:

- *Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne*
- *Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling*
- *Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner*
- *Styrket lokaldemokrati*

Kommunereformen er en velferdsreform. Det handler om bedre velferdstjenester der folk bor, nå og i fremtiden, men den handler også om bedre organisering i områder der både innbyggere og næringsliv daglig krysser flere kommunegrenser, og der større kommuner vil kunne gi en mer helhetlig og god planlegging til beste for innbyggerne.

På departementets hjemmesider blir stortingets overordnede mål, nevnt over, nærmere utdypet.³ Siden inneholder en rekke henvisninger man, om ønskelig kan gå videre «inn i».

2.6.5.2 Arbeidet med kommunereformen i Kragerø er vedtatt slik

I regi av grenlandssamarbeidet ble det høsten 2014 utarbeidet et mandat for kommunereformprosessen i Grenland. Mandatet ble behandlet i Grenlandsrådet den 14.11. 2014 og saken ble informert om på en felles formannskapssamling i Bamble den 1.12. samme år. Mandatet er i tråd med regjeringens veileder for utredning og prosess, «Veien mot en ny kommune».

Av mandatet fremgår det blant annet:

«Det skal gjennomføres en prosess som gir økt innsikt i spørsmål om framtidig kommunestruktur og regionens utviklingsmuligheter. Utarbeide gode beslutningsgrunnlag for senere politiske strukturvedtak i de seks kommunene i Grenlandsregionen».

Prosjektmandatet anviser videre et utredningsarbeid i to faser:

1. *Kartlegge status og utfordringer i de seks Grenlandskommunene. Analyse og drøfting. Vedtak i by- og kommunestyre om mulige sammenslåingsalternativer/modeller det skal jobbes videre med. Dette arbeidet skal etter planen skje i perioden desember 2014 til april 2015. Vedtak før sommeren 2015.*

³ <https://www.regjeringen.no/nb/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/id751048/>

2. *Utredninger knyttet til hver valgte sammenslåingsalternativ/modell. Behandling i by- og kommunestyret. Vedtak om eventuell sammenslåing. Dette arbeidet skal etter planen skje i perioden mai 2015 til mai 2016.*

Etter forslag fra rådmannskollegiet, er det enighet om å gjennomføre fase 1 i utredningsarbeidet i hovedsak på samme måte i alle Grenlandskommunene. Dette er blitt gjort på en systematisk og mest mulig ensartet måte i hver av de samarbeidene kommunene. Hovedarbeidet består i å analysere status og utfordringer i egen kommune, nå og i framtiden. Tidsperspektivet er 20 – 30 år.

En analyse av status og utfordringer har blitt gjort med utgangspunkt i kommunens fire roller slik regjeringen har definert de:

1. Tjenesteyter
2. Myndighetsutøver
3. Samfunnsutvikler
4. Demokratisk arena

Oppsummert vil arbeide og prosessene bli organisert i to faser fram mot våren 2016 slik:

- *Arbeidet startes opp høsten 2014 og avsluttes rundt årsskiftet 15/16. Siktemålet er vedtak i de enkelte kommuner senest våren 2016.*
- *Prosesen skal gjennomføres i henhold til Regjeringens mål og opplegg for reformen og i samarbeid med Fylkesmannen og KS. Det vil si at:*
 - *Målet for arbeidet er å lage et godt beslutningsgrunnlag for senere politiske strukturvedtak*
 - *Prosesen skal bidra til å gi kommunen økt innsikt i spørsmål om framtidig kommunestruktur og skal gjennomføres med fokus på åpenhet og informasjon.*
 - *Befolkningen skal på egnet måte høres.*

2.6.5.3 Reformarbeidet i Kragerø pr. mai 2015 – hvilke tanker har vi?

I tråd med arbeidsprosessen skissert ovenfor, også relatert til kommuneplanprosessen, er reformarbeidet gjennomført med foreløpig oppsummering av problemstillinger, utfordringer og muligheter knyttet til fordeler og ulemper med dagens ordning som et *alternativ* eller å bli del av en større kommune som det *andre alternativet*.

Samlet for de ulike kommunale rollene nevnt ovenfor, er dette argumenter som går igjen vedrørende fordeler ved å være en kommune som i dag:

- Nærhet til de folkevalgte.
 - det er «våre egne» som sitter i kommunestyret,
 - politikerne kjenner de lokale utfordringene,
- Kragerøsamfunnets interesser knytta til turisme- og handelsnæringen håndterer vi best slik det er i dag.
- Tjenesteområdenes nærhet til ledelse og administrasjon.
- Tjenestene er oversiktlige og forhold er lettere synlig med tanke på å avdekke svakheter og sette i gang tiltak.
- I forhold til «en dør inn» tankegangen tror vi dette er lettere å få til i dagens kommune enn om det blir større – altså utfordringer knytta til koordinering og samarbeid på tvers av tjenesteområder.
- Den demokratiske muligheten – dvs. den politiske - for å påvirke utviklingen i ønsket retning, har bedre forutsetninger fordi tjenestens nærhet og synlighet bør ha bedre vilkår i en mindre kommune.

Vurderte mulige fordeler med større kommuner:

- Større fagmiljøer – økt tilgang på kompetanse.
- Teknologier og utviklinger går fort – kan vi «klare oss» alene?
- Infrastruktur, særlig vei og jernbane, er man avhengig av å se kommuner i sammenheng.
- Større kommune har muligens større potensiale for å tiltrekke seg og utvikle næringsliv- og arbeidsplassutvikling. (Om de kommer til Vestmarregionen er likevel et spørsmål)
- Utdanningsløpet – det trettenårige løpet – samt voksenopplæring, og kanskje til og med høyskoletilbud, vil lettere kunne ses i sammenheng.
- Muligheter for å «profesjonalisere» politikerrollen med mulighet for å ha helt eller delvis lønna politikerrepresentanter.

Andre kommentarer:

- På mange områder virker det som om potensiale for kommunesamarbeid er stort og langt fra fullt ut utnyttet fram til nå.
- Hvordan kommunegrensene går er av mindre betydning knytta til problemstillinger vedr. arbeidsmarkedsintegrasjon og pendling.
- Blir mulighetene for kommunesamarbeid «avviklet» etter reformen?
- Fordeler og ulemper med politisk styring – dvs. hvor overordna eller hvor detaljert denne vil være – vil endre seg når/hvis kommunen blir større.
- Da St.meld.nr. 14 - 2015⁴ ikke forelå før dagens møte, ble det vanskelig å vurdere ny kommunestruktur relatert til endrede oppgaver for kommunene.

Etter at alle kommunene har gjennomført sine temadager, ble det gjort en oppsummering av arbeidene med kommunenes ordførere og rådmenn til stede. Konklusjonene fra dette møtet dannet grunnlaget for politisk behandling slik det er beskrevet i avsnittet *Arbeidet med kommunereformen i Kragerø er vedtatt slik ovenfor.*

Rådmannen fremmer denne innstillingen til kommunestyret 18.06. 15:

1. Status og utfordringer for kommunen slik de er fremkommet bl.a. gjennom referatet fra temadagen, tas til orientering.
2. Det anbefales en utredning av regionkommunealternativet med alle seks Grenlandskommunene sammenslått.
I tillegg utredes et alternativ med videreføring av dagens kommunestruktur. Kommunestyret slutter seg til målet for utredningsarbeidet slik det fremkommer av saksframlegget.
3. Det legges fram en egen sak om innbyggerinvolvering etter valget, høsten 2015.

⁴ Meld. St. 14 (2014-2015): Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner.

2.7 KOMMUNEORGANISASJON – styring- og samfunnsansvar

Balansert målstyring og kommunens styringssystem

Gjennom kommunens samfunnsoppdrag er kommunen som organisasjon Kragerøsamfunnets viktigste verktøy i arbeidet med lokalsamfunnets utvikling. Kommunens økonomiske rammer, organisering og styringssystem vil være faktorer som legger premisser for utviklingsarbeidet. Særlig er det i et slikt perspektiv viktig å beskrive organisasjonens styringssystem nærmere.

Som del av organisasjonens utviklingsarbeid har vurderingen av ulike systemer for å målstyre kommunens arbeid stått sentralt, og det er vurdert som avgjørende å ha et system som ivaretar både kvalitetsmål og kvantitetsmål. Systemet som nå brukes i organisasjonen er en tilpasset versjon av balansert målstyring (BMS). En har til hensikt å få balanse mellom de ulike hensyn en må ta for å vurdere hvilke mål en skal ha og hvordan en skal måle disse. Utstrakt bruk av sammenstilte kostratall i rapporterings- og statistikkammenheng – eksempelvis kommunebarometeret – er ofte en nødvendig følge av et behov for å se måleresultater på tjenestekvalitetsområder relatert til pengebruk og den økonomiske utviklingen.

Som følge av evalueringsarbeidet i Kommunal planstrategi 2012 – 2015 ble det, etter en bred prosess der både politisk og ulike administrative nivåer var involvert, utarbeidet et nytt helhetlig styringssystem for Kragerø kommune. Kommuneplanen holder fast ved dette og metodikken i en balansert målstyring.

Med henvisning til årssyklusmodellen og modellen som viser kommuneplanprosessen for overordnet planlegging av kommunal virksomhet, begge vist innledningsvis i kap. 1, består vårt styringssystem av følgende elementer:

- **Styrende dokumenter:**
 - Kommuneplanen, kommunedelplaner,
 - reguleringsplaner, temaplaner, økonomiplanen,
 - årsbudsjettet og virksomhetsplaner.
 - Kommunens styrende verdier.
 - Statlige og regionale føringer som: Statsbudsjettet, fylkesmannens tilstandsrapport og fylkesplanen.
- **Målhierarki**
- **Fokusområder**
- **Målstyringsprinsippet balansert målstyring (BMS)**
- **Periodiske mål (økonomiplanperspektivet)**
- **Måleverktøy – indikatorer og måltall**
- **En fastlagt plan- og rapporteringscyklus** årsmelding, tertialrapporter, interne rapporter og rapportering til overordnet myndighet
- **Delegasjonsreglement**, politisk- og administrativt delegasjonsreglement. Det administrative reglementet er oppdatert. Det politiske reglementet er under revisjon.

2.7.1 Kommunens styrende verdier - BERIT

I denne sammenheng snakker vi ikke om verdier i betydningen samfunnsmessig verdiforankring slik som beskrevet og illustrert i kap. 2.

Som del av rådmannens organisasjonsutviklingsarbeid ble det i 2006 enighet om et verdsett alle kommunalt ansatte skulle ha som rettesnor for bruk internt i organisasjonen og i medarbeideres kommunikasjon og kontakt med brukerne. Verdissetet er primært formulert for å påvirke mellommenneskelig dialog og samhandling både innad i organisasjonen og utad mot brukere, innbyggerne som sådan, men også eksterne aktører og samarbeidspartnere.

Et begrep i tiden er verdibasert ledelse hvor menneskeverd og gode relasjoner vektlegges. I praktisk handling operasjonaliseres dette ofte med begrepet *likeverd* og *rettferd* som etiske grunnelementer i både planlegging, tiltaksutforming, aktiviteter og yrkesutøvelse. Særlig viktig ble det også at kommunestyret i økonomiplanen for 2013 - 2017 vedtok at de styrende verdiene som til nå var rettet mot de ansatte også skulle gjelde politikerne og det politiske arbeidet. Verdistyringen «BERIT» består av:

- **BRUKERORIENTERING**

Innbyggerne er våre brukere, politikerne er premissleverandører. Administrasjonen er likevel ansvarlig for å fremme saker, av betydning for innbyggernes velferd, til behandling i aktuelle politiske fora.

Det skal praktiseres stor grad av offentlighet, innbyggerne skal få svar på sine henvendelser, informasjon om og dokumentasjon av tjenester vektlegges (serviceerklæringer).

Det skal gjennomføres bruker- og medarbeiderundersøkelser.

- **ENDRINGSVILJE**

Administrasjonen bør ha et fokus på endringenes muligheter, og ha som utgangspunkt at endringer er nødvendig for en positiv utvikling. Endringsarbeid bør motiveres gjennom målrettet innsats, basert på en situasjonsanalyse. I alt endringsarbeid skal helhetsperspektivet ivaretas. Endringsprosesser i kommunen skal være preget av åpenhet og søke gi trygghet for den enkelte.

- **RESPEKT**

I møte med ansatte, kolleger, brukere og politikere vil vi ta folk på alvor. Dette gjør vi ved at vi streber etter å ta et skritt til siden for å se om igjen på vår egen evne og vilje til å:

→ *se andre - lytte til andre - akseptere andre - hjelpe andre*

- **INKLUDERING**

Å inkludere innebærer å gi tilgang på informasjon, dele kunnskap, kommunisere visjoner, strategier og verdier. En må innse hvor vanskelig det er å inkludere mennesker som har en annen oppfatning, men vi må samtidig arbeide for:

→ *å fremme mangfoldet blant ansatte og i kommunen,*

→ *å skape et sosialt fellesskap der alle kan oppleve tilhørighet,*

→ *å lede andre til å nå felles mål,*

→ *å skape trygghet for endringsprosesser,*

→ *å legge til rette for at ansatte kan utføre arbeidsoppgaver som er tilpasset den enkeltes kompetanse.*

- **TRYGGHET**

Vi skal oppføre oss slik at de vi er sammen med opplever trygghet.

Viktige stikkord er:

→ Forutsigbarhet - til å stole på - tilhørighet - trivsel.

Opplevelse av trygghet vil føre til at vi tør ta de andre styringsverdiene i bruk.

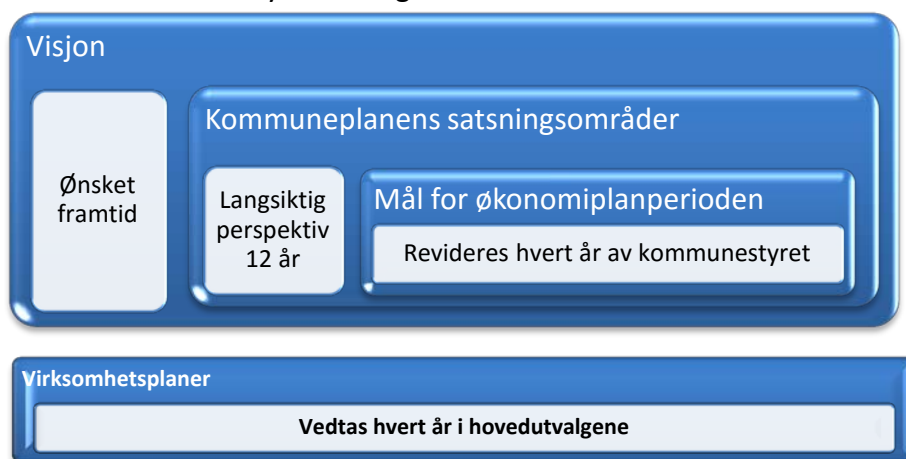
Er vi trygge, tør vi være:

→ brukerorienterte – endringsvillige - vise respekt - inkluderende

Trygghet er grunnleggende for de øvrige styringsverdiene!

2.7.2 Målhierarkiet

Målhierarki som benyttes i Kragerø kommune illustreres som modell slik:

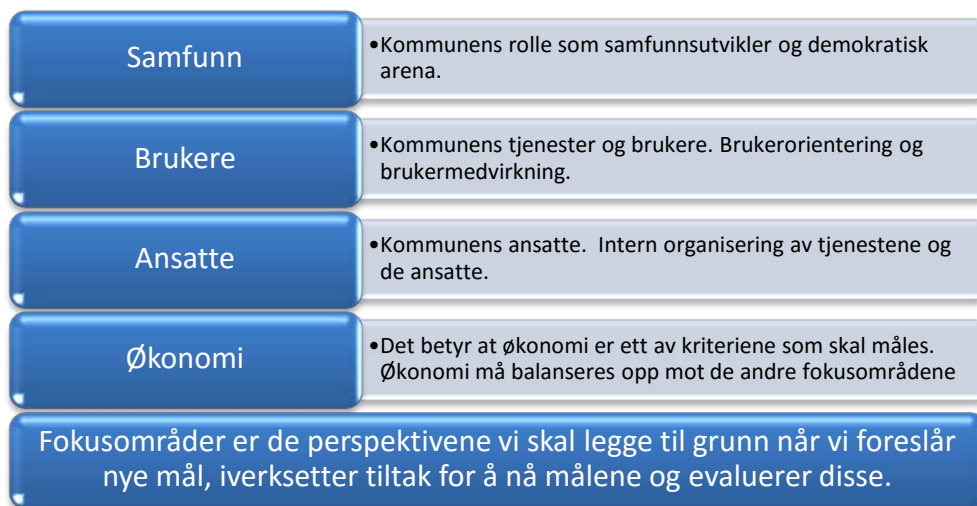


Figur 7 Målhierarkiets utgangspunkt i kommuneplanen

Hensikten med modellen er også å vise sammenhengen mellom de ulike nivåene, og tidsperspektivene som ligger i planleggingen. Kommuneplanens visjon og mål i et 12 års perspektiv, økonomiplanens 4 års perspektiv og virksomhetsplanens 1 års perspektiv. Det er viktig å understreke koblingen(e) mellom et kortsiktig mål som et årsmål (budsjettåret), et periodemål i økonomiplanens 4 års perspektiv og hva som er kommuneplanens mål i et tolvårsperspektiv. Inntil noe annet bestemmes innenfor en planperiode, vil kommuneplanens mål ligge fast i hele perioden, mens ettårsmål og økonomiplanmål kan bli endret eller justert, men kun med den hensikt å fremme størst mulig måloppnåelse relatert til kommuneplanens ambisjoner i det langsiktige perspektivet.

2.7.3 Fokusområder – kommunens samfunnsansvar

«Bakenfor» kommunesektorers rolle ligger formålet – dens eksistensberettigelse og legitimitet. Eller for å si det slik; - hva er oppdraget? Myndighetene har sagt at en kommuneorganisasjon må ha overordnet fokus på fire områder for å kunne virke i tråd med intensjonen. Områdene er illustrert og definert slik:

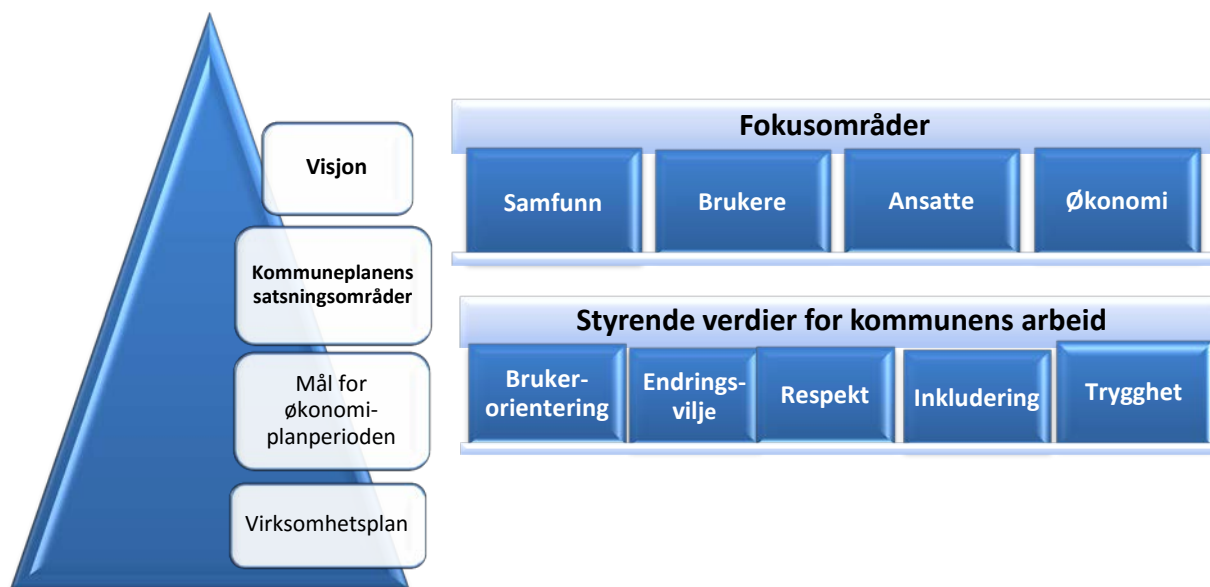


Figur 8 Kommuneorganisasjonens fokusområder

Når vi i seinere kapitler omtaler kommuneorganisasjonens utfordringer og muligheter, er det disse områdene som på ulike måter omtales. Nedenfor vises også en modell som illustrerer hvordan ulike forhold må spille sammen for at den kommunale styringen skal være helhetlig og målrettet:

2.7.4 Balansert målstyring

Parametere som ligger til grunn for den balanserte målstyringen kan illustreres slik:

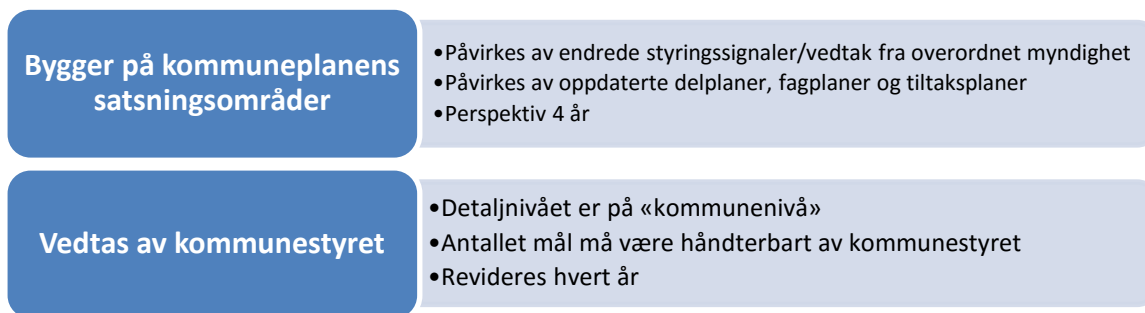


Figur 9 Helhet og sammenheng i planleggingen

På organisasjonsnivå vises også sammenhenger mellom faktorer som må hensyntas og samspille dersom målet om en samfunnsmessig bærekraftig utvikling skal ivaretas. (Jf. figur 6 s. 8)

2.7.5 Mål for en økonomiplanperiode

Premissene som ligger til grunn for målarbeidet i en økonomiplanperiode ser slik ut:

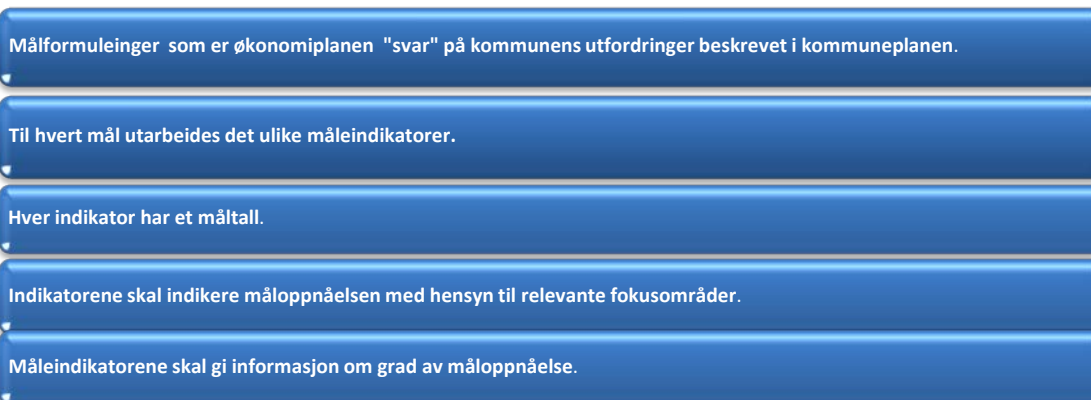


Figur 10 Grunnlaget for budsjett- og økonomiplanarbeidet

2.7.6 Bruk av måleindikatorer

Måleindikatorer er et verktøy og et hjelpemiddel for å kunne identifisere grad av måloppnåelse på en dokumenterbar og forsvarlig måte. Begrepene vi bruker er *måleindikatorer* (hva det er vi måler) med *måltall* for sammenlignbare perioder. Selve måltallet tar utgangspunkt i faktiske måling. Disse framkommer «etterskuddsvis» og viser oppnådde resultater forrige år. De viktigste måleindikatorer vi kan lese resultater ut i fra er kostratall, GSI for grunnskolen og en del statistikkområder vi kan lese ut av målinger på arbeid lokalt. Kommunebarometeret og Folkehelsebarometeret tilbyr bearbeidet og delvis analysert materiale. Hovedreferansen er som oftest da et landsgjennomsnitt. I kommunebarometeret blir vi også sammenlignet med fylket og med kommuner som er lik vår (kommunegruppe).

En forklaring på denne delen av målarbeidet kan vises slik:

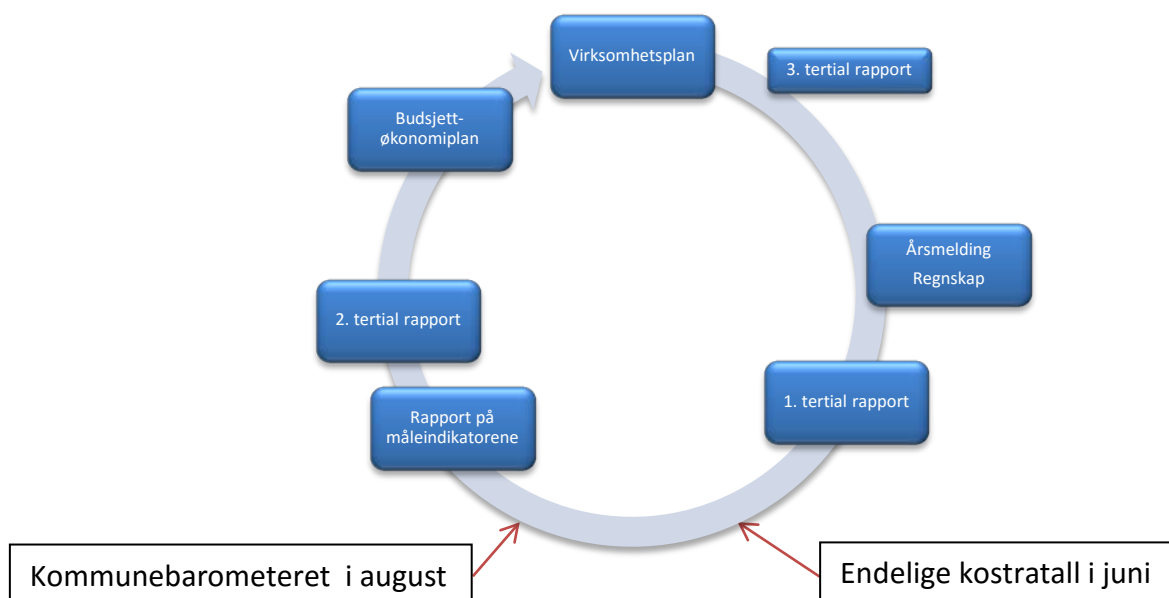


Utfordringen med målstyringsmodeller, er å finne ut om man er på vei mot målet eller ikke. Dette forutsetter gode og presise mål (målformuleringer) hvor det er mulig å identifisere grad av måloppnåelse. Dette betyr en streben etter å lage mål som er mulig å måle på en hensiktsmessig og nyttig måte i forhold til man faktisk ønsker å oppnå. I dette arbeidet må man for øvrig være bevisst det forholdet noen kritikere av metodikken uttrykker; - *det er ikke alt som kan telles som teller, og det er ikke alt som teller som kan telles*. I lys av dette er det likevel viktig å understreke at rapportering og evaluering som ikke i en eller annen form uttrykkes i en målbar størrelse, blir i beste fall upresist og i verste fall feilaktig.

2.7.7 Årshjul for økonomiplanarbeidet

Som del av den årlige og periodiske planprosessen, foreligger rapporteringsrutiner som grunnlag for vurdering og kontroll. Vi går ikke nærmere inn på detaljer i disse prosedyrene

her, men årshjulet nedenfor viser at rapporteringen i dag får stor oppmerksomhet i de årlige planperiodene:



3 KRAGERØSAMFUNNETS UTFORDRINGER

I dette kapitlet framstilles grunnlaget for kommuneplanens satsningsområder. Disse er utarbeidet med basis i kommunens dokumenterte utfordringer på de tematiske områdene som er satt opp på s. 4 innledningsvis.

Det vil her være primært den faktiske situasjonen det pekes på. Årsaker og eventuelle sammenhenger i forklaringer for hvorfor ting blir slik eller slik, omtales noe i tilknytning folketall og befolkningstema nedenfor, mens forklaringer og forslag til satsningsområder knytta til utfordringene blir lagt fram i neste kapitel som omhandler muligheter, strategier og satsningsområder.

3.1 FOLKETALL og demografiske endringer

I norsk målestokk er Kragerø geografisk og befolkningsmessig en noe over middels stor kommune. Gjennom noen tall og fakta (vedlegg 1) vises en generell oversikt over noen av kragerøsamfunnets ulike former for naturgitte ressurser og samfunnsmessige ressurser. Disse sett i sammenheng med kommunens beliggenhet sør-øst i landet, tilknytningen til grenlandsregionen og med en stadig bedret tilgjengelighet i forhold til hovedstadsområdene, bør potensialet for vekst og utvikling være godt tilstede.

Tross dette, har kommunen de siste tiårene ikke tatt del i den nasjonale befolkningsveksten.

Mange kommuner med betydelig større avstand til de regionale sentrene enn Kragerø, betegnes i et generelt nasjonalt bilde ofte å være fraflyttingskommuner, mens regionsentrene med sine opplandsområder tilhører generelt områder som har hatt og har vekst, noen riktignok betydelig mer enn andre. I dette bilde virker det som om Kragerø «har falt eller faller mellom to stoler». Vi taper ikke dramatisk i «vekstkampen», men vinner definitivt heller ikke. Isolert sett kan situasjonen beskrives som bemerkelsesverdig stabil de siste 40-50 årene, mens relatert til nasjonal vekst, foreligger altså en tydelig stagnasjon. Her viser noen tall om dette:

Hvor	1960	1975	2000	2009	2014	Endring prosent 1960 - 2014:	Endring i % gjennomsnittelig pr år 1960/2014:	Endring i % pr. år siste 5 år:
Landet	3.570.554	4.000.000	4.478.497	4.799.252	5.109.056	+ 43,1	+ 0,81	+ 1,29
Fylket	149.539	158.069	165.038	167.548	171.333	+ 14,6	+ 0,28	+ 0,45
Kragerø	10.450	10.515	10.656	10.620	10.621	+ 1,6	+ 0,03	0

Figur 11 Folketallsutviklingen i Kragerø relatert til nasjonen og fylket. (SSB-tal som basis for utregninger og markeringer)

Vi har ingen dokumentasjon som kan bidra til å forklare om vi lokalt har gjort eller gjør noe spesielt galt som svar på stagnasjonen. Men utover den generelle filosofi at man alltid har et forbedringspotensial, er det nok mest nærliggende å tro det er strukturelle forhold av nasjonal og til og med internasjonal karakter Kragerø i stor grad er «offer» for

(konjunkturer, statlige prioriteringer og infrastruktur) og som det fram til nå har vært vanskelig å demme opp for med lokale ressurser og tiltak alene.

Nedenfor vises i noe bearbeidet form ssb's tall fram til 1.1. 2014 og prognosene fram mot 2026.

	Aldersgrupper	2000	2005	2010	2012	2013	2014	2015	2018	2021	2024	2026
1	0-5 år	721	614	614	629	614	597	590	584	611	622	623
2	6-12 år	968	924	835	807	805	785	785	784	770	763	784
3	13-15 år	351	429	430	388	385	377	365	354	355	365	344
Skolepliktig alder (rad 2+3)		1319	1353	1265	1195	1190	1162	1150	1138	1125	1128	1128
4	16-19 år	556	538	559	604	588	564	543	482	463	462	480
5	20-44 år	3474	3226	3150	3121	3094	3027	3002	2928	2856	2851	2835
6	45-66 år	2947	3223	3415	3450	3471	3430	3363	3325	3330	3277	3268
Arbeidsføre 20-66 år (rad 5+6)		6421	6449	6565	6571	6565	6457	6365	6253	6186	6128	6103
7	67-79 år	1096	998	1072	1172	1218	1314	1435	1628	1764	1881	1893
8	80 år +	543	577	545	537	525	527	524	566	606	657	730
Summer		10656	10529	10620	10710	10700	10621	10613	10651	10755	10878	10957

SSB om framskrivingsalternativene: fruktbarhet, levealder, innenlands flytting (mobilitet) og innvandring. Forutsetningene har betegnelsene L (lav), M (mellom), H (høy), K (konstant) eller 0 (null innenlandsk flytting, inn- og utvandring). Hovedalternativet MMMM legger til grunn mellomnivået for hver komponent.

Figur 12 Reelle tall pr. 1.1. 2000 til 2014. Prognose på middels vekst fra 2014 til 2025 (MMMM)

Reelle tall og prognosetallene «møtes» på et tidspunkt. For 2014 (dvs. hendelser i 2013) var avviket stort og prognosen som forelå inntil august 2014 på 10809 personer viste seg altså å være svært optimistisk. Så vidt vi kan finne ut har det tidligere ikke vært så store avvik.

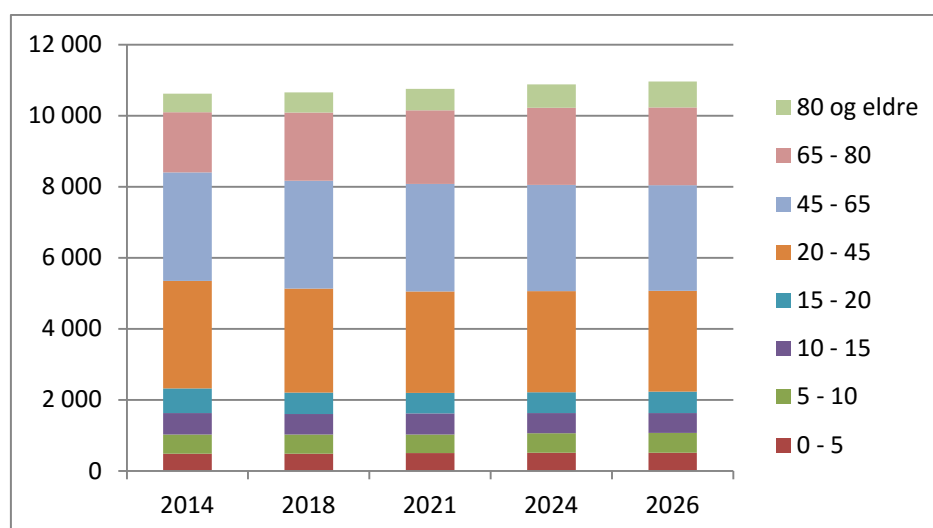
Hovedforklaringen ser ut til å ligge i en utflytting av aldersgruppa 20-44 år og som gir et større utslag enn andre aldersgrupper da dette også er barnefamilier. Vi ser også at barnetallet går noe mer ned enn for de andre årene. Årsakene til større utflytting enn tilflytting i denne aldersgruppa mener vi er godt kjent. I dagens utdanningssamfunn rammes ungdommen etter avsluttet videregående skole av manglende tilbud om videre- og høyere utdanning innenfor regionen. De «må» flytte. Noen, kanskje mange, vil tilbake, men arbeidsmarkedet er også stramt, ikke bare i Kragerø, men i hele regionen. Dermed etablerer selv de som ønsker seg tilbake til Kragerø, seg nær der jobbmuligheten finnes. Vi ser litt av samme tendensen for asylsøkere og flytninger. Etter endt og gjennomført introduksjonsprogram, er arbeidsmarkedet og videre utdanningsmulighetene begrenset på sammen måten som for yngre etnisk norske, og mange flytter. Dette skjer tross god erfaring med både opplæring og integrering i kommunen og egentlig et ønske om å bli.

August 2014 fikk vi justerte folketallsprognoser som følge av denne uventa og store utflyttingen i 2013. Dermed ble også prognosene betydelig endret med en antatt reduksjon i veksten fram mot 2026 på 850 personer – dvs. fra en vekst på 1150 til en vekst på kun 300 personer.

Med forbehold om at 2013 var et, forhåpentligvis, unntaksår, er det likevel de til enhver tid framlagte prognoser fra SSB' middelverdier (MMLM) vi forholder oss til. Selv om det er visse spådommer i disse, er beregningsgrunnlaget og kriteriesettet for prognosearbeidet omfattende. Men det er ingen fasit og det er kun gjennom riktige valg og prioriteringer i

kommuneplanen vi kan påvirke det lave vekstnivået for å få til større vekst enn det de justerte prognosene viser.

Her vises også prognosene grafisk fordelt på den demografiske spredningen:



Figur 13 Prognose for demografiske endringer i perioden 2014 – 2026.

I forhold til vår kommune, og i vår region, er det lite som i realiteten tyder på at befolkningsvekst kommer «av seg selv». Med unntak av lokalsamfunn/kommuner som ligger i - eller er tett på regionsentra som er i ulike former for ekspansjon, har det de siste 12 – 15 årene vært statlige tildelinger av flyktninger, og en økende arbeidsinnvandring fra EØS område, særlig fra øst-europeiske land som Polen og de baltiske landene, som har vært den avgjørende forklaringen på hvordan vi har klart å opprettholde innbyggertallet i en kommune som Kragerø. I det demografiske bildet veier likevel ikke dette opp for lave fødselstall og en hvis utflytting i deler av den yrkesaktive befolkningen. Dermed beskriver dette i grove trekk bildet av en folketallsutvikling hvor gruppa over 67 år vil fortsette å øke kraftig og med hele 60 % fram mot 2026.

Det betyr at denne aldersgruppa i 2026, dersom tiltak ikke vil virke for å kunne endre denne utviklingen, vil utgjøre 24 % av befolkningen mot i dag 15,4 %.

Konsekvensene av ovennevnte befolkningsutvikling, utover manglende generelt grunnlag for befolkningsvekst, ser vi gir særlig utfordringer i forhold til demografien. I utgangspunktet ses den voksende eldreandelen på som en god ressurs. Det er heller ikke identifisert særskilte utfordringer overfor aldersgruppa fra 67 år og oppover utover det som oppfattes håndterlig knytta til eksempelvis framtidige bosituasjoner, det generelle servicetilbudet eller kommunal tjenesteyting.

Bekymringen knytter seg først og fremst til at andelen yrkesaktive, spesielt gruppa 20-44 år som får en nedgang på 18,4 % fra en andel av befolkningen på 33,7 % helt ned til en andel på 26 %. Det er dramatiske prognoser dersom trenden ikke snus. En «trøst» er det at for gruppa 45-66 år framskrives en økning på 11 %. Likevel synker andelen yrkesaktive (20-66 år) fra 60,5 % til 55,7 % av befolkningen.

Når aldersgruppa 20-44 år går ned forsterker også den uheldige demografiske utviklingen seg ved at antallet barn i skolepliktig alder påvirkes av dette. Nedgangen for gruppa 6-15 år på 2,9 % virker ikke dramatisk, men for at tallet på noe vis skulle motvirket den demografiske skjevutviklingen, burde denne aldersgruppa i stede hatt en vekst på minst 3 %.

I neste avsnitt presenteres i korte trekk det utfordringsbildet som tidligere er beskrevet i den kommunale planstrategien og som i hovedsak berører de tematiske områdene vi har gjengitt innledningsvis i kap. 1. Det blir særlig viktig også å se på sammenhenger i utviklingen mellom ulike forhold – også den demografiske utviklingen beskrevet nettopp. Det blir pekt på sammenhenger i utfordringsbildet der det er naturlig.

3.2 Nærings- og arbeidsmarkedssituasjonen

Antall sysselsatte uansett næring har gått ned med vel 300 siste 6 år. Første året etter finanskrisa i 2008 forsvant nesten 200 arbeidsplasser. Fra 2009 til 2013 forsvant ytterligere 100 arbeidsplasser i Kragerø. Ledighetstallene ligger også over tid nær 1 til 1,5 % høyere enn landsgjennomsnittet. Innvandrergруппene som beskrevet tidligere som viktigste faktor for å opprettholde folketallet i Kragerø hadde en registrert ledighet på 25,2 % (!) siste måling mai 2015. I dette tallet er arbeidsinnvandrergруппene med, en gruppe som isolert sett antakelig har langt lavere tall. Det gir igjen et bilde av innvandrere fra ikke vestlige land som svært dårlig inkludert i arbeidsmarkedet – også i Kragerø. For dette er ikke noe særphenomen for Kragerø. Mange kommuner i fylket ligger tett oppunder 30 % ledighet blant innvandrere. Hvordan er så næringslivssituasjonen i lokalområdet?

I dokumentasjonsmaterialet kommer det fram en særdeles krevende status hva gjelder ny næringsetablering, stabilitet (lønnsomhet) og videreutvikling målt opp mot landsgjennomsnittet. Dette virker samtidig å ha vært tendensen for næringslivet fra ca. 2008 og fram til 2013. Derimot hadde vi noe vekst i en 3-4 årsperiode før finanskrisa. Det foregikk blant annet kjærkomne nyetableringer i kjølvannet av verftsnedleggelsen på Tangen. Hvorvidt det var disse nye eller mer etablerte næringer som merket finanskrisa mest, er det ikke noen klar dokumentasjon på. Men her som ellers, er det grunn til å anta at krisa rammet «bredt».

Nærings- og arbeidsplassutviklingen i Kragerø følger imidlertid et hovedmønster for både nasjonen og regionen. Det betyr en generell forskyving i sysselsettingen mellom basisnæringer (jordbruk, fiske, industri, bergverk), privat tjenestenæring (detaljhandel, finans/forsikring, advokat, privat helse osv.) og offentlig tjenesteyting (kommune, fylke, stat). Fra år 2000 – 2013 er nedgangen i basisnæringen gått fra en andel antall sysselsatte på 36 % til 27,5 %, mens det i «andre enden» er en nesten tilsvarende vekst i offentlig sektor. Privat tjenestenæring har vært svært stabil og i sum utgjort fra 32 – 34 % i perioden.

Næring	År					
	Endring sysselsatte etter næringskategori					
	2000	2008	2009	2010	2011	2013
Basisnæringer	1534 = 36%	1 389=29,5%	1 273	1 286	1 264 = 28%	1 226 = 27,5 %
Besøksnæringer	1377 = 32%	1 615=34,3%	1 483	1 440	1 465 = 32%	1 474 = 33,1 %
Offentlige tjenester	1344 = 31%	1 705= 36 %	1 767	1 777	1 803 = 40%	1 715 = 38,5 %

Figur 14 Sysselsatte etter næringskategori

Det har vært brei politisk enighet, både nasjonalt og lokalt, om å satse på barn, unge og gode omsorgsordninger for eldre. I et 12-13 års perspektiv speiles dette i forhold til økningen i antall ansatte innenfor barnehage, skole og i helse- og omsorgssektoren. Det bør også tas med at nedgangen i industrien, og som ikke kompenseres med tilsvarende økning i «nye» næringer, øker presset på kommunens sosiale tjenester (NAV) og deler av

helse- og omsorgstjenesten. Arbeidsledige fra deler av industrien har i utgangspunktet også lavere utdanning og det er krevende å omstille disse i et endret arbeidsmarked.

Utfordringene knytta til næringsliv og arbeidsplasser oppsummeres slik:

- Tilrettelegge for næringsetablering.
- Å få til varige nye arbeidsplasser – med vekt på basisnæringer.
- Ivaretagelse og videreutvikling av etablerte næringer.
- Omstille og kvalifisere ledig arbeidskraft for behov i lokalt næringsliv. Ledigheten blant innvandrere er særlig stor.

3.3 Levekår og folkehelse

I forarbeidene til kommuneplanen har overskrifta her vært *Folkehelse og levekår*. I et utviklingsperspektiv velger vi nå å sette levekår først i overskrifta. Tilsynelatende uvesentlig, men likevel. I et langsiktig perspektiv er det vel dokumentert at det er folks levekår som angir om du får et godt, friskt og langt liv. Dette sies ikke for å underslå hvor viktig det daglige, lokale og nære folkehelsearbeidet er for befolkningen og kommunen.

Folkehelsebarometeret for de siste seks årene viser Kragerø som en kommune med utfordringer godt over landsgjennomsnittet på levekårsområdet og på helse- og sykdomsområdet. På levekårsparameterne utdanning, barn i lavinntektshusholdninger, uføretrygdede (18-44 år) og arbeidsledige for 2013 og 2014, har vi oppsummert vel 30 % dårligere resultat enn landsgjennomsnittet. Eksempelvis er andelen som mottar uføretrygd i Kragerø på 4,4 %, mens landsgjennomsnittet har 2,5 %. Sammen med flere forhold bidrar dette også til å forklare en høy andel barn som lever under fattigdomsgrensen. Kragerø har nå 14 % (!) andel barn under denne grensen, mens landsgjennomsnittet er 10 %. Fylket ligger også høyt med 13 %. I statistikk og forskning er dette markante forskjeller. I utfordringsøyemed bør det også understrekes at barn i familier med ikke vestlig bakgrunn, etniske minoriteter, har 4 ganger høyere sjanse for å oppleve en fattigdomssituasjon. Det betyr at ca. en tredjedel av innvandrerbarna fra ikke vestlige land lever under fattigdomsgrensa. Denne kunnskapen vil måtte gi noen viktige føringer for prioriteringer og valg av tiltak i arbeidet for barn og unge i lokalsamfunnet framover.

I helse- og sykdomsbilde blir befolkningen målt på langt flere parametere og utslagene blir på et vis mer fordelt. Vi har positivt noen færre krefttilfeller enn landet for øvrig hvor på forekomsten av tarmkrefttilfeller er en god del lavere. Diabetes type 2 scorer vi også bra på relatert til andelen medisinerede.

Derimot har vi mange med psykiske lidelser målt i forhold til primærhelsestatistikk og bruk av legemidler. Hjerte- og karsykdomsforekomsten er også høy, men det vises bedring de siste årene.

Levekår og folkehelse oppsummeres i noen sammenhenger i perspektivet forventet levealder. Slik sett vektet indikatoren høyt. Summert for kvinner og menn lever en kragerøværing ett år og 5 uker kortere enn landsgjennomsnittet. I et folkehelseperspektiv er avviket fortsatt tydelig, men det har vært en jevn trend siste 8 år at Kragerø nærmer seg landsgjennomsnittet.

Vi har i avsnitt 3.1. understreket at folketallet i Kragerø er stabilt grunnet flyktninger fra ikke vestlige land samt økende arbeidsinnvandring fra særlig østeuropeiske land.

Dessverre mangler vi tilstrekkelig dokumentasjon på folkehelsesituasjonen spesifikt knytta

til disse gruppene. Vi antar at levekårs- og folkehelsebildet blant særlig innvandrere fra ikke vestlige land kan inneholde utfordringer både innbakt i tallene vi har, men også særegne forhold som vi ikke kjenner nok til. Likevel vet vi at flyktninger ofte har hatt traumatiske opplevelser, ikke minst barn, og vi vet at voksne kvinner kan ha negative ettervirkninger, både fysisk og psykisk, pga. omskjæring og komplikasjoner knytta til dette. Forekomsten av psykiske lidelser blant noen innvandrergupper fra ikke vestlige land er høy, og markert høyere blant kvinner enn blant menn og markert høyere enn for etniske nordmenn.⁵

Blant de yngre innvandrerne derimot, har vi noe informasjon om økende deltakelse i fysisk aktivitet. I et folkehelseperspektiv vet vi dette er svært forebyggende og det blir viktig å påse at det prioriteres videre for tilrettelegging av både fysisk aktivitet og deltakelse på ulike arenaer i lokalsamfunnet.

Oppsummert beskrives utfordringene knytta til levekår og folkehelse slik:

- Andelen voksne med lavt utdanningsnivå er høyt.⁶
- Andelen barn som lever i familier under fattigdomsgrensen er høy.
- Andelen uføretrygdede (18 – 44 år) er høyt.
- Helse- og sykdomsrisikoen er fortsatt høy på noen områder. Psykiske helse og hjerte-/karsykdommer nevnes spesielt.
- Innvandrere fra ikke vestlige land har høyere forekomst på enkelte sykdomsområder enn etniske nordmenn.

3.4 Barn og unge – oppvekst og utdanning

I forarbeidene har vi først og fremst tatt for oss områdene barnehage, grunnskole og fritid.

De siste 5 åra har alle barn i alderen 1-5 år fått plass i kommunale eller private barnehager. Nær 100 % i gruppa 3-5 år går i barnehage i dag og ca. 85 % av de yngste går der. Dette er høye tall, kommunen scorer bra og er i tråd med myndighetenes satsning. Men det er ingen kapasitet å gå på. Får man en etterspørsel på mer enn 95-96 %, kan vi komme tilbake til ventelister igjen. Slik sett kan det stilles spørsmål ved om framtidig barnehagekapasitet, og eventuelt struktur, er robust nok. Dette kan også ses i sammenheng med det faktum at våre barnehager har lite innendørs oppholds- og lekeareal pr. barn. I følge kommunebarometeret er scoringstallet 1,6 på området⁷. Det scores også dårlig hva gjelder antall barn pr. voksen.

I forhold til personellet fagkompetanse scorer vi blant de beste, og vi har ingen ansatte uten relevant fagutdanning og kompetansenivå.

I forhold til de to siste års barnehageopptak er det bekymringsfullt mange med opplæringsvansker – noen av de av spesialpedagogisk karakter. Store og/eller økende slike typer hjelpebehov utfordrer de økonomiske rammene for barnehagen i dag, men ikke minst vil det kunne utfordre grunnskolen også – både pedagogisk og økonomisk. Dette kan også utfordre ønsket om økt satsning på tilpassa opplæring og ikke nødvendigvis til spesialundervisning.

⁵ Ref.; - Magelssen, R. *Hva lærer fremtidige sykepleiere om migrasjon & helse?* (Rapport 2012)

⁶ Med høy/høyt menes markante avvik fra landsgjennomsnittet. Dette påvirker også andre utfordringsområder uten at det er spesifikt nevnt – f.eks. under tema Barn og unge – oppvekst og utdanning.

⁷ 1 er dårligst, 6 er best. 1,6 gir tilsvarende en 299 plass i 2013 av 428 kommuner.

Kragerø kommune bruker mye ressurser til grunnskolen. Med de rammebetingelser kommunen har synes det lite realistisk at en kan opprettholde ressursbruken innen denne sektoren. Valg av skolestruktur representerer den viktigste kostnadsfaktoren når det gjelder undervisningsformål. Elevtallet i de kommunale grunnskolene i Kragerø forventes å bli ned mot 1.000 elever i 2019. En elevnedgang som dette vil medføre en reduksjon i overføringene fra staten, gjennom inntektssystemet, med vel 12 millioner kroner.

En må samtidig konstatere at man på tross av høy ressursbruk ikke oppnår gode nok faglige resultater.

Nasjonale prøveresultater har gjennom flere år ligger 8- 10 % under lands-gjennomsnittet. Eksamensresultatene (grunnskolepoeng) er bedre og ligger nesten på landsgjennomsnittet. Derimot er andelen som gjennomfører videregående skole lav. Frafallet er stort på landsbasis og enda mer i fylket. Og i fylket er 15 kommuner bedre enn oss. Frafallet i 2013 var 12,1 % for landet, 12,8 % for fylket og 13,6 % for kommunen.

I den grad vi vet noe om årsakene til for svake skolerresultater og lavere fullføringsandel i videregående skole, synes disse å være sammensatte og å ha flere forklaringer. Dette blir beskrevet noe nærmere i kap. 3.8 og kap. 4.

Enhet for kompetanse og integrering legger til rette for høyskolestudier. Det er nett- og videobaserte forelesninger hvor studentdeltakelsen gjennom studiet beskrives som svært god. Likevel er det, med ulike perspektiv, en stor utfordring at det ikke er lokalisert formelle utdanningsløp etter videregående skole i Kragerø. Ungdomsundersøkelsen 2013 viser også en framtidspessimisme blant noen av våre ungdommer. Pessimismen ser ut til å bunne i deres vurdering av manglende studiemuligheter og framtidige jobbmuligheter i lokalsamfunnet.

På fritida bør barn og unge i Kragerø ha det bra. Tilbudene gjennom det frivillige organisasjonsarbeidet virker å være svært godt med tilsvarende høy aktivitet blant barn og unge. Likevel vet vi at noen ikke deltar. Grunnene er flere, men vi er særlig obs på og vet at barn som vokser opp i fattige familier lett kan falle utenfor. Kontingenter og utstyr koster og knapt noen lag og foreninger har økonomi til å sponse brukere. Og selv om det er støttemuligheter for noen, er det komplisert å gjennomføre tiltak uten å stigmatisere. Det arbeides for øvrig mye med dette på grunnlag av kommunens handlingsplan mot barnefattigdom. Ved hjelp av prosjektmidler er en rekke gode og nødvendige tiltak i gang satt. Utfordringen er å drifte dette videre, å treffe målgruppa uten å stigmatisere og å kunne videreutvikle samarbeidet mellom kommunen og det frivillige organisasjonslivet.

Utfordringsbildet knytta til barn og unge slik ut:

- Barnehage- og skolestruktur som er robust i forhold til demografisk endring og vekst og mål for bosetting (lokalisering) i kommunen.
- Barnehagekull med økende hjelpebehov knytta til opplæringen.
- Skolerresultatene ligger under landsgjennomsnittet.
- Ubalanse i forholdet mellom ressurser til tilpasset opplæring og til spesialundervisning.
- Inkludering av et stort antall barn i fattige familier på ulike arenaer. Fritida i forhold til deltakelse i ulike kulturaktiviteter og den kommunale kulturskole er mest utfordrende.
- Begrensede utdanningsmuligheter i Kragerø etter videregående skole.

3.5 Natur og miljø – klima og energi.

Det største miljøproblemet anses å være relatert til de samlede globale utslipp av klimagasser, og de klimaendringene vi som følge av dette, står overfor. Utfordringene begynner eller stopper ikke ved en kommunegrense.

Derfor er også klima og miljøspørsmål er i stor grad knytta til nasjonale føringer, forventninger og mål. Data for tilstanden på flere felt er ikke særskilte utfordringer for Kragerø, men omhandler hvordan særlig luft-, og vannforurensinger påvirker oss , særlig gjennom endringer i klima. Men vi vet også noe om flere forhold vi kan påvirke lokalt, eksempelvis energibruk, hvordan plante- og dyresituasjonen er og hvordan landskap og kulturverdier må planmessig håndteres for at vi skal ha tilgang på og glede av dette i framtida.

Det er kjent at Norge har et mål for perioden 1990 - 2030 på 30 % kutt i landets utslipp av klimagasser hvorav 20 % av dette målet skal nås ved nasjonale og lokale tiltak. Det er også kjent at det i perioden 1990 – 2010 var en 8 % økning i stede. Økningen i veitrafikken er en betydelig del av dette. Konsekvensen av dette ble at bl.a. miljøvennlig areal- og transportplanlegging med lokale tiltak på miljø og energisiden i langt sterkere grad skal inn i den kommunale planleggingen. Det samme gjelder sikkerhetsarbeid og forebygging i forhold til skadene klimaendringene gir.

Risikovurderinger og tiltak knytta til dette er ofte krevende og kostbare, men vi ser av utviklingen bare de siste 5-6 årene, at det både privat og offentlig må tas høyde for økt nedbør og flomfare. Kommunal planlegging vil derfor i framtida være langt mer preget av både forebyggende arbeid, men også en utvikling av lokal beredskap i tråd med endret fare for røffere klima.

Klimabelastningene drar på en måte med seg «alt». Kommunen og andre offentlige instanser har et særskilt ansvar for kulturvernet og får derfor større utfordringer knytta til dette. Kulturminner i form av bygninger og/eller installasjoner med tilhørende områder rundt skal også i forhold til endringer i klimabelastningene, sikres og vedlikeholdes i forhold til korrosjon, flomfare og vindskader.

Det finnes både nasjonale, regionale og lokale kulturminner i Kragerø. I planprogrammets arealdelsbeskrivelser er det tatt med en rekke innspill fra fylkeskommunen og riksantikvaren hvor kommunen utfordres i det langsiktige planarbeidet på bevaring og allmennhetens tilgang.

I forarbeidene til planen ble arbeidet for det biologiske mangfoldet og alminnelig tilgang til naturområder for friluftsliv og rekreasjon, understreket. Det er registrert og påvist mange truede plante- og dyrearter innenfor våre kommunegrenser. Der er pekt på to hovedfaktorer som forårsaker denne bekymringen. Det ene skyldes plantearter som over lang tid truer noen særegne arter som har spesifikt tilhold i vårt distrikt. Ballastplanter blir omtalt og annen spredning av ikke naturlig tilhørende planter i vår fauna, vil forekomme. Den største trusselen ser imidlertid likevel å være et stadig økende press på naturområdene. Skjærgården har rik og ofte spesiell flora, og særlig vet vi ytre skjærgård er ømtålig. Dette er også den delen hvor både natur- og kulturlandskapet har endret seg mest de siste tiårene. Fra mange hold hevdes det at stor og økende ferdsel og mye ny eller utvidet fritidsbebyggelse, er de viktigste forklaringene og bakgrunnen for bekymringen.

Samtidig må denne utfordringen balanseres opp mot ønsket om fortsatt å kunne utvikle lokalsamfunnet i forhold til både næringsvirksomhet, turisme og bolig.

Målene og ønskene om å kunne opprettholde fast bosetting på øyene og i skjærgården er viktig og ønskes videreført. Men med henvisning til miljøutfordringene, når vi i de mest miljøutsatte områdene ønsker fast bosetting og muligheter for å videreutvikle disse, og også å kunne bidra til en viss utvikling av fritidsboligmarkedet, så blir vurderingene når forslag om tiltak utredes svært krevende å få til på en bærekraftig måte. Både planlegging på kort og lang sikt vil i framtida måtte balansere endringsønsker med og mot natur- og miljøhensyn på en svært varsom måte.

Utfordringsbildet knytta til tema oppsummeres punktvis slik:

- Lokalt ansvar for klimautslippsreduksjon – biltrafikk og energibruk poengtert.
- Lokalt ansvar for konsekvensene av endringer i klimaet.
- Det biologiske mangfoldet. Ivaretagelse og framtidig sikring/beskyttelse av truede dyre- og plantearter. Hensynet ved utbygging og/eller endringer poengteres.
- Kulturarv- og kulturminnevernet. Hensynet ved utbygging og/eller endringer samt klimabelastningene poengteres.

3.6 Kommunale tjenester.

Tema beskrives med utgangspunkt i kap. 2,7 om kommunesektorens samfunnsansvar.

Med referanse til alle tilgjengelige ressurser styres rådmannens arbeid av målet om best mulig kommunal tjenestekvalitet til befolkningen. På overordna områder er det lovbestemmelser og lovpålagte krav. Disse sier hva som er oppgaven, men i liten grad om hvordan oppgavene kan løses. Det er i utøvelsen kvaliteten defineres.

Kommunen har gjennom flere økonomiplanperioder hatt en svært anstrengt økonomi. Dette har begrenset handlingsrommet i forhold til ønskelig driftsnivå og ønskelig investeringsnivå.

Kommunens økonomiscore (kommunebarometeret) viser for 2013 framgang, men vi er fortsatt ikke bedre enn på plass nr. 382 av 428 kommuner.

Tross dette viser samme barometer at kommunen på tjenesteutførelsesområdene rangeres omtrent på midtsjiktet med en 244⁸ plass. Det er imidlertid vanskelig å vurdere om vi klarer å opprettholde en akseptabel tjenestekvalitet på tross av dårlig økonomi, eller at vi opprettholder driftsnivået, og tjenestekvaliteten, ved å forbruke mer ressurser enn kommunen har råd til. Gjennom dette resonnementet tydeliggjøres antakelig organisasjonens hovedutfordring pr. i dag best; - hvordan få til en drift som opprettholder tjenestekvaliteten, men med et lavere drifts- og investeringsnivå enn vi har pr. i dag?

Økonomisk utfordres kommunen av flere grunner. Som beskrevet i kap. 3.1. over, er prognosene endret som følge av den uventa befolkningsnedgangen vi fikk i 2013.

Endringene viser en nedgang i elevtallet gjennom hele planperioden med enn bunn i 2019/2020 på 50 færre elever enn i 2014. Med nåværende rammetilskuddsordning tilsier

⁸ Gjennomsnittelig plassering alle tjenesteområder siste fem år.

det ca. 5 mill. mindre overført fra staten. Utslaget for endringer i de andre aldersgruppene, ser for øvrig ikke til, isolert sett, å slå ut økonomisk på denne måten. En annen grunn ligger i tidligere omtalte levekårsforhold. Dette utfordrer en rekke av tjenesteområdene betydelig. Sosiale tjenester, helsearbeid og forebyggingstiltak, tiltak i forhold til barnefattigdom m.m. er krevende tjenesteområder å dekke ressursmessig for kommunen.

Et tredje moment som påvirker kommuneøkonomien gjelder kommunenes stadig nye, men viktige oppgaver. Disse er ofte nær fullfinansiert gjennom en prosjekt- og etableringsfase. Deretter inngår de i rammeoverføringen hvorpå det nye driftsområdet ikke alltid er finansiert fullt ut. Slike nye oppgaver er selvsagt utfordrende for alle kommuner, og da ikke minst for Kragerø.

Til slutt har kommunen hatt et høyt investeringsnivå de siste årene. Det betyr store driftsutgifter i betjening av lån og avdrag. Det økonomiske presset vil da forsterkes ytterligere ved en renteøkning. Det forventes renteøkning i planperioden.

«Nød lærer naken kvinne å spinne», heter det i ordtaket. Samtidig er det mange andre forhold utover økonomi organisasjonen blir utfordret på for å kunne yte tjenester som kreves og forventes.

«Nøden» krever bl.a. stadig at kommunen har en gjennomgang av både driftsnivå og driftsmåter. I vid forstand snakkes det om organisasjonsutvikling og endringsarbeid. Elementer av dette er også i stadig større grad blitt en integrert del av hverdagen, ofte uformell og mindre planlagt, men også som formelle og planlagte prosesser hvor organisasjonsstruktur, ansvars- og arbeidsfordeling og arbeidsmåter gjennomgås og endres. Noen ganger «tvinger» dette seg fram som følge av behov for økonomitilpasninger, andre ganger pga. endrede myndighetskrav og noen ganger som følge av egne faglige vurderinger som begrunner endringer for å kunne heve kvaliteten på tjenestene. Ofte er endringsarbeidet påvirket av alle disse faktorene.

Organisasjonens kompetansenivå og organisasjonsutvikling henger nøye sammen. Kunnskap er antakelig vår nasjons viktigste kapital. «Kampen» for og om å inneha den viktige og riktige kompetansen, pågår både privat og offentlig. Kompetansenivået blant de kommuneansatte i Kragerø er dokumentert godt, men det er krevende, ikke bare å opprettholde denne, men å bli enda bedre.

Det er en utfordring å inneha nødvendig viten om hvorvidt innbyggerne selv opplever å bli godt og forsvarlig ivaretatt. I en travel hverdag utfordres evnen til å være så brukerorientert som ønskelig og nødvendig. Informasjon om brukerne, men også muligheter for medvirkning og deltakelse fra brukerne, vet vi er viktig for å nå ulike mål, men krevende å bli gode på. I planperioden er det behov for å forbedre rutiner som skal sikre god informasjon om brukertilfredsheten og samtidig skaffe oss grunnlag til å vite hva som engasjerer og motiverer innbyggerne for medvirkning og deltakelse i det lokalpolitiske arbeidet på ulike områder.

Det er kommunens ansvar å sikre innbyggernes sikkerhet. Lovbestemte krav om ivaretagelse av området *Samfunnssikkerhet og beredskap* gjelder på et vis alt og alle, men det er kommunens ansvar å sørge for at slik beredskap finnes, at arbeidet er organisert, at risikoer og risikoområder er vurdert og at nødvendige tiltak blir iverksatt. Mange offentlige og private instanser og aktører er involvert, men ansvaret for en overordnet beredskapsplan er tillagt kommunen.

Utfordringsområdene som er beskrevet ovenfor for den kommunale bedriften er punktvis oppsummert slik:

- Den svake kommunale økonomien.
- Opprettholde og videreutvikle kvaliteten på tjenestene.
 - De ansattes kompetanse
 - Brukerperspektiv og brukerorientering
 - Koordinering og sammenheng i arbeidet – og i tjenestetilbudet
 - Planleggings- og styringsverktøy
 - HMS-arbeidet
- Samfunnssikkerhet og beredskap.

3.7 Regionalt samarbeid

Fylkeskommunen har formelt ansvar og formelle oppgaver å ivareta ut mot kommunene. Dette gjelder med ulik vinkling og vektlegging alle temaområdene nevnt innledningsvis. Først og fremst sikres samarbeid og medvirkning ved all overordna fylkeskommunal planlegging skjer i samarbeid med kommunene. Kommunene deltar i innspill og premissfaser i selve planleggingen og kommunene er viktige høringsinstanser før planer vedtas i fylkestinget. Kragerø kommune har ingen merknader til hvordan overordnet planarbeid er organisert og hvordan kommunens deltakelse og medvirkning er ivaretatt. Det er mer krevende å få til gode rutiner som sikrer samarbeid på enkeltområder knytta til etablering og drifting av det som er planlagt. Kommunen skulle ønske det var etablert bedre rutiner for mer samhandling og koordinering i saker som betyr mye for vår kommune, og hvor fylkeskommunen spiller viktig rolle som bidragsyter for å få til gode løsninger. I planprosessen er dette eksemplifisert med konkrete behov i forhold til infrastruktur, særlig kollektivløsninger som berører Kragerø, er nevnt. Det samme gjelder samarbeid om og forventningsavklaringer som angår det trettenårige skoleløpet og som berører våre videregående skole- og grunnskoleutfordringer. De samme ønsker og behov framkommer også på folkehelseområdet.

Grenlandssamarbeid er kommunens valgte strategi og prioritering for samarbeidet i regionen og med våre nabokommuner Drangedal og Bamble. Dette er vel organisert med rådmannskollegiet, sekretariat og nettverk innfor sentrale fagområder. Samarbeidet er organisert med prioriterte områder gjennom et strategidokument som følges opp av en årlig handlingsplan.

Viktigste utfordring knytta til det kommuneadministrative samarbeidet, ligger i å få nok effekt og synergier gjennom «stordriftstankegangen». Det pågår mange ulike prosjekter med særlig vekt på innkjøpsavtaler og ordninger for dette, samt noen store satsninger på fellesløsninger på IKT feltet. De siste årene er det også etablert nettverk i forhold til opplæring og innenfor personalarbeid og HR-området.

Samarbeidet er nyttig, noe som understrekes, men det er også ressurskrevende samtidig som det er vanskelig å måle forholdet mellom innsats og resultat.

Det vises ellers til økonomiplanens kap. 1 – «overordnede styringssignaler» hvor det er en nærmere beskrivelse av hovedområder, samarbeidsparter og målsettinger for Grenlands-samarbeidet.

På næringsområdet samarbeides det også regionalt gjennom selskapet «Vekst i Grenland» (ViG) som er et selskap for næringsutvikling i de seks grenlandskommunene. (Jmf. kap. 2.6.4 s. 21)

Strategien for selskapet er å bidra til vekst i hele regionen med en forståelse for at regionen er et felles bo- og arbeidsmarkedsområde. Den store utfordringen her er å vite om Kragerø gjør dette arbeidet best selv eller om vekst i Kragerø forutsetter vekst i regionen – og at vi gjennom ViG er i posisjon til å ta del i slik vekst.

3.8 Utfordringsbildet – oppsummering og vurdering.

Som en oppsummering kalles dette avsnittet for utfordringsbildet av Kragerø. Alle momentene som utgjør et slikt hovedbilde nevnes ikke eksplisitt her, men kan etterses i avsnittene 3.1. t.o.m. 3.6 ovenfor. Samtidig gjøres noe vurdering og noen betraktninger som viser at det er noen sammenhenger mellom enkelte områder og enkelte typer utfordringer.

Med fare for en diskusjon om hva som kom først «høna eller egget», har Kragerø en rekke utfordringer som kan være en konsekvens av manglende vekst i befolkningen - eller at manglende vekst i seg selv og på ulike vis påvirker utfordringsbildet negativt. Men det virker som noe er mer overordna og påvirker andre forhold mer enn andre. Kvaliteten på attraktivitetsfaktorer knytta til næringsgrunnlag og næringsliv, hvorpå stagnasjon og noe nedgang i næringsaktiviteter er et faktum, har eksempelvis mange og store ringvirkninger. Relatert til dette fikk vi også et bekymringsfullt signal gjennom ungdomsundersøkelsen foretatt blant elevene på grunnskolen ungdomstrinn i 2013. Det var mye positivt i svarene, men på et område svares det bekymringsfullt fordi det framkommer et bilde av kragerøungdommen som lite optimistiske på lokalsamfunnets vegne. Dette uttrykkes spesielt gjennom liten tro på utdannings- og jobbmuligheter i Kragerø i framtida og at de blant annet ser for seg en mulig utflytting.

For et lokalsamfunn er det urovekkende å få slike tilbakemeldinger fra den oppvoksende slekt. Samtidig må det understrekes at antall besvarelser er noe lavt og vi har så langt ikke målt fenomenet over tid. Vi bruker derfor denne informasjonen varsomt, men må ta det med oss.

Selv om undersøkelsen ikke gir noen svar, illustrerer dette likevel ungdommens framtidshåp for Kragerø. Primært vil det tilsi utdannings- og jobbmuligheter i Kragerø eller i regionen, eller i hvert fall jobbmuligheter etter endt utdanning, om utdanningen må tas utenfor regionen.

Folkehelse- og levekårsområdet er godt dokumentert som særdeles utfordrende for Kragerø. På helsesituasjon, sykdommer, levevaner og levekår har vi 18 av 23 parametere under landsgjennomsnittet (noen mye, noen mindre). Mange uføre, lavt utdanningsnivå og stor andel lavinntektsgrupper (under fattigdomsgrensa) har over tid dominert folkehelse- og levekårsstatistikken for Kragerø.

Det er fra nasjonale helsemyndigheter, fagmiljøer og en rekke instanser i dag enighet om at lavt utdanningsnivå er den viktigste indikatoren for å forklare negativt avvikende helse og levekår for deler av befolkningen. Lavt utdanningsnivå-faktoren har også en stor tendens til å gå igjen fra generasjon til generasjon. Vi vet derfor også at barn som vokser opp med foreldre med et lavt utdanningsnivå har mye større sjanse for å spille sine

foreldres levekårssituasjon. Uttrykket «sosial arv» blir brukt som en betegnelse på dette som fenomen.

Grunnskolen ligger 8 -10 % under landsgjennomsnittets sammenlignbare testresultater for fag og ferdigheter. Det samme bildet gjelder i hovedsak for videregående skole. Skoleresultater og skolegjennomføringer er imidlertid en indikator det vises til når det påvises sammenhenger mellom lavt utdanningsnivå i befolkningen og svake resultater på folkehelse- og levekårsområdet som nevnt over. Derfor må dette forholdet og disse sammenhengene gis nødvendig oppmerksomhet i arbeidet framover.

Nasjonale myndigheter forventer i særlig grad at kommunene, også i samband med folkehelseperspektivet, tar sitt lokale ansvar for klimautslipp og vern av natur og kultur. På klimaområdet foreligger ikke lenger tilgjengelig dokumentasjon på lokale forhold, men at «alle» har et delansvar for å få ned et fortsatt og altfor høyt nasjonalt utslipp av klimagasser. Klimautfordringen i forhold til veitransport, energibruk og energikilder knytta til bolig og næring, er overordna problemstillinger både på kort og lang sikt. Det forventes bl.a. at all framtidig planlegging (samfunn og areal) legger til rette for miljøbesvarende infrastruktur og kortere avstander. Befolkningens nærhet til jobb, tjenestefunksjoner og fritid står sterkt på dagsorden for at vi som nasjon skal kunne gå i retning av klima- og miljømålene på kort sikt og nå de innen 2030.

Nasjonale og regionale myndigheter framhever i forarbeidene til kommuneplanen at Kragerø som kystkommune med bl.a. en omfattende skjærgård, har en flerfoldig fauna med mange og til dels unike dyre- og plantearter. Dette pålegger oss et stort ansvar for ivaretagelse og beskyttelse av områdenes biologiske mangfold. Utfordringene er sammensatte og fra fagkyndige er kriteriene for disse knytta til nedbyggingsfarer, tilstrekkelig ferdselskontroll og forurensinger, men også trusler fra fremmede arter. Noe av dette handler om omfangsproblematikk, noe handler om arters livsvilkår og arters overlevelsessevne.

I forlengelsen av et grunnleggende vern av våre naturgitte rikdommer, har Kragerø-samfunnet, slik grensene går i dag, en lang og fargerik historie, og noe av historien er synlig gjennom en rekke bevarte og bevaringsverdige kulturminner. Å ivareta kulturarven i spenningsfeltet mellom vern og utviklingsbehov gir problemstillinger man med dagens samtidsforståelse aldri kan bli «friskmeldt» fra. Det er alltid mer krevende å få til Ole Brums «ja takk, begge deler» enn å velge det ene framfor det andre. Intensjonen i neste kapittel er bl.a. å fremme satsningsområder som gjør det mulig å ivareta denne balansen.

Kommunens ulike oppgaver, og ikke minst dens samfunnsansvar og rolle overfor innbyggerne, er en vesentlig del av denne planen. Dette er innbyggernes «ressurs» i arbeidet for å løse fellesoppgavene best mulig. Derfor er det særlig pekt på den kommunale økonomien som spesielt utfordrende for Kragerø. Dette begrenser handlingsrommet på de ulike tjenesteområdene, og selv om vi i sum scorer omtrent middels på tjenestekvalitet, fordrer situasjonen et høyere ambisjonsnivå. Forbedringsarbeid og organisasjonsutvikling er ressurskrevende og dagens økonomiske situasjon gjør at dette arbeidet går seinere og tar lengre tid enn ønskelig.

Fylkeskommunen og regionen er en ressurs. Men dette forutsetter samarbeid. Samarbeidet om overordnet planverk synes nå å fungere godt. Det er likevel pekt på

behovet for bedre rutiner for et tettere og mer forutsigbart samarbeid knytta til målet om god drifting av og i kommunen. Det er mange nødvendige områder og tema som krever koordinering og samhandling. Det 13. årige utdanningsløpet, infrastruktur m/bl.a. kollektivtrafikktilbudet og folkehelsearbeidet er spesielt nevnt som områder det er behov for felles innsats og mer samhandling.

Grenlandssamarbeidet ligger fast og er godt forankret i samarbeidets strategiplan og årlige handlingsplaner. Utfordringen er, som på mange andre områder, tid og ressurser nok for å få ønskelig effekt ut av samarbeidet.

De seks Grenlandskommunene har valgt å samle sine næringsavdelinger i et felles selskap Vekst i Grenland. Dette betyr at kommunens næringslivsarbeid har blitt «regionalisert».

Det blir kritisk viktig for Kragerø at arbeidsmarkedet i regionen utvikler seg positivt og at det lokale næringslivet kan nyte godt av det regionale samarbeidet slik at man også får en vekst lokalt.

4. AVGRENSINGER OG STRATEGISKE VURDERINGER

Kap. 3.8. ovenfor sier noe om sammenhenger utfordringene Kragerøsamfunnet står overfor, og Kragerø kommune som organisasjon står overfor. Som plangrunnlag for videre arbeid trenger vi også et slikt helhetsbilde. Vi vil ikke lykkes med å operasjonalisere planen hvis vi ikke vet hvilken helhet de ulike delene består av. Alt utviklingsarbeid skjer ikke samtidig, men over tid må det framkomme et samspill og en koordinering slik at summen blir så ideell som mulig. I planens første kapittel appelleres det til tre forhold for å få til ønsket utvikling:

1. felles forståelse, 2. felles visjon, 3. sammen om arbeidet.

Med alle virksomhetsområder og sektorer i bakhodet, private som offentlige – hva må endres og bedres?

Med utgangspunkt i metoden om «å innta *metaperspektivet*» summeres «alt» opp i to veldokumenterte og godt begrunna forhold:

- Levekårssituasjonen er Kragerøsamfunnets viktigste oppgave å gjøre noe med. Dette fordi ingenting betyr mer enn folks livssituasjon og livskvalitet. Dette fordi utfordringene på dette feltet nedfeller seg på så *mange områder i kommunen*. Levekårssituasjonen har innvirkning på hele lokalsamfunnet, men er mest merkbar for oppvekstsektoren og helsesektoren. Folkehelsebarometeret, skolerresultater og til dels kommunebarometeret, hvor spesifikt kommuneøkonomien indikerer og bekrefter dette forholdet.
- Klima- og miljøendringene viser Kragerøsamfunnets andre store utfordring. Nasjonale og internasjonale rapporter sammen med våre egne stadig hyppigere ekstremvær-opplevelser bekrefter dette.

4.1 Levekårssituasjonen

Spørsmålet blir selvfølgelig; - hvordan bedre denne?

Inntil nå, som for en rekke andre utfordringer, er svaret følgende:

Flere unge innflyttere med god utdanning til kommunen. (Aldersgruppa 20 – 50 er spesielt «invitert»)

Da er neste spørsmål like selvfølgelig; - hvordan få dette til?

Dette er spissformuleringer. Samtidig er dette det langsiktige og antakelig det mest strukturelle (les vanskelige) målet og tiltaket man kan jobbe med.

I tillegg gjør vi og må fortsette å gjøre alt hva vi kan på områdene integrering, opplæring, forebygging, kompensering, rehabilitering og omsorg. Næringslivet, de frivillige organisasjonene, private og de kommunale tjenestene bidrar sammen og hver seg. Dette er de gode kreftene, og potensialet er antakelig betydelig.

«Innflytterløsningen» krever ett overordnet strategivalg. Muligheten her kommer vi tilbake til nedenfor.

Det daglige arbeidet for bedre levekår og alles trivsel i Kragerø, krever en strategi uttrykt ved hjelp av satsningsområder og vil i stor grad omhandle de temaene som er streket under ovenfor. Disse kommer vi tilbake til i kap. 5.

4.2 Klima- og miljøspørsmål

På dette feltet blir den ene siden av utfordringen til en viss grad selve utfordringen, nemlig «å tenke globalt, men handle lokalt». Det er alltid en utfordring å ta ansvar for forhold vi bare indirekte er en del av selv om også vi i vår del av landet stadig oftere kan oppleve følgende av klimaendringene. Myndighetenes krav om lokale tiltak for å bremse og snu klimagassutslippene gjelder imidlertid uavhengig av spesifikke lokale forhold. Og det er lokalt mulig å påvirke kjøreavstander, deler av bilparken, energibruk og energisparing ved at kommunens satsninger på flere felt viser en slik prioritering.

Den andre problemstillingen omhandler sikkerhet og beredskap for å forebygge og å sikre oss mot klimaendringens konsekvenser. Særlig påvirkes arealplanleggingen hvorpå denne nå skal ta høyde for mulige konsekvenser som følge av mer flom, mer fuktighet og mer vind.

Og om uhell rammer lokalsamfunnet er kravene til samordning av beredskapen poengtert. Dette er ikke et nytt felt for kommunen(e), men klimaproblematikken skal gis mer oppmerksomhet og implementeres i kommunens overordna arbeid. Vestlandets skremmende opplevelser og erfaringer høsten 2014 understreker viktigheten, og selv om Kragerø ikke ligger like utsatt til, har alle landets kommuner nå en sjanse for å spisse både det forebyggende arbeidet og beredskapsarbeidet med bakgrunn i disse hendelsene. Det er bebudet rapporter om hendelsene på Vestlandet det helt sikkert blir mye å lære av.

4.3 Drøfting av muligheter og strategiske vurderinger.

Kommuneplanens konklusjon uttrykkes på et vis også gjennom valg av strategi.

Strategivalget er imidlertid ikke en fasit, men ut i fra hva vi vet akkurat nå den mest hensiktsmessige vei å gå.

To premisser bør ligge til grunn for strategisk valg. For det første bør man ideelt sett ha en overordnet strategi – ikke flere. Det bidrar til å kanalisere alle gode krefter i samme retning.

For det andre må strategivalget svare til utfordringsbildet. Særlig viktig er det at strategivalget utvetydig kan sikre fokuset og samle kreftene om de begrunna hovedutfordringene levetår og klima og miljø.

Disse forholdene blir drøftet nedenfor med et mål om at vi til slutt gjør begrunna og legitime valg knytta til visjon, ambisjoner for 2026 og satsningsområder for kommuneplanperioden.

Det er tidligere understreket en nær sammenheng mellom Kragerøsamfunnets utfordringer og en lite gunstig befolkningsutvikling med stagnasjon og færre yngre. Vi er relativt sikre på at vekstsvikten særlig skyldes to forhold. Det ene henger sammen med arbeidsplassituasjonen i Kragerø. I kommuneplanens dokumentasjonsmateriale kommer det fram en særdeles dårlig status hva gjelder ny næringsetablering, stabilitet (driftsoverskudd og fortjeneste) og videreutvikling målt opp mot landsgjennomsnittet. Dette virker samtidig å ha vært en tendens som startet ca. 2008-09 (finanskrisen) etter en 3-4 årsperiode med nyetableringer og langt bedre tall.

Det andre henger sammen med arbeidsplassituasjonen i regionen som også over flere år har vist en svak nedgang og en viss stagnasjon. Dette forholdet, knytta til vekstmuligheter

for Kragerø, må også ses i sammenheng med samferdselsforhold i regionen. Med henvisning til kap. 2.4 knyttes situasjonen for lokalt næringsliv til forhold som blir benevnt som bedriftsattraktiviteter og det andre til forhold som benevnes som boattraktiviteter. Flere arbeidsplasser i lokalsamfunnet gir vekst. Det samme gjelder arbeidsplasser i regionen forutsatt tilgang på ønskelige boliger/bosteder og gode pendlermuligheter.

Dersom nødvendige ytre forhold (strukturelle) er «med oss», kan vi generelt være trygge på at økt bedriftsattraktivitet i kommunen gir potensiale for vekst i befolkningen. Vi kan også være nesten like trygge på at økt bedriftsattraktivitet i regionen kombinert med god infrastruktur til omlandet, gir et vekstpotensial. Vi forutsetter da at Kragerø spesifikt kan tilby ønskelige boliger og mange andre forhold tidligere er nevnt og som gjør Kragerø attraktivt som bosted.

På bakgrunn av attraktivitetsmodellen (jmf. kap. 2.4 s. 12) vet vi det er mange forhold det kan jobbes med lokalt for å videreutvikle våre ulike attraksjonsverdier. Slik sett viser modellen hvilke områder som betyr noe og som kan gjøre en forskjell. I følge materialet denne bygger på, vet vi fortsatt for lite til å kunne si «sats på det og det så får kommunen en vekst slik og slik». Men det forskerne i hvert fall nå peker mest på er at tiltak og aktiviteter som retter seg mot bostedsattraksjoner, og til dels besøksattraksjoner, er lettere å påvirke lokalt enn bedriftsattraksjonen. Samtidig vet vi at om en lykkes med næringsliv- og arbeidsplass satsning, så er resultatet høyst sannsynlig vekst. Problemet er imidlertid at næringsutvikling er avhengig av strukturelle forhold, forhold som i liten grad er mulig å påvirke lokalt. Eksempelvis gjelder dette konjunkturer, markedssituasjoner, lokalisering og markedstilgang (nasjonal og regional infrastruktur) statlige satsninger, nasjonal næringspolitikk m.m.

Det er for øvrig ikke sagt at vi lokalt ikke kommer til å gi faktorer som påvirker bedriftsattraktivitetene oppmerksomhet. Eller for å si det slik; - når endringer i strukturelle forhold øker våre muligheter for næringsutvikling i kommunen, må vi tilrettelegge og gjøre oss så «lekre» vi kan, men vi har begrensa styring med resultatet.

De ovennevnte strukturelle forhold gjør imidlertid bedriftsattraktivitetsarbeidet til et svært så utfordrende og ressurskrevende felt å arbeide med. Faren for et dårlig resultat er stor selv om næringsarbeidet prioriteres med stor innsats og mye ressurser. Hva som skal brukes krefter på knytta til dette, må derfor være kritisk vurdert og skarpt prioritert.

Vi må likevel ivareta og støtte det etablerte næringslivet så godt det lar seg gjøre, og det skal arbeides for et godt og fortjent omdømme når «nyetablerersjansen» byr seg. Samtidig må vi påvirke de langsiktige og strukturelle forholdene der vi kan. Slik sett er det svært viktig, men samtidig innenfor det vi faktisk kan klare å påvirke, å sikre optimal adkomst til kommunen – altså infrastrukturspørsmål. Veier, kollektivtilbud med buss, ferge og jernbane, forbedret farled og gode havneforhold vet vi betyr mye både for bosetting og næringsliv.

Generelt gis det nå flere råd om å gi områdene som omhandler bostedsattraksjoner stor oppmerksomhet i den framtidige planleggingen. Det refereres også til internasjonal forskning hvor det er forsøkt å påvise hvilke strategier som generelt ser ut til å føre til

størst stedlig vekst.⁹ Det gis ikke entydige svar, men noen kjennetegn virker å gå igjen. Det pekes da på de faktorene som påvirker bostedsattraktiviteten og at det er disse som gir størst vekstpotensial.

Å satse på boattraktivitetsområdet knyttes imidlertid opp mot to andre faktorer som kan eller bør spille sammen med dette. Det ene omhandler fortetting og det andre omhandler sentrumssatsninger eller urbanisering. Til en viss grad er dette to sider av samme sak, men med fortetting er det tidligere presisert at dette for Kragerø gjelder i Kragerø sentrum som kommune- og regionsenter, og i lokalsentrene. (Helle, Sannidal og Stabbestad)

Kragerø sentrum vil imidlertid være mest nærliggende å tenke på i forhold til vekstpotensialet som ligger i urbaniseringstankegangen.

Fortettingsmålene som ligger i både nasjonale og regionale planer er særlig begrunnet i klima- og miljømessige forhold, mens urbaniseringstankegangen begrunnes med noen indikasjoner på hvordan en voksende andel av den yngre befolkningen ønsker å bo.

Kortere avstander og nærhet til sosiale- og kulturelle treffpunkt framheves som en trend.

Satsninger som knytter seg til bostedsattraktive tema er altså begrunnet i forhold som kan styres og kontrolleres i større grad av lokale myndigheter og er i mindre grad påvirket av eller styrt av utenforliggende forhold.

Det er altså lokalt lettere å ha styring med parameterne som påvirker bostedattraktivitetene enn bedriftsattraktivitetene. Dermed er vekstpotensialet i å bruke denne strategien større i arbeidet med å nå mål om *vekst og trivsel* enn gjennom for stor vektlegging av eksempelvis bedriftsattraksjonsområdene.

Samtidig ses det av skjema på s. 10 ovenfor at mange av attraksjonsverdiene berører alle «B'ene», og særlig er det mange like attraksjoner som fremmer både bostedskommunen og besøkskommunen. Det er heller ikke i utgangspunktet noen motsetning mellom bostedssatsninger og besøksatsninger forutsatt at det ikke framkommer uttalte konflikter i arealbruken mellom areal til bolig kontra hytter/fritidseiendommer, eller endringer i konsesjonsloven. Det er eksempelvis antakelig grunn til å tro at en liberalisering av boplikten kan framheve besøkskommunen framfor bostedskommunen – en strategi som kan være vanskelig å kombinere med vår visjon.

Det er verdt å merke seg at Kragerø i «attraktivitetsteoriens terminologi» blir definert som *Besøkskommune*, mens eksempelvis Porsgrunn er definert som *Bedriftskommune*. Siljan er derimot definert som *Bokommune*, mens Drangedal er en «all-round» kommune – altså en kommune hvor ingen av attraktivitetsområdene utmerker seg i den ene eller andre retningen. Ingen kommuner er for øvrig bare det ene, men her tas det utgangspunkt i hvilket trekk ved kommunen som er mest framtrædende.

Selv om besøksattraktiviteter fortsatt og antakelig for all framtid vil representere helt sentrale verdier for Kragerø, er det ikke på disse attraksjonsområdene Kragerø har de største utfordringene. Det betyr ikke at besøks- og turistnæringen ikke skal følges opp. Flere enheter og avdelinger kommer til å ha en rekke tiltak som berører dette på flere måter - ikke minst hva gjelder destinasjonsutvikling, markedsføring og samarbeid mellom aktører for næringen

⁹ Jmf. Programteori for attraktivitet - rapport Kommunal og moderniseringsdep. 24.5. 2013

4.4 Det strategiske valget; - boattraksjoner og bedriftsattraksjoner.

Hensikten med strategiske valg er å velge en retning framfor en annen. Det er derfor viktig at det ikke er store motsetninger i det strategiske valget, men at mange og ulike satsninger, og etter hvert tiltak i underliggende planer som følge av dette, ses i sammenheng og spiller sammen mot «Ønsket utvikling 2026».

Med utgangspunkt i kap. 4.3 over, blir boattraktivitetsområdene (jmf. modell s.12) strategien som viser hovedretningen fram mot 2026.

Underpunktene viser hvilke områder som forventes ivaretatt på alle nivå i den videre planleggingen.

I. Boattraktivitet

- a. Omdømme/markedsføring
- b. Areal og transportplanlegging
 1. Boområder og boligtyper
 2. Effektiv infrastruktur m/korte avstander (vei, buss, båt/ferge, jernbane)
- c. Offentlig tjenestetilbud (Stikkord: helsestasjon, barnehage, skole, sosialtjenesten, planarbeid, saksbehandling osv.)
- d. Stedlige attraktiviteter (natur, kultur og fritid)

Selv om det i kap. 4.3 ovenfor framlegges en viss skepsis til lokale effekter av å bruke store ressurser på bedriftsattraktivitetsarbeidet, er det politisk enighet om at næringsarbeid og arbeidsplasser fortsatt skal stå høyt på dagsorden nettopp fordi suksesser på dette området veldig raskt og direkte gir ønskede resultater. Dermed understrekes det også et strategisk valg knytta til næringsutvikling slik;

II. Bedriftsattraktivitet

- a. Omdømme/markedsføring
- b. Areal og transportplanlegging
 1. Næringsområder
 2. Effektiv infrastruktur (vei, sjø, jernbane)
- c. Tilrettelegging
- d. Rekruttering og kvalifisering – dvs. tilgang på kompetanse
- e. Nyetablering.

5. AMBISJONER OG SATSNINGSOMRÅDER

Nedenfor presenteres ambisjonsnivået med satsningsområder for disse for kommuneplanperioden – kalt *ønsket situasjon 2026*. Vi har samlet de beskrevne utfordringene, slik det er framstilt i kap. 4, om det som er benevnt som Kragerøsamfunnets to hovedutfordringer **levetår** og **klima og miljø**. Samtidig må det understrekes at god **folkehelse** er et resultat av både levetårsdimensjonen og klima- og miljødimensjonen. Denne spissingen av utfordringsbilde med påfølgende satsningsområder for kommuneplanperioden er skjematisk satt opp på denne måten:

5.1 Levetår – hvor ønsker vi å være i 2026 – og hva må det satses på for å komme dit

LEVEKÅR		
Tema-område:	Ønsket situasjon 2026	Satsningsområder
Befolknings- utvikling	Kragerø har fått en demografisk forskyving ved at aldersgruppa 13 – 45 år øker med 5 % fra 3968 til 4150. (Prognosene viser pr. sept. 2014 en nedgang på 7,75%)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Omdømmebygging ➤ Arbeidsmarkedet ➤ Barnefamilier
	Boligmarkedet er godt tilrettelagt for alle. Etableringsgrupper er høyt prioritert.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bolig for alle
Folkehelse	Kragerø skårer på landsgjennomsnittet eller bedre på folkehelsebarometeret.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tidlig innsats ➤ Forebyggende arbeid ➤ Kompensatoriske tiltak overfor utsatte grupper ➤ Aktivisere ledig arbeidskraft Obs! – stort potensiale innvandrergroppene ➤ Universell utforming og tilrettelegging

LEVEKÅR		
Tema-område:	Ønsket situasjon 2026	Satsningsområder
Barn og unge, oppvekst og utdanning	Kragerø har en barnehage- og skolestruktur som er robust og samsvarer godt med faktisk demografisk situasjon og ønsket demografisk utvikling.	➤ Barnehage- og skolestruktur
	Grunnskole: Resultatene på nasjonale prøver og eksamen er på landsgjennomsnittet - dvs. ca 10 % høyere enn i 2013. Resultatene på elevundersøkelsen er opprettholdt. (Ligger i 2013 noe over landsgjennomsnittet.)	➤ Kompetanse (de ansatte)
	Videregående skole: Eksamens karakterene i norsk og matematikk er på landsgjennomsnittet - dvs. ca. 10 % høyere enn i 2013. Resultatene på elevundersøkelsen er på landsgjennomsnittet eller bedre.	➤ Likeverdig opplæring
	Behovet for spesialundervisning er redusert til et minimum – dvs. 4,5 – 5 %.	➤ Talenter for framtida
	Alle vår barn og unge trives i en trygg og mobbefri barnehage og skole.	➤ Trygghet og trivsel
	Barn og unge som lever i fattige familier har reelle muligheter til deltakelse i samfunnslivet på linje med andre barn og unge.	➤ Kompensatoriske tiltak
Fritidstilbudet i Kragerø er reelt tilgjengelig for alle	➤ Lag og foreninger ➤ Kulturskolen	
Næringsliv og arbeidsplasser	Kragerø kommune er arealmessig og organisatorisk tilpasset og lett tilgjengelig for nyetablering og reetablering av privat og offentlig virksomhet.	➤ Omdømmebygging
	Stilnestangen, Kirkebukta/Kragerø havnefront er utviklet i tråd med vedtatte planer.	➤ Markedsføring (attraktivitetsarbeid)
	Flere arbeidsplasser i offentlig virksomhet som følge av økt bosetting og befolkningsvekst	➤ Næringsetablering ○ Privat sektor ○ Offentlig sektor
	Arbeidsledighetstallene er på landsgjennomsnittet eller bedre. Ledigheten blant innvandregruppene er betydelig redusert.	

LEVEKÅR		
Tema-område:	Ønsket situasjon 2026	Satsningsområder
Næringsliv og arbeidsplasser	Næringslivet samarbeider godt og drar nytte av hverandre. - Turistnæringen er godt organisert, bærekraftig og framtidsrettet - Næringsforeningene er godt organisert og er aktive - Næringslivet opplever seg godt ivaretatt og fulgt opp i kommunen	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Samarbeid og samhandling ➤ Regionalt nærings-samarbeid ➤ Kragerø sentrum
	Infrastrukturen fremmer nærings-etablering og arbeidsmarkedsintegrasjon: - Alle husstander, bedrifter og foretak er på «nett» med akseptabel kapasitet. - Øst – vest forbindelse i sentrum er på plass. - Motorvei (4 felt) Oslo-Kristiansand gjennom Kragerø er ferdigstilt. - Kollektivknutepunkt for vei og jernbane i Sannidal. - Varebefraktning over våre havne-områder er i utvikling og er blitt viktig. - Fergetilbudet bidrar til bosetting og utvikling i skjærgården.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Infrastruktur og regionsforstørring: <ul style="list-style-type: none"> ○ E18 ○ Farleden ○ Kollektiv <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jernbane ▪ Buss ▪ Ferge ➤ Sentrumstunnel ➤ Internettforbindelser
	Landbruksarealer er åpne og i drift	➤ Lokal matproduksjon
Kommunale tjenesteytelser	Kommunen har en bærekraftig økonomi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Balansert målstyring <ul style="list-style-type: none"> ○ Økonomistyring ○ Tjenestekvalitet
	Kommunen er en attraktiv arbeidsplass. - Kompetansen er god og opplæringen er ivaretatt, - Rekrutteringen er god, - Teknologien bidrar til effektivitet og kvalitet, - Arbeidsmiljøet er godt.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Organisasjonsutvikling <ul style="list-style-type: none"> ○ Tydelig ledelse ○ Kompetanse ○ Rekruttering ○ Teknologi ➤ Systematisk HMS arbeid ➤ Omdømmebygging <ul style="list-style-type: none"> ○ Markedsføre kommunen som en viktig og god arbeidsplass

LEVEKÅR		
Tema-område:	Ønsket situasjon 2026	Satsningsområder
Kommunale tjenesteytelser	<ul style="list-style-type: none"> • Brukernes opplevelse av kommunale tjenester samsvarer med vår målsetting om høy brukertilfredshet. • Brukere med spesielle og/eller sammensatte behov opplever koordinering og helhet i tjenestetilbudet. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brukerorientering <ul style="list-style-type: none"> ○ Brukerundersøkelser ○ Brukermedvirkning ○ Brukervennlig organisering
Regionalt og interkommunalt samarbeid	Fylkeskommunen samarbeider og samhandler godt om saker av betydning for oss.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mer samhandling ➤ Samarbeidsrutiner
	Kollektivtilbudet med Grenland er godt og	
	Minimum 85 % gjennomfører videregående opplæring på en god måte.	
	Grenlandssamarbeidet bidrar til <ul style="list-style-type: none"> - Effektivitet og kvalitet i tjenesteproduksjon. - Nyetableringer. Felles bo- og arbeidsmarked.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Frafall i videregående ➤ Voksenopplæring ➤ Grenlandssamarbeidet ➤ «Vekst i Grenland» = vekst i Kragerø

5.2 Klima og miljø – hvor ønsker vi å være i 2026 – og hva må det satses på for å komme dit

Klima og miljø		
Temaområde:	Ønsket situasjon 2026	Satsningsområder
Klima og energi	Staten har planlagt og prosjektert Grenlandsbanen gjennom Kragerø kommune med stoppested i Sannidal.	➤ Jernbane i Kragerø
	Kollektivtilbudet med ferge, buss og jernbane bidrar til lavere utslipp.	➤ Kollektivtilbudet lokalt og med Grenland
	- Gang- og sykkelveier er gode og sikre alternativ og blir mye brukt. - Bilbruken er redusert lokalt. - Bilfritt sentrum.	➤ Miljøvennlig areal og transportplanlegging
	Kragerø er tilrettelagt for klimavennlige kjøretøy.	➤ Alternative og tilgjengelige miljøvennlige energikilder
	Kommunens bilpark er optimal ift. miljøvennlig drift.	
	Alle kommunale bygg bruker «grønn energi».	
	Kommunen tilrettelegger for alternative miljøvennlige energikilder for boliger og bedrifter.	
Natur og miljø	Biologisk mangfold er ivaretatt i tråd med nasjonale og regionale målsettinger	➤ Biologisk mangfold
	Allmennhetens tilgang til naturarealene	➤ Naturområdenes adkomst og universelle utforming.
	Vanndirektivets mål om god vannkvalitet i vann og vassdrag er ivaretatt	➤ Vanndirektivet
	Kommunalt drikkevann innfrir krav til renhet, smak og lukt	➤ Drikkevannsbehandling
	Vannforsyningen er stabil og sikker uavhengig av hendelser og årstid.	➤ Vannforsyningen
	Septikk- og avfallshåndtering for turister og tilreisende er miljøvennlig.	➤ Miljøvennlig septikk- og avfallshåndtering
	Kostholdsrådene tilsier trygge råvarer fra alle våre nærområder.	➤ Tiltak i kartmerka områder med alvorlig forurensing

Klima og miljø		
Temaområde:	Ønsket situasjon 2026	Satsningsområder
	Planbestemmelsene våre balanserer vern og utvikling.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vern og utvikling ➤ Kulturarven ➤ Brannforebygging
	Kulturarv og kulturminner er registrert og tilgjengelig.	
	Vernet bebyggelse er godt sikret mot brann.	
Beredskap	Kragerø kommune har en overordnet beredskapsplan som ivaretar Kragerø kommunes innbyggere og sikrer tilstrekkelig tjenestekvalitet også i krisesituasjoner.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Overordnet beredskapsplan <ul style="list-style-type: none"> ○ Beredskapssamarbeid ○ Enheter- og avdelingers beredskapsplaner
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Innbyggere og eiendom er godt sikret mot flom- og rasfare. ➤ Arealene er godt sikret mot ukontrollerte mengder med overvann. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Konsekvensene av klimaendringer.

For noen virker slike tabeller oversiktlige og lettere forståelig enn masse verbaltekst. For andre blir det vel minimalistisk og kanskje litt sånn «hvor er kjøttet på beinet» opplevelse. De stikkordsnevnte satsningsområdene er likevel et produkt av mange prosesser. Gjennom arbeidet er det produsert fram et grunnlag for igjen å kunne prioritere som her. Det er beskrivelsene av utfordringene som foreligger, mulige sammenhenger og mulige løsninger som antydes og de strategivalg som skisseres, som til sist ligger til grunn. Det sies ikke at akkurat disse, eller bare disse satsningsområdene, er fasiten og løser alle Kragerøs utfordringer. Satsningsområdene er likevel og så presist som mulig vurdert å være de områdene vi bør bruke ressurser på i ny kommuneplanperiode. Det forventes derfor konkrete tiltak i økonomiplanene (handlingsplanen) knytta til satsningsområdene. Kommuneplanen er en prosess over lang tid, og det kan allerede nå vises til en rekke konkrete tiltak på flere av satsningsområdene i økonomiplanene for 2015 – 2019 og som er planlagt følges videre opp i nye økonomiplanperioder.

6. PLANENS KONSEKVENSER FOR DEN LANGSIKTIGE AREALPLANLEGGINGEN

Dette kapittelet tar for seg konsekvensene av de ulike typer premisser som nå ligger til grunn for arealplanarbeidet i perioden 2014 til 2026.

Utover ulike retningslinjer og bestemmelser som er behandlet i kap. 2, og særskilt i kap. 2.5, er det ønskelig situasjon i 2026 som er rettesnor for arealplanarbeidet.

Med bakgrunn i planprogrammet omtales dette som hovedområder for den langsiktige areal og transportplanleggingen i Kragerø kommune:

- Boligformål
- Næringsformål (offentlig – privat)
- Fritidsformål
- Infrastruktur

Innledningsvis under hvert formål oppsummeres premissene. Disse omtaler behov, så langt dette er kjent, retningslinjer og bestemmelser, utviklingsønskene i kommunen og mulige løsninger.

6.1 Boligbehov og boområder

I følge de nedjusterte prognosene for befolkningsvekst er boligbehovet nedjustert tilsvarende. Behovet i 2026 vil være på 225 nye boenheter inkl. statistisk tap på 10 boenheter pr. år pr. 10.000 innbyggere. Dette utgjør et behov for perioden på 18 til 20 boenheter rimelig likt fordelt pr. år. Dette er en gjennomsnittlig nedjustering på ca. 35 boenheter pr. år! I planprogrammet skrev vi ellers følgende:

Pr. 1.1. 2015 er det ingen områder som Kragerø kommune har klargjort for utbygging. Kommunen har imidlertid pr. 1.7. 2015, 69 tilrettelagte og byggeklare tomter som ikke er solgt. I tillegg foreligger noen delvis realiserbare private prosjekter.

Etter 2013 er det regulert for inntil 100 boliger på Langøy og flere mulige arealer til formålet er tilkommet i forbindelse med planarbeidet.

Dette betyr at det antakelig vil være god tilgang på mulige boligområder og boligtomter godt inn i kommuneplanperioden uten å planlegge for ytterligere regulering. Det bør også ligge et handlingsrom i dette med tanke på kommunens ambisjon om høyere folkevekst enn det prognosene viser.

Det forutsettes imidlertid at boligbyggingen følger dagens krav om fortetting. Det betyr at 7 av 10 boliger innenfor et fire års perspektiv skal etableres i tilknytning til nærmeste lokalsenter eller knutepunkt for kollektivtrafikken. (jmf. ATP-Telemark 2015-2026 s. 33-34)

Det må bemerkes at dette er nye føringer tilkommet sent i planprosessen. Det har likevel vært et mål å få dette grunnlaget inn i nye planer og at det etter hvert avspeiler seg i alle deler av planverket.

Ut fra kommunens tilgjengelige tomteressurser bør det være realisme i å kunne oppnå dette i Kragerø. Resultatet vil være bedre utnyttelse av etablert infrastruktur i tilknytning til senterområdene samtidig som det tilrettelegges for å opprettholde et levende samfunn også utenom senterområder.

En sentral satsning i kommuneplanen er målet om *tilflytting av nyetablerergrupper og barnefamilier*. Utover det markedet som ligger i eksisterende boligmasse, forutsetter dette boligtyper/boligpriser tilrettelagt for denne gruppa. Det forventes derfor at den framtidige boligplanleggingen og de konkrete boligprosjektene tar høyde for dette målet.

Pr. 1.10. 2014 er ett nytt boligområde under planlegging. Det gjelder Sollia vest.

Kommunen har nå 69 tilrettelagte og byggeklare tomter som ikke er solgt. Dette gjelder:

- Skåtøy, Bråtøyskogen , 5 ledige tomter
- Sannidal, Holt, 21 ledige tomter
- Kragerø, Sjødammen, 25 ledige tomter
- Levangsheia, Stabbestad, 18 ledige tomter

I tillegg foreligger innspill til mulig realiserbare private prosjekter. Disses status er avklart i planarbeidet og vurderes videre. Dette gjelder:

Helle/Skarbo:

- Helle bruk – 40 til 50 boenheter. Omregulering av industriområde til boligformål.
- Hellesund – 50 boenheter. Omfanget av veiutbedringstiltak for myke trafikanter må avklares i forbindelse med detaljplanlegging.
- Skarbo skole – skole og tomteområdet omgjøres til boligformål. Ingen boligplaner foreløpig.

Årø/Vadfoss:

- Vadfossveien – bakken ned mot Kragerø steinindustri. Fortetting mellom eksisterende boligområder. Omfang ikke spesifisert.

Kragerøhalvøya:

- Frydensborg – nytt boligområde mellom barnehage og Kragerøveien. Antall boenheter ikke oppgitt. Forutsettes bak 100 meters beltet.

Sannidal:

- Holt Øde – utvidelse av boligfelt med adkomst fra Kloppkjærveien. Antall boenheter ikke oppgitt. Forutsetter redusert utbredelse og felles adkomst med gården.

6.2 Næringsareal - private og offentlige behov

6.2.1 Servicenæringer, handelsvirksomhet og småindustri

Primært ligger og legges handel- og servicenæringsvirksomheter til kommune-/regionalsenteret Kragerø sentrum og/eller til de definerte lokalsentrene Helle, Sannidal (Tangen) og Stabbestad. Innenfor sentrenes sentrumssoner kan det etableres handelsvirksomhet med et samlet bruksareal på inntil 3000 kvm uten at det er krav om handelsanalyse. Det vises her videre til bestemmelser for arealgrenser, analyse- og plankrav i kap. 2.6.2 s. 16. Det vises i de samme bestemmelsene også til muligheter for å etablere handelsvirksomhet utenfor sentersonene med et samlet bruksareal på inntil 800 kvm. Her gjelder også plankravet. Planen skal også inneholde en analyse hvor det skal vurderes at tiltak ikke fører til netto redusert omsetning i ett eller flere av

kommunesentrene. Med henvisning til samme kapittel gjelder ikke dette kravet dersom handelsvirksomheten gjelder spesielt plasskrevende varegrupper.

Deler av det tidligere industriområdet på Stilnestangen er nå i detaljreguleringsplan regulert til kontor, industri, offentlig administrasjon og forretning. Denne delen av området er i offentlig eie.

Ikke alle områdene til tidligere Tangen Verft m.m. er regulert, men hele områdets omfang og ressursmessig betydning for utvikling av lokalsamfunnet, ønskes tilrettelagt for ulike typer både offentlige og private virksomheter framover. Resten av det tidligere industriområdet er nå foreslått anvendt til nærings-, kontor-, tjenesteyting- og boligformål.

Regulerte arealer for handelsvirksomhet, kontorer og småbedrifter er oppsummert satt opp slik:

- Kragerø sentrum som handelssentrum, kommunesenter og regionscenter.
(Jmf. også sentrumsplanen «Vern og utvikling 2013») Herunder gjelder også:
 - Kragerø havnefront (jmf. reg.pl. 27.2. 2006) med:
 - Kirkebukta
 - Kaiområdene
- Dalane-/Sluppanområdet
- Lokalsentrene:
 - Helle
 - Tangen – Sannidal
 - Stabbestad

6.2.2. Industriområder

Tilstrekkelig plass og god infrastruktur med gode adkomstveier er innunder dette kapittelet viktigste behov og kvaliteter for næringslivet. Dette ble beskrevet i planprogrammet:

Kragerø Næringspark på Fikkjebakke er høyt prioritert. Her er det gjennomført en rekke, tiltak for å styrke opplevelsen av ryddighet og kvalitet. I tillegg er det nylig anlagt en vei som gir adkomst til kommunens allerede regulerte næringsarealer. Herunder ligger også en reell mulighet for utvidelse av næringsparken. Som nevnt ovenfor vil en utvidelse av veibredden fra Tangen opp til Kragerø Næringspark være av stor betydning for en videre utvikling. Videre er det ønskelig med belysning av veien (mangler langs en del av veien) og redusert hastighet til 60 km på hele strekningen. Dette har vært fremmet en rekke ganger før, men bør fortsatt være svært aktuelt for kommunen å fremme overfor Vegkontoret som en sak av stor betydning for Kragerø.

Som nevnt over er det planlagt for utvidelse av næringsområdet på Fikkjebakke. Dette opprettholdes.

Det er framkommet noe behov for næringsarealer sjønært. Selv om flere av de gamle og nedlagte industriområdene langs fjordene er omregulert til andre formål, foreslås det at fortsatt tilgjengelige områder forbeholdes eksisterende næringer og næringsutvikling. Gjeldende områder i bruk eller videre planlagt for industriformål er:

- Fikkjebakke
- Stilnestangen
- Strand (Hellefjorden). Her legges det til rette for en relativt betydelig utvidelse etter ønske fra etablert bedrift.

I tillegg er det kommet innspill til nye næringsareal som nå videreføres i planleggingen:

- Fikkjebakke – utvidelse vestover. Antall mål ikke beskrevet.
- Verkskilen Kjølbrønn – omregulering fra fritidsboliger til industriformål.
- Det arbeides også med planer om å reetablere næringsvirksomhet på eiendommen til tidligere Fossing tresliperi i det Sørsmolt har konkrete planer om å etablere oppdrettsanlegg på land her. Tilrettelegging for etablering av slikt anlegg vil i tilfelle måtte sikres gjennom en ny detaljreguleringsplan.

6.2.3 Primærnæringer

Med henvisning til statistikk materialet utgjør antall sysselsatte i primærnæringen pr. 1.1. 2014 var 58 personer som igjen er 1,3% av arbeidsstyrken i Kragerø. På landsbasis 2,4 %. Det betyr at jordbruk, skogbruk og fiske, samfunnsmessig sett, ikke lenger spiller noen avgjørende rolle i forhold til økonomi og sysselsetting.

Næringene har likevel, nå som før, et betydelig potensiale. Folkehelse- og miljøkrav, sammen med trender og økt etterspørsel etter kortreist, økologisk og mindre industriforedlet mat, gir endrede vilkår for vekst i næringene. Også i Kragerø, eller skal vi si, ikke minst i Kragerø. Økt drifting i næringene er av betydning for å ivareta både naturmangfoldet, kulturlandskapet og ønskelig bosetting i distriktene.

6.2.3.1 Landbruket

Landbruket i Kragerø er mangfoldig, fra arbeidsintensiv kulturlandskapspleie på øyene til mere lettdrevne arealer i innlandet. Det er lagt ned betydelig innsats i å ivareta det spesielle kulturlandskapet i skjærgården (Jomfruland og Stråholmen) både av turismehensyn og for landskapspleien gjennom satsingen i spesielt utvalgte kulturlandskap. Denne satsingen videreføres. Det er stadfestet gjennom Temaplan Landbruk (2005-2015) at også arealene på Levangsheia skal prioriteres som spesielt verdifullt.

En overordnet satsing innenfor økologisk landbruk på fylkesnivå, vil måtte gjenspeile seg i satsingen på Landbruket i Kragerø. Det foreligger ikke konkrete planer for denne satsingen, men det skal legges til rette for satsing på dette feltet.

Trenden i markedet innen lokal matforedling er stadig voksende. Det legges ned et godt arbeid med konseptet Bondens Marked. Dette konseptet er også et viktig ledd i merkevarebygging Kragerø som er et av satsingsområdene i Temaplan Landbruk.

Det vil gjennom arbeidet med vern av dyrket mark settes fokus på å opprettholde produksjon på dagens arealer. Det vil gjennom arbeidet med ny landbruksplan også settes sterkt fokus på bevaring av dyrket mark.

Utviklingen i virkemiddelbruken dreies mot de bruk som er aktive. Dette er en utvikling også kommunene må ta inn i sine planer. Det betyr at vi i sterkere grad retter vårt fokus mot de aktive brukene i kommunen.

I forhold til jordbruk i Kragerø har vi p.t. denne oversikten:

Arealoversikt jordbruk:

Fulldyrka jord	4818 daa
Overflatedyrka jord	346 daa
<u>Innmarksbeite</u>	<u>1021 daa</u>
<u>Sum</u>	<u>6185 daa</u>

Kilde: Arealressursstatistikk 815 Kragerø 2012.

Kommentar til tallene:

Arealene som er oppgitt bygger på data fra jordregisteret. Det viser alt jordbruksareal som vises i Gårdskartet for eiendommer i Kragerø. Tallene sier ikke noe om drifta utover å klassifisere arealet etter kvalitet. Tallene kan endres hvis vi finner feil på gårdskartet eller godkjenner nye areal som er ryddet og tas i bruk til jordbruksproduksjon. Det siste gjelder i hovedsak bruk som innmarksbeite.

En annen parameter som kunne vurderes brukt seinere er endringer i areal som det søkes om produksjonstilskudd for. I 2012 var det 3281 da. Etter jordlova § 8 har eiere av eiendom med jordbruksareal driveplikt i hele eiertiden. Dette gjelder alle som eier slik eiendom fra 1. juli 2009. Driveplikten kan oppfylles ved at eieren driver selv eller ved bortleie.¹⁰

Det er, som nevnt innledningsvis, et mål å få til mer aktiv drift på disse arealene som utgjør om lag halvparten av jordbruksarealet i kommunen. Det registreres også at de som driver aktivt, etterspør areal de kan leie.

6.2.3.2 Skogbruket

Innenfor skogsektoren i Kragerø har aktiviteten, både innenfor avvirkning og skjøtsel, gått gradvis gått ned siden 90- tallet. Dette er en utvikling vi ser i flere kommuner i Telemark, men Kragerø har et større prosentvis potensiale for aktivitetsøkning enn mange andre. Det er fullt mulig å doble avvirkningen i Kragerø uten å redusere tilveksten. Arealoversikten for skogskvaliteter i Kragerø er slik:

Skog – høy bonitet	50 826 da
Skog – middels bonitet	81 160 da
Skog – lav bonitet	76 771 da
<u>Impediment</u>	<u>41 574 da</u>
<u>SUM</u>	<u>250 330 da.</u>

Kilde: Arealressursstatistikk 815 Kragerø 2012.

Samtidig som potensialet påpekes, er det både noen utfordringer og hensyn som må tas:

- Det er utfordrende å få til rasjonelle enheter.
- I skjærgården er hogsten lav pga. høye transportkostnader.
- Mens «bynært» skogbruk krever spesielle hensyn og drivverdigheten er begrenset.
- Skogbilveinettet er i stor grad nedkjørt og ikke dimensjonert for dagens vogntog.
- Klimaendringenes påvirkning på skogen med tanke på tørke, brann, insektangrep, økt og mer intens nedbør vil trolig påvirke skogskjøtselen og forvaltningen i fremtiden.

På grunn av lange tørkeperioder vil skogbrannfaren trolig øke i årene fremover. Det gjør det enda viktigere å ha et tydelig fokus på brannberedskap for å redusere faren for en storbrann.

Perioder med økt, og mer intens nedbør gjør behovet for gode skogsbilveier viktigere i årene fremover. God planlegging av skogsveier i bratt terreng blir viktig for å redusere faren for ras ved store nedbørmengder.

¹⁰ Merk; - forslag om endring av konsesjonsloven (bo- og driveplikt) er etter høring til behandling i regjeringen og kan bli endret.

Oppsummert er det altså et behov for, og potensiale, for økt verdiskapning innenfor viderederforedling av trevirke.

Det foreligger for øvrig ikke innspill til kommuneplanen knytta til endret eller økt aktivitet for næringen.

6.2.3.3 Fiskerinæringen

Fiskerinæringen er ikke lenger stor i Kragerø, men den har fortsatt en viktig betydning for Kragerø samfunnet.

Fra 2005 til 2012 gikk for øvrig yrkesfangsten ned fra 101 tonn til 58 tonn hvorav kun 20 tonn var fisk. 38 tonn var skalldyr.

Det er fiskeridirektoratet region Sør som har myndighetsansvar for den marine ressursforvaltningen, tilsyn og kontroll av akvakulturvirksomheten. Fylkeskommunen har myndighet til å fremme innsigelser på vegne av akvakulturinteressene.

Fiskeridirektoratet understreker Kragerø kommunes kystlinje som del av sone 1 (statlige retningslinjer for strandsonen m.m.) og påpeker kommunens ansvar for forvaltning av det marine miljøet hvorav viktig naturtyper i sjø hører med. Kommunens satsningsområde *biologisk mangfold*, og begrunnelse for dette, er planlagt å være et vesentlig bidrag i dette arbeidet.

Fiskeridirektoratet peker også på, slik som nevnt innledningsvis til kapittelet, mulighetene som ligger i kystnæringene knytta til eksempelvis kortreist mat, marine- og kystrelaterte turistattraksjoner.

Det er kommet innspill til samfunnsdelen hvor bærekraftig kystkultur påpekes. Det eksemplifiseres ved å nevne nærmatsrelatert lokal produksjon og et forslag om opprettelse av samvirke for foredling og distribusjon av lokal fersk fisk.

Det foreligger for øvrig ikke konkrete innspill knytta til endret eller økt aktivitet for næringen.

6.2.4 Offentlig virksomhet

Kragerø kommune vil til en hver tid tilrettelegge for ny statlig eller fylkeskommunal virksomhetsvirksomhet.

Endringer eller utbygginger som er i gang eller som ønskes/vurderes i gang satt, foreligger det vedtatte reguleringsplaner for. Av større ting nevnes her kulturhus og et nærmiljøanlegg med skatepark på Kalstad. Det siste er imidlertid kun en omdisponering av kommunens arealer, men med en plan for relativt store endringer for fritidsformålet i bruken av Kalstadbanen. Disse endringene er igjen en del av en større plan hvor det i samarbeid med bl.a. fylkeskommunen ønskes realisert turstier i sentrumsnære omgivelser. Planen omfatter en videreutvikling av turstien rundt Kalstادتjenna og Frydensborgtjenna med forbedret adkomst til severdighetene i et viktig bynært våtmarksområde.

6.3 Fritidsboliger

Avsnittet konsentrerer seg om hytter/fritidsboliger i skjærgården og nær sjø. Det er her utfordringene for kommunen ligger i forholdet mellom utbyggingsbehov på den ene siden og hensynet til naturmiljøet og tilgjengelighet for allmenheten på den andre siden.

Fram til denne planen er regulerte områder for ny fritidsbebyggelse utenfor 100 meters beltet. Dette gjelder kommuneplanen for Langøy, område ved Kragerø

Resort/golfanlegget og på Ørvik med ca. 50 hytter. Alle tomtene ligger på oppsiden av fylkesveien.

Pågående og planlagte tiltak ellers i skjærgården, og innenfor 100 meters beltet, omhandler renovering, ombygginger og erstatningsbygg.

Dette betyr at planlagte tiltak skal gjennomføres i tråd med *Statlige retningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen*. Det foreslås at eksisterende ikke detaljregulerte områder i gjeldende plan videreføres.

På denne bakgrunn er innspill og forslag til tiltak – nybygg og/eller endringer til revidert kommuneplan, behandlet og vedtatt slik at vi har en god plan for å til en bærekraftig utvikling i hele kommunen.

Det vises for øvrig til hvordan dette er behandlet i Kommuneplanens arealdel¹¹ og viste byggeplaner i Kommuneplanens kartdel.

6.4 Infrastruktur

Infrastruktur i denne sammenheng skal omhandle overordna forhold knytta til vei, jernbane, ferge, farled og havner, vannforsyning og nettforbindelser.

6.4.1. Vei, gang og sykkel.

Som periodisk mål for økonomiplanarbeidet er et mål forankret i ny kommuneplan formulert slik: *Kragerø kommune har en infrastruktur som bidrar til miljøvennlig framkommelighet og bosetting og nedgang i våre klimagassutslipp*. I tillegg skal sikkerhet- og folkehelse-perspektivet inngå i planleggingen.

Knyttta til vei betyr dette at vi skal ha gode vei, gang og sykkel forbindelser til alle bo- og næringsområder i kommunen. Derfor skal all framtidig veibygging til slike områder – renovering og nyanlegg planlegges med gang og sykkelsti. Muligheter for trygge sykkelparkeringer i senterne bidrar til målsettingen. Klimaendringens utfordringer må også tas med i forhold til overvannsproblematikk og slitasje.

Som en fortsettelse på mange store veiprosjekter de siste årene, er det foreløpig under planlegging følgende prosjekter:

- Midtdelere på E18 gjennom kommunen med påfølgende omlegging/endring for avkjøring E18 ved Tangen.
- Vei- og bruforbindelse til Langøy.
- Sentrumstunnel med forbindelse vestlige og østlige sentrumsområder som minimumsløsning.
- Bruforbindelse til Valberghalvøya.

6.4.2 Jernbane

Med henvisning til nasjonaltransportplankommentaren i kap. 2, har kommunen forberedt seg på en framtidsrettet jernbanetrasé. Kragerø kommune mener det er avgjørende at vi får et stoppested så nær kollektivknutepunktet på Tangen som mulig.

Premissene en høyhastighetsbane vil legge kommer til å båndlegge store areal og det er avgjørende at Kragerø helt i begynnelsen av planleggingen er en medspiller for å få til en best mulig løsning både for innbyggerne og involverte grunneiere i området. Kommunens vilje til å satse på jernbanestopp i Kragerø kommune har høyeste prioritet.

¹¹ jfr. spes. kap.1 «Byggeområder» og kap. 1.6 «Fritidsbebyggelse»

Regionsforstørrelseeffekten og åpenbare klimamessige gevinster man mener ligger i dette, er de tungtveiende begrunnelsene for en slik satsning.

Fortsatt ser det ut for at lobbyvirksomhet og markedsføring blir de viktigste tiltakene inntil tilknytningen grenlandsbanen – sørlandsbanen igjen kommer klart fram i statens planer og budsjetter.

6.4.3 Fergeleier

Etter siste oppgraderinger nåværende struktur videreføres, men med unntak for ny vurdering knytta til Kommuneplan for Langøy.

6.4.4 Farled og havner

Med henvisning til kap. 2.6.1. siste avsnitt er innseilingsforholdene til Kragerø prioritert i Nasjonal transportplan. På grunn av naturverdier i sjø blir området benevnt som Knubbhausen nå konsekvensutredet. Det planlegges en farledsutvidelse med større dybde og bredde gjennom revet sør for Jomfruland. Arbeidet med Jomfruland nasjonalpark omfatter det samme området og vil måtte forholdet seg til denne.

Det planlegges også for utbredelser nær Kragerø havn og kaiområdet innerst i Hellefjorden.

Farledssatsningene må ses i sammenheng med myndighetenes satsning på en overføring av godstransport fra vei til jernbane og sjø. Dette vil kunne revitalisere Kragerøs havneområder og dermed Kragerøs næringsgrunnlag som sådan.

6.4.5 Småbåthavner

Muligheter i framtidig planlegging:

Eksisterende planer som ikke er gjennomførte i gjeldende kommuneplan, videreføres i ny plan.

Det er verdt å merke seg at Fylkesmannen mener det ved endringer eller nye infrastrukturtiltak må vurderes mulighet for oppsamling og eventuell sanering dersom dette bidrar til å forbedre allmennhetens tilgjengelighet eller naturkvaliteter.

Av nye innspill blir disse ivaretatt videre:

- Borteid – Utvidelse av eksisterende anlegg fra 92 – 140 plasser. Parkeringshus knytta til anlegget er anbefalt og vurderes videre. Tiltaket bør ivareta et samlet anlegg for båtplasser.
- Kragerø Resort – Utvidelse med 150 – 200. Ca. 1600 kvm fordelt 30 m nord og 55 m øst. Tiltak relatert til utvidelse av fritidsbebyggelsen (100 nye fritidsleiligheter)

6.4.6 Vann og avløp

Klimasituasjonens konsekvenser med mer nedbør og stadig oftere overvannsutfordringer må løses og forebygges bedre enn i dag. I den forbindelse ønsker kommunen innenfor planperioden å utvikle en strategi for å ivareta dette etter hensiktsmessighet på en oppdatert og forsvarlig måte. Dette arbeidet knyttes opp mot arealplanarbeidet framover.

6.4.7 Nettforbindelser

Kragerø kommune har et mål om at alle husstander og alle private og offentlige virksomheter innenfor planperioden skal ha Internettforbindelser med akseptabel

kapasitet og stabile signalleveranser. Med unntak av de mest grisgrendte delene av kommunen, betyr dette i praksis tilknytninger via kabler.

I områder med mer konsentrert bosetting vil det være aktuelt i forbindelse med utbygging i Litangenområdet, Borteid og Skåtøy. Disse områdene omfatter 130 - 140 husstander, flere bedrifter, skole og barnehage. Andre områder kan også være aktuelle, men muligheter for kabelforbindelser er relatert til boligtettheten og vurderes videre med tanke på annen teknologi.

6.5 Friareal og friluftsområder

Beskrivelsene vedrørende friareal og friluftsområder med skjærgårdspark i Kommuneplan 2008 – 2020 videreføres i ny kommuneplan. – Arbeidet med Jomfruland nasjonalpark er igangsatt.

Det vil i den forbindelse bli vedtatt egne forskrifter som vil styre arealbruk og arealforvaltningen innenfor nasjonalparkens område. Arbeidet med å tilpasse kommuneplanen til dette vil komme senere..

6.6 Natur- og kulturvern

Innunder kap.7.2.2.6 *Naturvern, miljøsoner og arts mangfold* og kap.7.2.2.7 *Kulturminner* (s.27-29) i planprogrammet, er det understreket en rekke forhold som også får konsekvenser for den framtidige arealplanleggingen. Det omhandler bl.a. områder, ikke bare av lokal betydning, men flere steder også av nasjonal betydning hvor det kan være behov for sikring og/eller vern.

Det samme gjelder en rekke kulturminner i kommunen som skal ivaretas. I planprogrammet nevnes flere eksempler på dette samtidig som det gis anbefalinger på ulike metoder både for å kartlegge og for å få kartfestede data.

På disse områdene ber fylkesmannen at det legges inn, der det er aktuelt, spesifikke hensynssoner. Det forutsettes at generelle bevarings- og vernebehov framkommer i retningslinjene og at spesifikke bevarings- og vernebehov framkommer i bestemmelsene.

6.7 Skjærgården – et særskilt forvaltningsansvar for Kragerø kommune

Utover gitte eller ikke gitte tillatelser til omsøkte tiltak i skjærgården generelt og strandsonen spesielt, arbeider kommunen ut fra en hovedstrategi, nemlig å definere skjærgårdspark og kommunalt regulerte friområder for allmennheten. Målet er å sikre allmennheten tilgjengelighet og følge opp de statlige planretningslinjene.

Som nevnt innledningsvis er staten i gang med å regulere ytre skjærgård til nasjonalpark – Jomfruland nasjonalpark. Dette omhandler primært områder i sjøen, med tilstøtende strandsoner på Stråholmen, nordlige og sydlige deler av Jomfruland og holmer og skjær utfor Oterøy, Skåtøy, Portør og Levang. Verneområdet vil grovt sett utgjøre et ca. 4 km bredt belte fra grensa til Bamble til grensa til Risør. Jomfruland blir liggende omtrent midt i dette beltet. Hele området vil bli utredet, og i sjøen ned til ca. 60 meter.

Mer om forarbeidet til nasjonalparken på denne linken nedenfor.¹²

¹² <http://prosjekt.fylkesmannen.no/Jomfruland-nasjonalpark/>

6.7.1 Konsekvenser for arealplanleggingen innenfor strandsonen.

Statlige planretningslinjer for forvaltning av strandsonen omtaler spesifikt områdene innenfor en avstand på 100 meter fra sjøen ved normal vannstand. Med en kystlinje på 422 km (kystlinje mot sjø fastland + kystlinje mot sjø øyer) vil dette også utgjøre svært store areal. Store områder er fra naturens side lite tilgjengelige og attraktive, men samtidig betyr det mer press på de tilgjengelige områdene.

Som det går fram av utdraget fra retningslinjene kap. 2.6.3. s. 18 ovenfor, har formuleringene for vårt område – kystområdene for Oslofjordregionen – godt fra veiledende «bør, kan, anbefales» osv. til en påleggende form ved bruk av «skal» og «må». Som følge av dette vil den reviderte arealplanen og dens bestemmelser ha dette som grunnleggende føring:

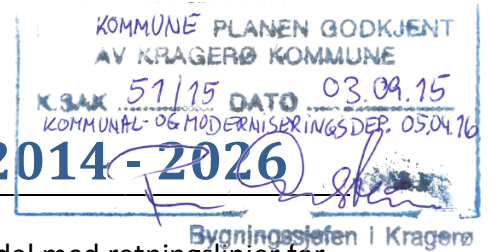
- Ytterligere privatisering og gjentetting av strandarealer skal unngås.
- Dispensasjoner skal kun gis etter pl.b. lovens kapittel 19 om dispensasjon § 19 – 2 med henvisning til p.bl. § 1-8 første ledd.
- Planer for strandsonerområdene som er vedtatt med utgangspunkt i retningslinjene før siste endring i plan og bygnings lovens bestemmelser i § 1-8 (1.7. 2009) må revideres i tråd med disse eller oppheves. Revisjonsarbeidet skal være en del av kommunenes rullering av kommuneplanen.

Innenfor dette ligger kommunens handlingsrom i myndighetenes oppfordring om å angi lokale soner for differensiert bruk av strandsonen , noe kun kommunene selv har kunnskap om å vurdere. Det forutsettes at kommunale, regionale og nasjonale verneinteresser blir ivaretatt.

Arealplanen som omhandler strandsonen har arbeidet ut i fra dette:

- Soneinndeling med følgende verdimål:
 - Naturmangfold,
 - Landskapsvern
 - Kulturlandskap,
 - Kulturminner,
 - Friluftsliv,
 - Allmenne interesser.
- Kriterier for arbeidet:
 - Tilgang og tilgjengelighet,
 - Fortetting – begrenning og mulighet,
 - Bolig, næringsutvikling og sentrum prioriteres,
 - Behov for revisjon av eksisterende bestemmelser,
 - Behov for nye bestemmelser.

KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2014-2026



Utfyllende bestemmelser i tilknytning til kommuneplanens arealdel med retningslinjer for kommunens samlede virksomhet i planperioden.

Juridisk bindende bestemmelser er fremhevet på grå bakgrunn med henvisning til lovhjemmel, fortrinnsvis Plan- og Bygningslovens §§ 11-9 – 11-11.

GENERELL BESKRIVELSE AV PLANGRUNNLAG OG INNHOLD

Kommuneplan for Kragerø kommune er utarbeidet og behandlet i h.h.t. Plan- og bygningslovens kapittel 11.

Kommuneplanens arealdel viser arealdisponering i hele kommunen, og skal synliggjøre de langsiktige linjer for utvikling. Arealdelen har ingen rettsvirkning i de områder som omfattes av stadfestede/egengodkjente regulerings- og strandplaner som fortsatt skal gjelde. Disse områdene er markert med egen begrensingslinje og raster, og de er nummerert i h.h.t. oversikt medtatt i beskrivelsen.

Det er utarbeidet et eget planprogram som viser organisering, medvirkningsopplegg og prioriteringer for denne rulleringen, dvs. en plan for planleggingen. Dette planprogrammet ble fastsatt av kommunestyret 23.05.2013.

Kommuneplanens arealdel skal ha et langsiktig perspektiv, og man har valgt å se fram mot år 2026.

Som grunnlag for vurdering av kommuneplanens arealdel ligger også bl.a. rikspolitiske retningslinjer, statlige planretningslinjer samt Regional plan for samordna areal og transport i Telemark 2015-2025 (ATP Telemark).

Planprogrammet tar for seg statlige, regionale og kommunale føringer som ligger til grunn for arealdelen.

Alle nye byggeområder som er lagt inn i planen er konsekvensutredet.

Kommuneplanens arealdel bygger videre på kommuneplanen fra 2008. I tillegg er vedtatt planprogram fra 2013 fulgt opp, samt planstrategi. Det er lagt til grunn at Kragerø sentrum fortsatt opprettholdes som kommunesenter og regionsenter, og at lokalsentrene Helle, Sannidal (Tangen) og Stabbestad videreføres.

Kommuneplanens arealdel er så brakt videre og tilpasset dagens ønsker og behov for å sikre følgende hovedoppgaver:

- følge opp kommuneplanens samfunnsdel
- forvalte naturressursene
- fastlegge utbyggingsmønsteret i kommunen
- sikre ønsket næringsutvikling.

Det er viktig å understreke at kommuneplanen skal være en levende plan som skal sikre et godt styringsgrunnlag for å oppnå målsettingen om trivsel og vekst. Det forutsettes at planen skal vurderes, og om nødvendig revideres, minst en gang i hver valgperiode. Det er opp til kommunestyret, til enhver tid, å foreta ønskede endringer av planen, eventuelt vedta detaljreguleringsplaner som gir grunnlag for endret arealdisponering dersom et slikt behov skulle oppstå. Det er også mulig å gi dispensasjoner fra planen, men dette bør i utgangspunktet begrenses mest mulig, og i tilfelle primært gjelde mindre forhold innenfor samme arealbruksformål.

Som omtalt foran i samfunnsdelen legges klima- og energiplanen til grunn for våre planmessige vurderinger. Større satsinger på alternative fornybare energikilder, eksempelvis vind- eller solkraft, krever ofte avklaringer i overordnede regionale planer. Kommunen kan imidlertid åpne opp for mindre lokale anlegg uten at dette er forankret i regionale planer. Det er derfor tatt inn forslag om muligheter for vindturbin knyttet opp mot stedbunden næring i LNF områder. Hva angår solkraft vil det, innenfor nye byggeområder, kunne utformes reguleringsbestemmelser som gir anledning til, eventuelt krav om, etablering av solcellepaneler i f. eks. takkonstruksjonen. I reguleringsbestemmelser kan det også settes krav til husplassering og takvinkler som sikrer maksimale muligheter for solfangst, og så må det vurderes om det skal gis anledning til, eller stilles krav om, solcellepaneler i konstruksjonene. Eventuelle enkeltsøknader i etablerte områder kan behandles uten plankrav, men det bør i tilfelle utarbeides retningslinjer for dette, slik at en lik vurdering kan legges til grunn.

Ved bruk av plandataene må man være oppmerksomme på at disse er digitalisert for en grov målestokk. I kommuneplanen fra 2008 var flere av disse ofte vist som en skjematisk illustrasjon på kartet. Dette kan gi store utfordringer i behandlingen av enkeltsaker. I denne planen er derfor dette kvalitetsforbedret slik at arealdisponeringen i mye større grad følger eiendomsgrenser der dette egentlig har vært forutsetningen. Dog er det viktig å være klar over at kommuneplanens arealdel er kartlagt på et overordnet nivå, og det er derfor ikke gitt at man kan blåse opp plankartet i en målestokk av for eksempel 1:500 og bruke dette til å avgjøre detaljsaker.

Eksisterende bebyggelse i LNF områder er markert i h.h.t. kommunens bygningsbase, og enkelte bygg kan mangle. Uthus er ikke medtatt.

KRAGERØ KOMMUNE I TALL:

Innbyggere pr. 01.01.14	-	10.621
Areal	-	307,4 km ²
Antall øyer i kommunen	-	495
Øyenes areal	-	36 km ²
Kystlinje mot sjø, øyene	-	304 km
Kystlinje mot sjø, fastlandet	-	118 km

1 BYGGEOMRÅDER

Byggeområder:

I byggeområder innenfor 100 meters beltet langs sjø og vassdrag skal byggegrense mot sjø, der annen grense ikke er vist i regulerings- eller kommuneplan, følge veggliiv av eksisterende hovedbebyggelse mot vannet. For sjøboder og mindre bygg nærmere sjøen enn hovedbebyggelsen, er veggliiv rundt slike bygninger byggegrense.

Bestemmelsen er ny, og skal fange opp regelendringen i plan- og bygningsloven fra 2009 hvor 100 meters beltet ble gjort gjeldende også i byggeområder (for nye planer). Bestemmelsen gir nå mulighet til at det etter kommuneplanens vedtagelse, ikke er nødvendig å søke dispensasjon fra forbudet ved byggetiltak på eiendommen som er lenger vekk fra sjøen enn hovedbebyggelsen eller ligger bak byggegrense vist i kommuneplanen. Samtidig gir bestemmelsen en styring med nye byggetiltak nærmere vannet.

Det er i 9 ulike områder lagt inn ny byggegrense mot sjø. Dette er områder hvor det er vurdert som viktig med særskilt kartfestet byggegrense for å sikre åpenhet og ytterligere nedbygging mot sjø, samtidig som det skal sikre en enhetlig forståelse og forutsigbarhet ved byggetiltak det ligger til rette for å kunne godkjenne. Eksempelvis gjelder dette flere områder langs Fossingveien og Lovisenbergveien.

I områder hvor det ikke er vist særskilt byggegrense vurderes at den utfyllende bestemmelsen gir fullgod styring i samsvar med forutsetningene i plan- og bygningslovens § 1-8 og Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen, kap. 5 for kystkommunene i Oslofjordregionen.

Hvor det ikke er vist særskilt byggegrense er bebyggelsen tett, og i den utstrekning allmennheten har direkte adgang til strandarealer så opprettholdes denne gjennom de utfyllende bestemmelsenes forutsetninger om bygningsplassering. Den nære strandsonen vernes mot mer nedbygging, samtidig som det gis anledning for eierne til å forvalte eiendommene i tråd med planforutsetningene som gjelder for arealene på de bakre deler av eiendommene som normalt vil ha mindre innvirkning på strandsonen eller allmennhetens interesser. For tiltak det eventuelt ikke vil være aktuelt å godkjenne selv om de ligger bak byggegrensen vil planbestemmelser eller plan- og bygningslovens regelverk kunne gi kommunen fullgod styring og sikre arealbruksforvaltning i samsvar med de statlige planretningslinjene.

§ 1.0 PLANKRAV

For områder avsatt til byggeområder, eksisterende og planlagte, kan arbeid med større bygge- eller anleggstiltak som er nevnt i PBL § 20-1, samt fradeling til slike formål, ikke finne sted før området inngår i reguleringsplan. Det samme gjelder for arbeider med tiltak som har vesentlige virkninger for miljø og samfunn.

Det kan likevel tillates oppført nye bygninger til erstatning for gamle, også gjenoppføring etter brann, uten at dette skal utløse plankrav.

Utbygging skal ikke settes i gang før infrastruktur er tilstrekkelig etablert. Det gjelder atkomst, herunder tilknytning til gang- og sykkelvegnett, kollektiv transport, vann- og avløp, energiforsyning, skole, barnehage og annen offentlig service og tilfredsstillende friområder.

Ved planlegging skal alternative fornybare energikilder/løsninger vurderes.

Universell utforming skal vurderes i alle plansaker, uavhengig av plannivå.

Fellesarealene skal opparbeides og ferdigstilles til bruk samtidig med at tomtene bygges ut. Rekkefølgebestemmelser skal spesifiseres i den enkelte plan.

Ved planlegging av ny bebyggelse, skal det tas hensyn til evt. fare for ras og flom, forurenset grunn, radon, stråling, luftforurensning, støy og annen forurensning.

Planlagte byggeområder for boligområder, institusjoner og permanente arbeidsplasser skal ha en avstand på 50 m fra høyspente kraftlinjer. Dersom det kan dokumenteres at den elektromagnetiske strålingen fra høyspentlinjer ikke overstiger 0,4 μ T (micro tesla), kan dette kravet fravikes.

Nye boliger, institusjoner og innendørs arbeidsplasser skal sikres mot radon.

I områder langs sjøen er laveste tillatte kotehøyde for ferdig gulv i ny bebyggelse 2,5 m.o.h. Bygningsdeler lavere enn dette skal kunne tåle sjøvann. I flomutsatte områder langs vassdrag må områder for boliger, industri og næringsbygg plasseres sikkert i forhold til 200-årsflom. Særskilte sårbare samfunnsfunksjoner som sykehus og lignende skal plasseres sikkert i forhold til en 1000-årshendelse.”

Nye boliger eller annen støyfølsom arealbruk skal etableres slik at de ikke utsettes for støy utover anbefalte grenseverdier jfr. Miljøverndepartementets retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442. Disse retningslinjene kommer også til anvendelse ved etablering av ny støyende virksomhet eller utvidelse/oppgradering av eksisterende virksomhet, forutsatt at endringene er så vesentlig at det kreves ny plan etter plan- og bygningslov.

Det er et mål at vegetasjonstyper som er viktige for biologisk mangfold eller er leveområder for sjeldne arter, ikke berøres ved gjennomføring av tiltak.

I områder der man er i tvil om at tiltak kan være i konflikt med viktige lokaliteter av biologisk mangfold, på land eller i sjø, skal det foretas undersøkelser/registreringer. Temakart for marinbiologiske registreringer utarbeides. Her bør hensynssoner for ulike forekomster framkomme, og dermed vil temakartet følge opp konsekvensutredning og supplere arealdelen i forhold til marinbiologisk mangfold.

Alle forslag til planer innenfor kommunen må sendes Telemark fylkeskommune for uttalelse, jfr. Kulturminnelovens § 9.

Langøy

Bygging av nye enheter og deling etter kommuneplan på Langøy kan ikke igangsettes før utbyggingsavtale for fastlandsforbindelse er inngått. Avtalen skal sikre finansiering av fastlandsforbindelsen ved å åpne for delvis utbygging av boliger og/eller fritidsboliger for dette formålet innenfor områdene med unntak av F14 og SH14. I tillegg tillates det å bygge ut bryggeanlegg SH13 og SH15 og å utvide bryggeanlegg SH16 dersom det er nødvendig som følge av utbyggingen.

Det skal ikke startes bygging av nye enheter eller deling etter kommuneplanen for Langøy før endelig veitrasé for fastlandsforbindelsen fram til Fossingveien er avklart gjennom detaljreguleringsplan og rettigheter for gjennomføring av veien er sikret over alle berørte eiendommer.

Det skal ikke startes bygging eller deling etter kommuneplan for formål F14 og SH14 før fastlandsforbindelsen er ferdig bygget.

Plankravene er i hovedsak en videreføring av prinsippene fra gjeldende plan. Kravet til byggehøyde er justert fra kote + 2,3 meter til kote + 2,5 meter. Dette i h.h.t. merknader som er innkommet fra Fylkesmannen i Telemark i forbindelse med behandlingen av kommunedelplanen i Sentrum. Videre er bestemmelsen utvidet med bestemmelse om at bygningsdeler lavere enn 2,5 meter skal tåle sjøvann. Dette siste etter veileder fra Direktoratet fra Samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

Kragerø kommune har i sak 0069/06 vedtatt å benytte utbyggingsavtaler i hele kommunen. Innholdet i en utbyggingsavtale vil ta utgangspunkt i bestemmelser og føringer gitt i arealdel, reguleringsplaner, bebyggelsesplaner og en evt. boligpolitisk plan. Kostnadene ved en utbygging av nødvendig infrastruktur skal som hovedprinsipp finansieres av utbygger/grunneier. Ved utbygging som i vesentlig grad er nyetablering skal annen infrastruktur som hovedprinsipp finansieres av utbygger/grunneier.

Vedrørende større reguleringsplaner i Kragerø kommune, forventes at tiltakshaver framstiller bygningskropper, installasjoner og lignende i 3D modeller for bedre å visualisere konsekvenser av reguleringene.

Ved gjennomgang av eksisterende reguleringsplaner er det foreslått å oppheve 8 planer som en anser at ikke lenger er hensiktsmessig styringsverktøy for arealbruk. Det forutsettes i løpet av kommuneplanperioden igangsatt prosess for å oppheve disse planene i samsvar med plan- og bygningslovens regelverk. Disse planene er:

Planid	Navn	Vedtatt 1. gang
19653	Løkkebakken	18.08.1965
196921b	Måneliheia II	28.08.1969*
197725	Vestre Tåtøy	04.10.1977
198145	Engelshus/Bråtøy/Korset	14.04.1981*
198147	Del av Burøy	06.07.1981*
199377g	Bærøy sone 10	21.06.1993
199381	Jernbaneplan, sentrum	17.06.1993

199585	Tårnbrygga, Jomfruland	02.02.1995*
199884	Nedre Langtangen	17.03.1994
199483	E-18	16.06.1994

* = Planer som var foreslått miljørevidert i kommuneplanen fra 2008.

1.1 BOLIGER

§ 1.1 BOLIGOMRÅDER

1.1.1 Lekeområder

I nye boligområder skal det for hver enhet avsettes areal til lekeplasser. Lekeplassene skal kunne benyttes av alle aldersgrupper og være sikret mot luftforurensning, støy, trafikkfare og annen helsefare.

Arealene skal opparbeides og ferdigstilles til bruk samtidig med ferdigstilling av første bolig i området. Ytterligere detaljer om driftsansvar mv fastsettes i reguleringsbestemmelser.

- Sandlekeplass for små barn skal anlegges for mindre boliggrupper og minst for hver 20 boliger. Lekeplassen skal ha en hensiktsmessig størrelse og inneholde minimum sandkasse, bord og benker for barn og voksne.

Nærolekeplass/kvartalslekeplass for litt større barn skal anlegges for minst hver 100 boliger. Den skal ikke ligge mer enn 150 m fra boligene og ha en hensiktsmessig størrelse og utrustning sett i forhold til bruken.

Grendelekeplass /ballfelt for større barn skal anlegges for minst hver 300 boliger. Den skal ikke ligge mer enn 400 m fra bolig og ha en hensiktsmessig størrelse og utrustning sett i forhold til bruken.. Lekeplassen skal ha gress- og asfaltdekke.

1.1.2. Parkering

For boligbebyggelse er det krav om maksimalt 1,5 biloppstillingsplasser per boligenhet om ikke annet bestemmes i detaljreguleringsplan. Plassene skal være på egen tomt eller på fellesareal for flere tomter. For hybler kreves maksimalt 1,25 plasser for hver annen hybel. Ved felles parkeringsareal skal min. 5-10 % av parkeringsplassene være tilrettelagt for bevegelsehemmede

Behovet innenfor kommunegrensen er varierende og alternative parkeringskrav kan vedtas i detaljreguleringsplaner

1.1.3 Renovasjon

Ved planlegging av nye boligområder, må det avsettes tilstrekkelig arealer til renovasjon tilrettelagt for kildesortering.

1.1.4 Rekkefølgekrav

Område B31 kan ikke bygges ut før helhetlig atkomstvei er etablert for dette området og tilliggende boligområde og helhetlig atkomst/nytt kryss fra Fv 38 er etablert.

Boplikt

Forskrift til konsesjonslovens § 7 (første ledd nr. 1 og 2) gjelder i hele kommunen (konsesjonsgrense 0). I nye planer og ved endring av eldre som omfatter eiendommer med bebyggelse som kommer inn under forskriften, skal det fremgå at bosettingshensynet er vurdert. Ved overdragelser av næringseiendommer med boenhet (gjelder særlig i sentrum), skal egenerklæring brukes hvor fast bosetting bekreftes. Ønskes boenhet tatt i bruk til andre formål må det søkes konsesjon.

1.1.5 Boligområder

Boligområdene ligger spredt i hele kommunen.

Områdene B04 Helle Bruk, B07 Sollia Vest, B08 Humlestad, B09 Støle på Levang og B12 Løvdahl gård er videreført fra innværende planperiode. Område B06 på Tåtøy går nå inn som del av det korrigerede utbyggingsforslaget B06 for Tåtøy Østre (Tåtøy Hovedgård AS). Område B01 på Hellesund er nå, sammen med tidligere område for fritidsboliger, endret til kombinasjonsformålet bolig/fritidsbolig.

Det skal stilles krav om utbyggingsavtale vedrørende badeområde med parkeringsplass for allmennheten ved planlegging av området B04.

Det er vurdert i alt 32 nye boligområder som er vist på plankartet. Nærmere beskrivelser er gjort i eget dokument, og kartet må oppdateres etter kommunestyrets endelige vedtak når det blir bestemt hvilke områder som endelig vedtas.

Ved oppføring av boliger forutsettes disse oppført i områder regulert til dette formål eller som spredt boligbebyggelse dersom dette kan godkjennes. I h.h.t. Samordna areal- og transportplan for Telemark 2015 – 2025 (ATP Telemark) forutsettes minimum 70 % av boligbyggingen å skulle skje i tilknytning til etablerte sentre. Det vises i denne sammenheng til tettsteds grensene i kartet.

Ved utarbeidelse av reguleringsplan for boligområdene, skal det legges vekt på skånsom plassering av veier og bygninger i terrenget og bygningers volum og høyde i forhold til omgivelsene.

Det er videre en klar forutsetning at boligene får en avløpsordning som kan godkjennes og at det kan dokumenteres tilstrekkelig og hygienisk vanntilførsel, jfr. direkte krav om dette i plan- og bygningsloven.

Det må også kunne gis avkjøringstillatelse.

Se også bestemmelsene § 1.0.

Ved fremtidig regulering i tettstedsområdene, vil bl.a. boligformål bli lagt inn i overensstemmelse med disse intensjoner.

For parkeringskravene er tidl. parkeringsvedtekt tatt inn som utfyllende bestemmelse, mens kravet til plasser for bevegelseshemmede er videreført fra forrige kommuneplan.

1.2 SENTRUMSOMRÅDER

§1.2 Rekkefølgekrav

For område S 4 kan virksomhet som medfører trafikk av kunder til eiendommen ikke etableres før det er etablert gang- og sykkelvei til og langs eiendommen.

Regionsenteret og lokalsentrene skal utvikles slik at innbyggernes og næringslivets behov for servicefunksjoner ivaretas.

Kragerø sentrum er regionsenter i Vestmar-regionen, mens Helle, Sannidal og Stabbestad er definert som lokalsentre.

Disse områdene er i plankartet vist som senterområder med brun farge etter føringer gitt i samfunnsdelen.

ATP Telemark ble vedtatt i 2014. Planen gir retningslinjer og bestemmelser for bl.a. kjøpesentre. Den sier at det kan etableres handelsvirksomhet med samla bruksareal inntil 3000 m² innenfor sentrumssonen for lokalsentre uten krav om handelsanalyse. Dette vil gjelde for lokalsentrene Sannidal, Helle og Stabbestad, men ikke for Kragerø som regionsenter. Her gjelder ikke samme begrensninger. Dersom det skal etableres kjøpesentre må ATP *handelsmetode* brukes i konsekvensutredningen.

Senterområdet i Sannidal er foreslått utvidet. Her er det allerede etablert så stort antall m² detaljhandel at ytterligere utvidelse er avhengig av ny handelsanalyse for å kunne dokumentere behov. Skal utvidelsen kunne vedtas av kommunen uten innsigelse må det vedtas utfyllende bestemmelser som sikrer at ytterligere detaljhandel ikke kan etableres før handelsanalyse som nevnt over eventuelt dokumenterer at dette kan skje uten å komme i konflikt med ATP Telemark planen.

Bilbasert virksomhet ønskes ikke inn i senterområdene. Dette gjelder varegrupper som er plasskrevende. Disse bør lokaliseres til randområder eller i etablerte/planlagte næringsområder langs innfartsveien til Kragerø.

Med plasskrevende varer menes:

- salg av biler og motorkjøretøyer
- landbruksmaskiner
- trelast og andre større byggevarer
- salg fra planteskoler/hagesentre
- lystbåter og campingvogner

Det må være lagt til rette for gode kollektivforbindelser, g/s-veg og parkering i tilknytning til handelsområdet.

Det skal legges til rette for g/s-veger, kollektive forbindelser og holdeplasser ved lokalsentrene.

For parkeringskravene er tidl. parkeringsvedtekt tatt inn som utfyllende bestemmelse. Kravet til plasser for bevegelseshemmede er videreført fra forrige kommuneplan.

Verneplan for Kragerø Sentrum utarbeides som kommunedelplan samtidig med kommuneplanen og vil gjelde innenfor området merket av i kommuneplankartet.

Det er foreslått tatt inn en utvidelse av senterområdet på Tangen i Sannidal.

1.3 FORRETNING

§ 1.3 Forretning

Parkering:

For forretningsbebyggelse er det krav om 1,5 biloppstillingsplasser per 50 m². Plassene skal være på egen tomt eller på fellesareal for flere tomter.

Min. 5-10 % parkeringsplasser skal være tilrettelagt for bevegelseshemmede.

Handel, områdene Fo1 og Fo2:

Arealbruksformålet omfatter ikke handel som er i konflikt med ATP-Telemark 2015-2025. For øvrig vil ytterligere krav knyttet til utbygging måtte avklares på detaljplannivå, jfr. også § 1.0 om plankrav.

For parkeringskravene er tidl. parkeringsvedtekt tatt inn som utfyllende bestemmelse, mens kravet til plasser for bevegelseshemmede er videreført fra forrige kommuneplan.

1.4 OFFENTLIG ELLER PRIVAT TJENESTEYTING

Sannidal og Kirkeholmen middelalderkirkesteder:

Middelalderkirkegården er automatisk fredete kulturminne. Alle inngrep i grunnen eller andre tiltak som kan virke inn på det automatisk fredet kulturminnet er ikke tillatt med mindre det foreligger dispensasjon fra kulturminneloven. Eventuell søknad om tillatelse til inngrep skal sendes Riksantikvaren i god tid før arbeidet er planlagt igangsatt. Kostnader knyttet til nødvendige undersøkelser og eventuelle arkeologiske utgravinger blir belastet tiltakshaver.

For Sannidal middelalderkirkested gjelder i tillegg følgende:

Innenfor middelalderkirkegården er gravlegging kun tillatt i gravfelt som har vært i kontinuerlig bruk etter 1945. Gravfelt som ikke har vært i bruk etter 1945 skal ikke benyttes til gravlegging eller andre inngrep.

Bestemmelsen er ny. Den sikrer ivaretagelse av de spesielle kulturhistoriske forholdene knyttet til middelalderkirkestedene på Kirkeholmen og i Sannidal. Kragerø kirkelige fellesråd har ingen merknader til disse bestemmelsene.

Det er flere av kommunens kirkebygg som også er verneverdige. Disse er imidlertid sikret etter eget lovverk/bevaringsbestemmelser, og det er ikke nødvendig å konkretisere dette ytterligere i kommuneplanen.

1.5 NÆRING

§ 1.5 Næring

Parkering:

Industri og lagerbebyggelse skal ha oppstillingsplass på egen tomt eller på fellesareal for flere tomter for maksimum 1,5 bil pr. 100 m² golvflate i bebyggelsen.

Min. 5-10 % parkeringsplasser skal være tilrettelagt for bevegelseshemmede.

Handel:

Arealbruksformålet omfatter ikke handel som er i konflikt med Samordna areal- og transportplan for Telemark 2015 – 2025

For handel er det krav om 1,5 biloppstillingsplasser per 50 m². Plassene skal være på egen tomt eller på fellesareal for flere tomter.

Min. 5-10 % parkeringsplasser skal være tilrettelagt for bevegelseshemmede.

En av hovedutfordringene i denne kommuneplanrulleringen er:

Nye næringsområder og utvidelse av eksisterende.

Ta vare på sjønære industriområder

For parkeringskravene er tidl. parkeringsvedtekt tatt inn som utfyllende bestemmelse. Kravet til plasser for bevegelseshemmede er videreført fra forrige kommuneplan.

Områdene N06 Humlestad, N07 Bryggeritomta på Helle, N03 Gjerdemyra, N10 Nye Hellesund, N11 Kvernhusmyra og utvidelse av N01 Kragerø Næringspark på Fikkjebakke er videreført fra inneværende planperiode. I tillegg er det vist utvidelse av N03 Gjerdemyra samt en utvidelse av N01 Kragerø Næringspark. Videre er industriområdet på Strand utvidet. Som følge av uttalelse fra Statens vegvesen foreslås det ikke noen endring av arealbruken for næringsområdene på Gjerdemyra nå, men en videreføring av eksisterende formål. Ut fra gjeldende forutsetninger om at mineralressursene skal tas ut før utbygging av området, og manglende teknisk infrastruktur, vurderes dette uproblematisk.

Det legges til rette for at NCC kan utvikle sin virksomhet i bruddet mot Bærøfjorden. Det må legges frem en reguleringsplan som viser hvordan dette kan skje på en skånsom og estetisk god måte ved utvidelse av driftsområdet ut over dagens bruddgrense. Unntatt fra dette kravet om reguleringsplan vil ny utforming/sikring av fjellvegg mot Bærøfjorden i h.h.t. kommuneplanens arealdisponering være.

Det er to områder på Skåtøy der intensjonen i forrige plan var å legge til rette for å anlegge sjørettet næringsvirksomhet. Dette gjelder områdene "Saulekilen, Sjømoen og heia mellom veien og Mellommyra på Skåtøy" og et område ved Skåtøyroa (Områdene vises som LNF-område i plankartet). Det var satt krav om reguleringsplan, der blant annet biologisk mangfold må undersøkes. Gjennomført konsekvensutredning viser at utbygging ved Saulekilen er konfliktfylt i forhold til miljøet. Det foreslås nå avsatt område til småbåthavn ved Saulekilen. Det er da vurdert å prioritere hensynet til lokalsamfunnet foran naturverdiene. Området ved Skåtøyroa legges nå inn som område for spredt bebyggelse i LNF område. Eventuell nyetablering vil måtte avklares på detaljplannivå.

I planen er det videreført to nye områder vist som ervervsområder i 2008 planen. Det er på Frøvik gård hvor det åpnes for en utvidelse av allerede etablert kurs- og serveringsdrift i tilknytning til eksisterende gårdsbebyggelse. Videre på Lien gård hvor det åpnes for noe videreutvikling av eksisterende næring i forbindelse med utleie.

Områdene ved Buvika og Støle videreføres.

Det er vurdert i alt 21 nye næringsområder som er vist på plankartet. Nærmere beskrivelser er gjort i eget dokument, og kartet må oppdateres etter kommunestyrets endelige vedtak når det blir bestemt hvilke områder som endelig vedtas.

1.6 FRITIDSBEBYGGELSE

§ 1.6 Fritidsbebyggelse

Parkering:

Fritidsbebyggelse som har bilatkomst fram til egen eiendom skal ha oppstillingsplass som etter hensiktsmessighet bestemmes i reguleringsplan.

Kragerø kommune krever i forbindelse med nye områder for fritidsbebyggelse delfinansiering av infrastruktur som båtplasser/parkeringsplasser utenfor planområdet. Dette skal behandles som følger:

I forbindelse med områder for nye fritidsboliger tilrettelagt for eksempel via reguleringsplan, kan det i h.h.t. pbl kap. 12 gis anledning til å sette rekkefølgekrav i bestemmelsene til anlegg av båtplasser/parkeringsplasser utenfor selve planområdet. Et slikt rekkefølgekrav må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle og kan følges opp av en utbyggingsavtale som forplikter utbygger å innbetale et beløp pr. fritidsbolig til delfinansiering av slikt anlegg.

Nye fritidsboliger skal innbetale til et slikt kommunalt byggefond kr. 60.000,- pr. enhet for oppgradering av infrastruktur, så som parkeringsplasser med tilhørende anlegg i tilknytning til sentrum, oppgradering av småbåtbrygger i sentrum eller annen tilknyttende infrastruktur. Beløpet skal innbetales til Kragerø kommune ved oppstart av tiltaket. Kommunen står fritt til å disponere fondet til nevnte formål. Beløpet kan reguleres årlig i forbindelse med kommunestyrets budsjettbehandling.

Bygging av turistanlegg representerer en sterk satsing på reiselivsnæringen og innenfor dette området tar man sikte på å utvikle differensierte anlegg med variert tilbud av bomuligheter og fellesaktiviteter i tilknytning til disse.

For parkeringskravene er tidl. parkeringsvedtekt tatt inn som utfyllende bestemmelse. Herunder er også kravet i gjeldende vedtekt om infrastrukturbidrag til småbåthavn og parkering i sentrum nå tatt inn som del av de utfyllende bestemmelsene.

Det er videreført områder for ny fritidsbebyggelse på F01 – Gofjell og F02 – Lundereid og F03 - Dal Gård, Farsjø. På Lundereid er det også foreslått et nytt område utenfor 100 meters belte fra Tokke. Videre er foreslått tatt inn Litangen som nytt område, men i mer beskjedent omfang enn forslagsstiller ønsket. Detaljregulering vil avklare dette. Det er også tatt inn en utvidelse av hyttefelt på Gumøy mot Langårdssund. For øvrig vises til konsekvensutredningene.

For område F03 på Dal Gård må det evt. vurderes, og senest i forbindelse med oppstart av detaljreguleringsarbeid, om et framtidig nytt kraftverk i Dalsfos vil påvirke mulighetene til utbygging her.

For Åtangen, område F10, vil forholdet mellom eventuell etablering av næringsvirksomhet knyttet til dypvannskai og fritidsbebyggelsen måtte avklares nærmere på reguleringsplannivå.

Det er vurdert i alt 30 nye fritidsområder som er vist på plankartet. Nærmere beskrivelser er gjort i eget dokument, og kartet må oppdateres etter kommunestyrets endelige vedtak når det blir bestemt hvilke områder som endelig vedtas.

Analyse av strandlinjen i kommunen er gjennomført og vist i plankartet med linje. Linjen viser grensen for den funksjonelle strandlinjen, og vil bli benyttet i videre planlegging og byggesaksbehandling. Linjen justeres slik at den legges til og med 100 meter fra strandlinjen.

1.7 IDRETTSANLEGG

Etablering av motorsportsenter på Vaasjø legges inn.

For øvrig er avgrensningen for enkelte eksisterende idrettsanlegg justert til å bli i samsvar med de faktiske forholdene, jfr. egen vedleggsliste for dette.

Anlegget til Sannidal Jeger- og Fiskeforening på Krokmyra er korrigert til å samsvare med eksisterende eiendomsgrenser. Videre er det foreslått en utvidelse av området. Denne er ikke konsekvensutredet da dette ikke åpner for ny bebyggelse.

Det er også lagt inn et område for motorisert ferdsel/aktivitetssenter på eiendommen 62/2 på Lindheim i forbindelse med at det er ønske om kunne realisere aktivitets- og opplevelsessenter. Et eventuelt senter kan nyttes av forskjellige organisasjoner og foreninger. For dette senteret vil det, for å sikre at hensynet til naturverdier blir hensyntatt i nødvendig utstrekning, være nødvendig med ytterligere utredning for å kartlegge naturverdier i skog. Det foreslås derfor tatt inn utfyllende bestemmelser som sikrer dette før reguleringsarbeid kan påbegynnes. Videre er det også som utfyllende bestemmelse tatt inn krav til støyvurderinger og utarbeiding av støysoner basert på planlagt bruk.

I4:

Før reguleringsarbeid eller andre søknadspliktige tiltak for gjennomføring av tiltak innenfor området igangsettes skal det være gjort utredninger for å klarlegge naturverdier innenfor området. Utredningene skal utføres gjennom feltundersøkelser etter DN-håndbok 13-1999 eller tilsvarende.

For motorsportanlegg må det gjøres støyvurderinger og utarbeides støysoner for planlagt virksomhet.

1.8 CAMPINGPLASSER/FRITIDS- OG TURISTFORMÅL

§1.8 Fritids- og turistformål

Ved utarbeidelse av reguleringsplan for område Fritids- og turistformål FT5 Løkstad gård, skal det tas hensyn til eksisterende landbruksvirksomhet og det nasjonalt verdifulle kulturlandskapet i området. Omfang og utforming av ny bebyggelse skal tilpasses landskapet og tunet på gården på en god måte. Reguleringsplanen skal omfatte tilgrensende område for småbåthavn SH 16.

Campingplasser ingen nye planer.

1.9 SMÅBÅTHAVN/KAIOMRÅDER

§ 1.9 Småbåthavn/kaiområder

Ved anlegges av nye småbåtanlegg skal dette vurderes i reguleringsplan. Behov for parkeringsplasser tilknyttet båthavnen vurderes individuelt i hvert tilfelle og fastsettes i reguleringsbestemmelsene. Det skal også avsettes område for levering av spesialavfall.

For småbåthavn på Vestre Gumøy SH07 må god tilpasning til terreng og eksisterende småbåthavn sikres i detaljregulering.

For småbåthavn på Rapentangen SH11 må detaljreguleringsplan innbefatte fjerning av eksisterende bryggeplasser som skal flyttes til ny båthavn. Det må være samtidighetskrav i reguleringsbestemmelsene som sikrer fjerning av dagens brygger/båtplasser.

For småbåthavn på Åtangen SH12 må forholdet mellom eventuell næringshavn og småbåthavn avklares i detaljreguleringsplan.

Kragerø Havnevesen forvalter i dag ca. 500 kommunale båtplasser I tillegg er det etablert et betydelig antall brygge/båtplasser i forbindelse med driften av skjærgårdsparken.

Det finnes en del større private anlegg med til sammen rundt 1500 plasser:

Det er dessuten en del anlegg som er direkte knyttet til fritidsbebyggelse gjennom godkjente reguleringsplaner, f.eks. anlegget til Spahotellet på Stabbestad, Muffetangen, Bærø, Skrubbodden, Feltspatcompagniet i Skiensund, anlegget på Kirkeholmen og godkjent anlegg på Ørvik i tilknytning til reguleringsplan for Hasseleid. Det tilstrebes at alle nye regulerte områder knyttet til fritidsbebyggelse skal ha bryggeanlegg knyttet opp til det antall enheter som er vist i planen.

Det er under regulering nytt bryggeanlegg/utvidelse av eksisterende i Rørvik. Antall plasser vil avhenge av hvilket reguleringsplanalternativ som vedtas.

Ellers er det i gjeldende reguleringsplaner muligheter for anlegg som kan bygges ut, bl.a. i planen for Kragerø Havnefront. Eksisterende forslag til småbåtbrygger ved Kirkebrygga,

Buvika og Nødodden videreføres. Skal disse realiseres må det lages detaljreguleringsplaner. Planprosessene vil avgjøre om realisering er gjennomførbart.

I denne planen er det konsekvensutredet div. småbåtanlegg på Gumøy som foreslås lagt inn. Likeledes småbåthavn ved siden av Strømtangen fyr for eksisterende hyttebebyggelse på Rapentangen og en utvidelse av Borteid småbåthavn. Også småbåthavn i Saulekilen til erstatning for regulert, ikke bygget småbåthavn på Korset er konsekvensutredet. Her konkluderer konsekvensutredningen med at dette ikke er tilrådelig på grunn av konflikt med naturverdier. Småbåthavna Saulekilen til erstatning for regulert ikke bygget småbåthavna Korset legges inn. Reguleringsplan Korset miljørevideres. I forbindelse med innspill for utbygging av Tåtøy hovedgård er forslag om ny bolig- og hyttebebyggelse samt småbåthavn konsekvensutredet. Konsekvensutredningen fraråder byggeområdene, men viser at det kunne vært tilrådelig å legge inn småbåtanlegg. Revidering av byggeområdene, som åpner for en begrenset utbygging i forhold til opprinnelig forslag, kan åpne for behov for småbåthavnen. Størrelsen på båthavnen må avklares gjennom detaljreguleringsarbeid og tilpasses antall enheter i nye felt/øvrige behov i området.

Det er vurdert i alt 23 nye områder for småbåthavn som er vist på plankartet. Nærmere beskrivelser er gjort i eget dokument, og kartet må oppdateres etter kommunestyrets endelige vedtak når det blir bestemt hvilke områder som endelig vedtas.

For parkeringskravene er tidl. parkeringsvedtekt tatt inn som utfyllende bestemmelse.

1.10 Skilt og reklame

§ 1.10 Skilt og reklame

REKLAMEINNRETNINGER. OMRÅDEHENSYN

Kommunen kan selv utarbeide eller kreve utarbeidet en samlet skiltplan for et avgrenset område.

I åpent naturlandskap, kulturlandskap, parker og friområder bør det ikke oppføres frittstående reklameskilt.

Innenfor særpregede og historisk interessante miljøer må det ikke oppføres frittstående reklameinnretninger som ikke er tilpasset miljøets karakter og historie.

I sentrale byområder tillates ikke frittstående reklameinnretninger som ikke er utformet spesielt for å passe inn i bybildet.

Lysreklame må ikke oppføres, med unntak av i områder regulert til forretninger, og ellers i områder som kommunen har bestemt. Lysreklame som er til sjenanse for boliger tillates ikke.

FORMINGSKRITERIER

Skilt- og reklameinnretninger skal ha en god estetisk utforming både i seg selv og i forhold til omgivelser og plassering, jf. pbl § 29-2.

Skilt- og reklameinnretninger skal ha moderat størrelse, utforming og farge, og skal harmonere med bygningsmiljøet forøvrig. Blinkende eller bevegelige skilt og reklameinnretninger tillates ikke.

Skilt- og reklameinnretninger må ikke plasseres på møne, takflate, takutstikk, gesims, stolpe eller støyskjerm/gjerde. Kommunen kan gjøre unntak for åpne lysrørskilt med frittstående bokstaver e.l. som plasseres på gesims, for eksempel på bensinstasjoner.

Skilt- og reklameinnretninger i form av lyskasser tillates ikke. Uthengsskilt i form av lyskasser med tett front, der bare tekst eller symboler gjennomlyses, kan likevel tillates når skiltets areal ikke overstiger 0,5 m². Gesimser utformet som lysende kasser tillates ikke.

For hver virksomhet tillates ikke mer enn ett uthengsskilt og ett veggskilt. Kommunen kan gjøre unntak for virksomheter som disponerer fasader langs flere fortau eller gater.

Innen kommunen må det ikke oppføres skilt eller reklameinnretninger med større sammenhengende areal enn 7 m². Monteres flere skilt eller reklameinnretninger nær hverandre, regnes den samme visuelle eksponeringsflate som ett skilt.

Skilt skal ikke være eller virke sammenhengende over hele eller store deler av fasaden. Skilt skal ikke dekke mer enn 1/4 av bygningens horisontale fasadelengde, fortrinnsvis begrenset til 4 m.

Uthengsskilt på bygninger o.l. skal ikke ha større bredde enn 1 m og skal ha fri høyde over fortau på minst 2,5 m. Fremspringet må aldri være lenger ut enn at det er minst 0,5 m fri horisontal avstand til fortauskant. Største tillatte areal er 1,5 m². På fredete eller bevaringsverdige bygninger eller miljøer skal maks. størrelse være 0,5 m².

Markiser skal tilpasses dører vinduer. Annen merking enn firmanavn eller logo skal ikke brukes.

Skilt og reklame, herunder plastfolie, i og på vinduer tillates ikke dersom innretningen ikke er en naturlig del av vindusutstillingen. Folie på inntil 1/3 av vinduers høyde kan tillates, slik at det oppnås utsyn innenfra samt lysinlipp utenfra. Folie skal i all hovedsak være mest mulig transparent (tilsvarende frosset glass), for å ivareta vinduets funksjon og utforming.

FJERNING AV SKILT, REKLAMEINNRETNINGER M.V.

Kommunen kan gi pålegg om å fjerne eller endre enhver skilt- eller reklameinnretning, som etter kommunens skjønn strider mot kravene i pbl § 30-3 første ledd, eller innretning som kommunen finner at er i strid med pbl § 29-2.

Innretning som antas å medføre fare kan i alle tilfelle kreves fjernet ved pålegg fra kommunen.

Ovennevnte bestemmelser for skilt og reklame er i det vesentligste en videreføring av gjeldende vedtekt. Den er imidlertid noe justert basert på de senere års praktisering, bl.a. i forhold til vindusreklame og folie. Med disse bestemmelsene håper vi å kunne få en god og forutsigbar behandling av søknader om skilt og reklame, samtidig som behovet for dispensasjoner bør bli redusert i forhold til dagens situasjon.

1.11 FELLESBESTEMMELSER FOR PARKERING

§ 1.11 Fellesbestemmelser for parkering

Institusjoner, hoteller, restauranter, forsamlingslokaler, teatre, skoler, idrettsanlegg, sykehus og andre bygningsanlegg hvor spesielle forhold gjør seg gjeldende, skal ha oppstillingsplass for biler i tilstrekkelig antall og tilfredsstillende ut- og innkjøringsforhold. Beslutning om vedtak treffes i detaljreguleringsplan eller ved behandling av den enkelte byggesak.

I tillegg til de parkeringskrav som gjelder innenfor de enkelte byggeområder gjelder følgende krav:

Av byplanmessige eller byggetekniske fordelaktige grunner kan kommunen bestemme å benytte frikjøp av parkeringsplasser for etablering av plasser på offentlig areal eller i fjellanlegg fremfor etablering av plasser på egen tomt eller fellesanlegg i henhold til parkeringskravene.

Det er en forutsetning at når frikjøpsordningen benyttes, skal tiltakshaver innbetale kr. 75.000,- pr. plass eller manglende plass. Beløpet skal settes inn på et kommunalt byggefond til bruk for bygging av parkeringsanlegg med tilhørende infrastruktur på offentlig areal eller i fjellanlegg. Kommunen står fritt til å disponere fondet til nevnte formål. Beløpet kan justeres årlig i forbindelse med kommunestyrets budsjettbehandling.

Som alternativ til frikjøp kan kommunen godta at parkeringsplass sikres utenom egen eiendom dersom varig rett til bruk som følger eiendommen dokumenteres på en måte Kragerø kommune kan godkjenne. Rett til bruk av plassen kan kreves tinglyst.

Når eventuelle fjellanlegg i forbindelse med parkering og annen infrastruktur skal iverksettes, må det på forhånd utarbeides en plan for transport og deponering av steinmassene. Planen skal godkjennes av kommunen eller annen rett instans.

Bestemmelsene om parkering i dette kapittelet omfatter de deler av nåværende parkeringsvedtekt som ikke er spesifikt nevnt under de enkelte kapitlene foran. Videre gis det her bestemmelser om frikjøp som alternativ til opparbeidelse av plasser. Likeledes er det, som nytt punkt, tatt inn forslag om at det, på nærmere definerte vilkår, kan godkjennes at nødvendig parkeringsdekning kan dokumenteres ved kjøp eller leie av permanente plasser utenfor egen eiendom. Totalt sett antas disse bestemmelsene å bidra til større fleksibilitet i måten parkingskravet kan dekkes på.

1.12 KOMBINERT BEBYGGELSE OG ANLEGGFORMÅL

§ 1.12 Kombinert bebyggelse og anleggsformål

For disse områdene forutsettes endelig arealbruk i forhold til fordeling mellom de enkelte byggeformålene fastsatt gjennom detaljreguleringsplan med bestemmelser dersom annet ikke er angitt her. Områdene forutsettes nyttet til følgende formål:

Kba2: Bolig/næring.

Kba4: Bolig/næring. Ny bebyggelse skal plasseres bak eksisterende bebyggelse på området og være lite eksponert fra sjøen.

Kba5: Bolig/fritidsbolig/næring.

Kba6: Næring/kontor/tjenesteyting/bolig.

Kba7: Bolig/næring.

Kba8: Bolig/næring.

Kba9: Bolig/fritidsbolig.

2.0 LANDBRUKS-, NATUR- OG FRILUFTSOMRÅDER

§ 2.0 FELLESBESTEMMELSER I LNF-OMRÅDER

Oppføring av bygning, konstruksjon eller anlegg tillates ikke nærmere enn funksjonell strandlinje eller 100 m fra vassdrag eller ferskvann målt fra strandlinjen horisontalt ved gjennomsnittlig flomvannstand, (pbl § 1-8), dersom annen byggegrense ikke er angitt.

Det kan tillates oppført nye bygninger til erstatning for gamle, også gjenoppføring etter brann, uten at dette skal utløse plankrav.

Innenfor LNF-området skal jordlovens §§ 9 og 12, samt skogbruksloven § 50, fortsatt gjelde.

Bestemmelser til stedbunden næring, pbl § 11-11:

Bygning, konstruksjon og mindre anlegg som er nødvendig i landbruket, fiske, akvakultur, eller ferdsel til sjøs kan oppføres i 100meters beltet langs sjø eller vassdrag uten at reglene om dispensasjon fra forbudet om tiltak i pbl § 1-8 kommer til anvendelse, jfr. pbl § 11-7 nr. 5 og 6.

Energiforsyning:

I tilknytning til stedbunden næring kan mindre vindkraftanlegg som primært skal dekke hele eller deler av næringens behov for elektrisk kraft kunne godkjennes. Det forutsettes at mulige konflikter i forhold til landskap, biologisk mangfold, kulturminner, friluftsliv, annen bebyggelse med mer er utredet og avklart.

For stadfestede reguleringsplaner som ligger i LNF-områdene, gjelder egne reguleringsbestemmelser og arealbruk i h.h.t. disse.

Betydningen av ubebygde områder må understrekes, både i skjærgården, langs vassdrag og øvrige arealer. Disse områdene må søkes bevart som landbruk- natur- og friluftsområder.

Bestemmelsen om vindkraft er ny. Det er kommet forespørsel om dette tilknyttet eiendom på Jomfruland. Utbygging av vindkraft i større (kommersiell) målestokk bør kun foregå etter regional plan for dette. Slik finnes ikke i dag. Imidlertid finner vi at mindre tiltak, eksempelvis enkeltstående turbiner, bør kunne godkjennes i LNF områder, primært i forhold til stedbunden næring. Bestemmelsen er kun foreslått i LNF områder. Å tillate vindkraft i byggeområder uten at tiltaket på forhånd er del av helhetlig plan og nødvendig konsekvensutredet synes ikke riktig.

Jomfruland, Stråholmen og et område rundt Tangen i Sannidal er vist som kjerneområde for jordbruk og kulturlandskap. Dette innebærer at hensynet til jordvern og kulturlandskap skal vektlegges spesielt ved tiltak i området.

Innenfor følgende deler av Kragerø kommune er det forbudt å plassere midlertidige eller transportable konstruksjoner eller anlegg, herunder campingvogner, telt og lignende:

Alle øyer i skjærgården i sin helhet, områdene mellom Rv 351 og sjøen fra Kjølbrønd til kommunegrensa mot Risør, 100-meters beltet fra sjøen fra Kjølbrønd rundt Kilsfjorden til tettbebyggelsen i Kragerø, videre 100-meters beltet fra Lovisenberg rundt Hellefjorden til Skarbodalen og området mellom fv. 210 og sjøen fra Skarbodalen til Fossing, videre i 100-meters beltet langs følgende ferskvann/vassdrag:

Hullvassdraget, Kragerøvassdraget, Waasjø-Gjerdevannet, Bråtvanns-Lonavassdraget, Kjølbrøndsvassdraget, Eidvann/Leivann.

Dette forbudet gjelder ikke for godkjente campingplasser.

Bestemmelsen gjelder heller ikke bebygde boligeiendommer som nyttes til helårsbolig.

Tillatelse kan likevel gis når oppstilling av ovennevnte konstruksjoner etter kommunens skjønn ikke hindrer den allmenne ferdsel og ikke fører til vesentlige ulemper for omgivelsene. Kommunen kan sette vilkår for oppstillingen og også gjøre den tidsbegrenset.

2.1 LANDBRUKSTILTAK OG SPREDT BEBYGGELSE

§ 2.1 SPREDT BOLIGBEBYGGELSE I ALLE OMRÅDER MED BOKSTAVBETEGNELSE SB

På eksisterende boligeiendommer kan det, for å opprettholde kravet til bosettingshensyn, ikke gis bruksendringstillatelse til hytte for noen del av eiendommen.

Innenfor 100 meters beltet langs sjø og vassdrag tillates ikke ny boligbebyggelse. Byggegrense for eksisterende bebyggelse mot sjø eller vassdrag skal følge veggli av eksisterende hovedbebyggelse mot vannet. For sjøboder og mindre bygg nærmere sjøen enn hovedbebyggelsen, er veggli rundt slike bygninger byggegrense. Eventuell utvidelse

av bolighus skal i dette området ha maksimal gesims- og mønehøyde på hhv. 3,0 m 6,0 m. Dersom utvidelsen skjer vekk fra sjøen og ikke blir synlig fra sjøen eller skaper silhuettvirkning, kan tilbygg ha inntil samme høyder som bolighuset dersom disse er høyere enn forannevnte høyder.

All ønsket spredt boligbebyggelse må tilfredsstillende vilkåret for omfang og lokalisering. Bebyggelsen må ikke komme i konflikt med viktige landbruks-, fiske-, friluft- eller naturverninteresser.

Det er videre en klar forutsetning at boligene får en avløpsordning som kan godkjennes og at det kan dokumenteres tilstrekkelig og hygienisk vanntilførsel i samsvar med krav i pbl. Det må også kunne gis avkjøringstillatelse.

I LNF-området kan det tillates gjennomføring av tradisjonelle landbrukstiltak og byggetiltak knyttet til disse. For å kunne tillate noe utvikling av bebyggelse som ikke er tilknyttet stedbunden næring i LNF-områder er det tatt inn områder for spredt bebyggelse. Eventuell annen spredt boligbebyggelse kan kun tillates etter dispensasjonsbehandling.

Bestemmelsen er noe forenklet i forhold til eksisterende plan, da planen ATP Telemark nå gir regionale retningslinjer, og delvis også bestemmelser, om lokalisering av ny bebyggelse. ATP Telemark gir føringer for hvor nye boliger kan oppføres. Maksimum 30 % av kommunens boligbygging kan skje utenfor definerte tettstedsgrenser med omfang og lokalisering som styrker grendene og knytter seg til kollektivtilbud der det fins.

Formannskapet har i sak om ATP Telemark vedtatt følgende: 3. Det arbeides for tiden med en hovedrevisjon av kommuneplanen. I denne forbindelse skal følgende forhold vies særlig oppmerksomhet: Sentrumsfunksjonene, planer for fortetting av eksisterende regulerte boområder, graden av bosetting utenfor regulerte områder.

Kragerø kommune legger til grunn at formannskapetets tilslutning til ATP-planen for Telemark fylke ikke er til hinder for ønskede lokale avklaringer av problemstillingene omtalt ovenfor.

Enkelte av områdene for spredt bebyggelse ligger innenfor soner som kan være rasfarlige etter NVEs aktsomhetskart. I disse områdene forutsettes det at eventuelle endringssøknader må redegjøre for hvorledes tiltaket oppnår tilfredsstillende sikkerhet i henhold til byggeteknisk forskrift. Ny bebyggelse kan ikke påregnes godkjent med mindre nødvendige sikringstiltak er utført, evt. at det er dokumentert at sikringstiltak ikke er påkrevd.

Kommunen kan vurdere å gi dispensasjon for enkeltboliger i LNF-områder i forbindelse med eksisterende husklynger og gårdstun. Forutsetningen vil i tilfelle være at landbruksinteressene ikke blir negativt berørt.

2.2 Generelt –

I Kragerø har det tidligere ikke vært funksjonell strandsone. Vi har nå fått dette kartlagt. Dette er et forsøk på å få en enklere forvaltning av byggesaker i LNF-områdene avsatt til

spredt bebyggelse i strandsonen. Videre er det et ønske om best mulig forutsigbarhet for eierne av disse eiendommene.

Etter at Kart- og planforskriften trådte i kraft i 2009 kan det ikke lenger vedtas utfyllende bestemmelser til arealbruksformål hvor bruken ikke er i samsvar med planformålet. Dette betyr at kommunens utfyllende bestemmelser til bebyggelse uten landbruksmessig tilknytning i LNF områdene ikke lenger kan videreføres. Derfor foreslås det nå egne områder for spredt bebyggelse i LNF områder hvor det kan gis utfyllende bestemmelser som sikrer utvikling av disse områdene uten at dispensasjonsbehandling er nødvendig. Utenfor disse områdene for spredt bebyggelse vil tiltak i LNF områder som ikke er tilknyttet stedbunden næring være avhengig av dispensasjon fra arealbruksformålet for å kunne godkjennes.

Innenfor alle områder for spredt bebyggelse vil vi kunne behandle søknader som er i samsvar med de utfyllende bestemmelsene uten dispensasjoner. Vi vil også få muligheter til å kunne behandle strandsonen basert på funksjonalitet og naturverdier, framfor kun avstandsvurderinger fra sjø. Utenfor områder for spredt bebyggelse vil strandsonens funksjonalitet være et viktig kriterium når det skal vurderes om dispensasjon skal gis til enkelttiltak.

Enkelte av områdene for spredt bebyggelse ligger innenfor soner som kan være rasfarlige etter NVEs aktsomhetskart. I disse områdene forutsettes det at eventuelle endringssøknader må redegjøre for hvorledes tiltaket oppnår tilfredsstillende sikkerhet i henhold til byggeteknisk forskrift. Ny bebyggelse kan ikke påregnes godkjent med mindre nødvendige sikringstiltak er utført, evt. at det er dokumentert at sikringstiltak ikke er påkrevd.

Eksisterende fritidsbebyggelse i LNF-området er markert på kartet som svarte firkanter. Det regnes ikke med oppføring av nye frittliggende hytter ut over det antall som fremkommer i allerede godkjente reguleringsplaner, og som ennå ikke er bygget.

Felleskriterier for hytter, anneks, uthus og andre tiltak i forbindelse med fritidseiendommer: Disse er i det vesentlige videreført fra tidligere plan. Noen mindre justeringer er foretatt på bakgrunn av innkomne merknader, jfr. bl. a. foranstående om innføring av funksjonell strandsone.

Eventuell utvidelse av hytter, anneks eller uthus må;
-ikke virke privatiserende på bruk av områder som allmennheten kan benytte,
-utformes slik at tiltakenes fjernvirkning ikke økes, helst bedres,
- forutsette at eksisterende vegetasjon og terreng skal bevares.

Nye hytter tillates ikke oppført.

Det kan ikke foretas utvidelse av eksisterende hytter med tilhørende bygninger, utover det som er angitt i bestemmelser og retningslinjer.

For bygninger med flere bruksenheter gjelder de samme arealbegrensninger som for en hytte, og bygningen kan ikke splittes opp.

Fritidsbebyggelse bør ikke virke dominerende, og skal i utgangspunktet fremstå som enetasjes bygninger.

Alle bygninger og anlegg bør gis en harmonisk og stedstilpasset utforming. Det er satt opp egne bestemmelser om utførelse av slike tiltak, med angivelse av maksimum bebygget areal, etasjeantall og høyder osv. som tillates. Oppgitte høyder gjelder fra gjennomsnittlig planert terreng, men maksimalhøyder kan kun benyttes der hvor terrengmessige forhold tillater det.

Generelt skal takvinkelen på den enkelte bygning harmonere med den øvrige bebyggelse innen samme anlegg.

Det skal legges stor vekt på skjermet og lite iøynefallende plassering i terrenget. Høye grunnmurer og pilarer skal unngås.

Ved behandling av søknader om tilbygg, må det spesielt vurderes om den økte belastning dette vil medføre i området, er akseptabel med hensyn til natur og miljø. Utvidelse av aneks eller uthus må ikke utvide bebyggelsens avvisende effekt på fri ferdsel i strandsonen.

Dersom det skal legges inn vann i en eller flere av bygningene på fritidseiendommen, gjelder egne forskrifter for innlegging av vann og utslipp av avløpsvann. Kragerø kommune er i ferd med å etablere vann- og avløpsanlegg i store deler av skjærgården.

Vegetasjonstyper som er viktige for biologisk mangfold eller er leveområder for sjeldne arter, bør ikke berøres.

2.3 Hytter -

Eksisterende hytter kan bygges om og utvides opp til 100 m² BYA.

Hytter som ligger mellom strandlinjen og funksjonell strandsone skal ha maksimal gesims og mønehøyde på hhv. 3 m og 4,5 m.

Bak funksjonell strandsone, der hvor terrengmessige forhold tillater det, kan hyttene ha maksimal gesims- og mønehøyde på hhv. 3 m og 6 m.

Fritidsbebyggelsen på Jomfruland kan kun bygges i en etasje med maksimal mønehøyde på 4,5 m.

Angitte høyder gjelder fra gjennomsnittlig planert terreng.

Terrasser kan føres opp forbundet med bebyggelsen. Høye pilarer eller grunnmurer skal unngås. Kjeller kan tillates, men kjelleren skal ikke ha større areal enn hytta.

2.4 Anneks -

På fritidseiendom kan eksisterende anneks bygges om eventuelt utvides til maksimalt 30 m² BYA. Dette gjelder kun dersom bygningen i dag er på minimum 10 m² BYA og kun for ett anneks på hver eiendom.

Anneks som ligger mellom strandlinjen og funksjonell strandsone, skal ha maksimal gesims og mønehøyde på hhv. 2,5 m og 4,0 m.

Bak funksjonell strandsone kan anneks, der hvor terrengmessige forhold tillater det, ha maksimal gesims- og mønehøyde på hhv. 2,5 m og 4,5 m.

Angitte høyder gjelder fra gjennomsnittlig planert terreng.

Anneks defineres som en bygning med soveplasser, som hører til annen bygning, en hovedbygning, dvs. at bygningen ikke er en selvstendig bruksenhet.

Det tillates ikke endret bruk av annekset.

Bare anneks i umiddelbar nærhet til hovedbygning tillates utbygd. Anneks som har perifer beliggenhet i forhold til hovedbygning, eller ligger nærmere sjøen enn hovedbygningen, forutsettes flyttet til dennes umiddelbare nærhet, slik at bygningen vil danne tun med denne.

Ved flytting av anneks som har tilknytning til brygge, må også brygge ved anneksets opprinnelige plassering fjernes.

Det tillates ikke fradelt egen parsell for annekset.

Bygninger som har kombinasjonsbruk, f.eks. båthus/anneks, uthus/anneks el. lign., vil bli vurdert ut fra hovedbruken. De tillates kun utbygget inntil 30 m² BYA, inkludert alle funksjoner.

På eldre bolig- og landbrukseiendommer som i dag benyttes til fritidsformål, kan eksisterende bryggerhus bygges ut etter anneksreglene.

Terrasser skal føres opp forbundet med bebyggelsen. Høye pilarer eller grunnmurer skal unngås og det tillates ikke kjeller.

2.5 Uthus -

Til hver fritidseiendom kan det oppføres én bod/uthus på inntil 15 m² BYA, plassert i umiddelbar nærhet eller slik at dette danner tun med hovedbygningen.

Uthus som ligger mellom strandlinjen og funksjonell strandsone, skal ha maksimal gesims og mønehøyde på hhv. 2,5 m og 3,0 m.

Bak funksjonell strandsone, og inntil strandsonegrensen på omlag 200 m fra strandlinjen, kan uthus, der hvor terrengmessige forhold tillater det, ha maksimal gesims- og mønehøyde på hhv. 2,5 m og 3,5 m, over gjennomsnittlig planert terreng.

Bak strandsonegrensen kan uthus, der hvor terrengmessige forhold tillater det, ha maksimal gesims- og mønehøyde på hhv. 2,5 m og 4,0 m, over gjennomsnittlig planert terreng.

Uthus skal føres opp med vinduer i begrenset omfang for nødvendig dagslys. Høye pilarer eller grunnmurer skal i hovedregel unngås.

På eldre bolig- og landbrukseiendommer som i dag benyttes til fritidsformål, tillates ikke uthus utvidet eller bruksendret. Der hvor bygningsmiljøet er av bevaringsverdig karakter, kan uthus eller deler av dette tas i bruk for rom for varig opphold, - uten at dette danner egne enheter. Bygningen tillates ikke utvidet i areal eller volum.

Ved gjennomføring av slike tiltak stilles det strenge antikvariske krav.

2.6 Brygger og molo -

Brygger skal som hovedregel bygges som fellesanlegg for flere eiendommer.

Brygger på den enkelte eiendom skal være nøkternt utformet og skal begrenses til det nødvendigste for å sikre eiendommen adkomst. Bryggen skal gis en god tilpasning i terrenget og utformes slik at den ikke virker dominerende. Sprengningstiltak i forbindelse med brygger tillates ikke. Bryggen med tilhørende platting bør ikke overstige 12 m².

Utriggere til brygger kan tillates dersom det ikke etableres annen akterfortøyning.

Eksisterende akterfortøyninger kan kreves fjernet ved montering av utriggere. Normalt tillates kun en gangbar utrigger pr brygge for enkelteiendommer. Areal av smal, gangbar utrigger regnes ikke med i bryggearealet.

Molo/utstikkerbrygge tillates ikke.

2.7 Terrenginngrep -

Terrenginngrep så som sprengning, graving og fylling, utenom ved plassering av bygning og konstruksjoner kan omsøkes. Masseuttak i forbindelse med bygging begrenses mest mulig. Svømmebasseng som krever sprengning tillates ikke. Utsprengte eller bortgravde masser tillates normalt ikke deponert på eiendommen, men må fjernes og transporteres til godkjente deponiområder.

2.8 Kabelfremføring og veibygging -

Ved søknad om fremføring av sjøkabel skal relevante instanser høres før saken behandles. På grunt vann kan det stilles krav om nedgraving.

Veibygging i 100-metersbeltet tillates ikke der hvor dette ikke er vist i plansammenheng.

3 FRIOMRÅDER, SKJÆRGÅRDS-PARK

§ 3.1 FRIOMRÅDER, SKJÆRGÅRDS-PARK

Strandsonen i plan fra 2008 er på 200 m fra strandlinjen er videreført med noe justert linjeføring. Linjen er vist på kartet.

Under kategorien LNF-områder inngår også kommunale friområder og områder avsatt til skjærgårdspark. Disse områdene er merket av på plankartet med **Fr og et nummer**, med henvisning til egen liste.

Dette omfatter tidligere friareal og områder som er innlemmet i Skjærgårdsparken for Kragerø kommune.

På en del av disse områdene er det satt opp brygger, fortøyningsbolter og toaletter og det foretas renovasjon i sommersesongen. Dette arbeidet vil bli videreført også på de øvrige områdene i den utstrekning det er nødvendig.

Regler for eiendomsforhold og bruk av Skjærgårdsparkområdene er nedfelt i egne statutter opprettet mellom grunneiere og Staten ved Miljøverndepartementet.

Totalt er det sikrede friområder i Kragerø kommune på ca. 6800 da., når man tar med tidligere sikrede områder.

Totalt i Telemark, er det i dag ca. 13000 da. sikrede friområder langs kysten.

Noen områder som tidligere ble innlemmet i skjærgårdsparken, er nå lagt ut som verneområder med hjemmel i naturvernloven. Disse er fortsatt vist med Fr og et nummer, men har skravur for "båndlagte områder" og i tillegg vist i oversikten over Naturområder (No) eller Naturresevater (Na).

For øvrig er verneområder, friområder, naturområder og naturresevater videreført, men presentasjonsmåte på kart er i en del tilfelle endret som følge av nye tegneregler etter 2008.

Eventuell utvidelse av skjærgårdsparken forutsettes å kunne bli tilpasset kommuneplanens arealdisponering.

Arbeidet med nasjonalpark for Jomfruland og Stråholmen, samt områder i sjøen, pågår. Dette arbeidet er ikke kommet så langt at det er vist inn i arealdelen. For nasjonalparken blir det i tilfelle truffet egne vedtak, og utarbeidet egen forskrift for denne. Det er imidlertid i kommuneplanen ikke foretatt arealdisponeringer som skal kunne vanskeliggjøre arbeidet med etablering av nasjonalpark. Eventuelle utvidelser av skjærgårdsparkområdene og etablering av nasjonalpark, vil øke allmennhetens tilgang med utvidet mulighet for friluftsliv i Kragerøskjærgården.

4 OMRÅDER FOR RÅSTOFFUTVINNING

§ 4.0 OMRÅDER FOR RÅSTOFFUTVINNING

Det tillates råstoffutvinning i eksisterende områder vist på plankartet.

Før nye områder som er avsatt til råstoffutvinning tas i bruk til masseuttak, og ved vesentlige utvidelser av eksisterende uttak, skal det foreligge godkjent detaljreguleringsplan.

Område R01 kan utvinnes uten krav til ny detaljreguleringsplan.

Dette omfatter områder for steinuttak, vesentlig hyperitt, kvarts og feltspat.

For bruddet til NCC på Valberg er det avholdt møter mellom NCC og kommunen. Det er enighet om den foreslåtte avgrensning av bruddet mot Bærøyfjorden. Formålsavgrensningen legger til rette for at ytterveggen på innsiden mot bruddet kan avsluttes og utformes slik at optimale videre driftsforhold i bruddet sikres, både i forhold til sikkerhet og tilgang til drivverdige steinforekomster. For eventuelle senere utvidelser av dagens uttaksområde vil det måtte utarbeides ny driftsplan, og evt. også detaljreguleringsplan. Driftsplaner skal også til behandling i kommunen, slik at vi vurderer at den nå foreslåtte løsning gir tilstrekkelig styring med driften og også medfører at ytterligere omreguleringer i området mot Bjørneknuten kan utstå til det er nødvendig å utarbeide ny driftsplan .

Områdene er ellers forsøkt markert i tråd med foreliggende driftsplaner og konsesjonsavtaler.

Det foreligger etter hva vi kjenner til ingen planer om etablering av nye aktiviteter innenfor dette formål utover hva som inngår i gjeldende arealplaner.

5 OMRÅDER SOM ER BÅNDLAGT ELLER SKAL BÅNDLEGGES

5.1 NATURRESERVAT, NATURMINNE, SJØFUGLRESERVAT, M.M.

Planen viser områder som er båndlagt etter lov om naturvern; landskapsvernområder **LV**, naturreservater **Na** og naturområder **No** og disse er satt opp i egne tabeller med nummerhenvisning til kartet. Alle områdene har for øvrig varierende grad av vern nedlagt i egne regler.

Spesielt bør nevnes kulturlandskapet på Stråholmen og Jomfruland som regnes å være av nasjonal verdi. En overordnet drifts- og skjøtselsplan for kulturlandskapet for gårdsskogene på Jomfruland var klar høsten 2007. Stråholmen har hatt en slik plan i flere år. For deler av disse områdene er det nå også igangsatt arbeid med å utrede nasjonalpark. Det vises i denne sammenheng til hva som framgår av samfunnsdelens beskrivelse.

5.2 FREDETE OMRÅDER OG BYGNINGER

Bygningene/anleggene er fredet etter kulturminneloven. Alle tiltak på kulturminner fredet etter kulturminneloven skal oversendes kulturminnemyndighet for godkjenning før tiltak kan utføres.

I Kragerø sentrum er Biørnsborg (Kragerø politikammer) med Steinhuset og Wiborggården fredet etter kulturminneloven. Dessuten er hovedbygning på Tåtøy og sivilarkitekt Knut Knutsens hytte i Portør, fredet.

I tillegg er Fyranleggene på Jomfruland (8 bygninger inkludert naustet på Tårnbrygga, med område), Stavseng på Skåtøy (4 bygninger med område) og Strømtangen på Levangshalvøya (4 bygninger med område) fredet.

På Nedre Langtangen er hovedhus, bryggerhus, bur og isdam, med område, fredet pga. sin kulturhistoriske verdi.

Dessuten er Tollboden (våningshus, to pakkhus, uthus, driftsbygning, med område)i Kragerø sentrum midlertidig fredet i 2004 mens Saltbutangen, lystgård (4 bygninger) er foreslått fredet.

5.3 VERNEVERDIG BEBYGGELSE/BYGNINGER OG ANLEGG

Oversikten over regulerte områder med verneverdig bebyggelse og anlegg, er som følger:

- Nr. 42 Borteid, som omfatter 2 boliger og 4 uthus.
- Nr. 56 Andølingen, som omfatter 54 bygninger.
- Nr. 60 Lovisenberg, som omfatter 1 bolighus og 5 uthus.
- Nr. 63 Barthebrygga, som omfatter 7 boliger.
- Nr. 70 Vennevika, som omfatter gammelt gårdsanlegg 3 bygninger.
- Nr. 78 Portør, Himmel og Hav, som omfatter 27 bygninger, boliger og naust.
- Nr. 80 Jernbaneområdet, omfatter bevaring av bensinstasjon i Kirkegata, Kirkegata 2 og 4 samt Biørnsborgbakken 1.
- Nr. 85 Tårnbrygga på Jomfruland, 21 eksisterende bygninger, fyranlegget med bolig etc., skole, kafé, sjøbod, boliger og uthus.
- Nr. 94 Rørvik søndre, 9 bygninger.
- Nr. 107 Kil, som omfatter 105 bygninger
- Nr. 109 Østre og Vestre Saltverksmyr, som omfatter en fritidsbolig
- Nr. 125 Lindvikskollen, som omfatter bevaring fritidsbebyggelse og gamle gruveanlegg.
- Nr. 122 Kragerø Golfpark, Felt B1, B2 og BE1 (bebyggelsesplan), som omfatter bevaring av vadmøl-stamp (bebyggelsesplan)
- Nr. 131 Stoppedalen, som omfatter gårdsbebyggelsen i Stoppedalen
- Nr. 133 Bråtøyskogen, som omfatter den gamle bebyggelsen, miljøet og vegetasjon på korset.
- Nr. 134 Kragerø havnefront, som omfatter bevaring av Jernbanestasjonen, Withs boder, Parkveien og kino-området, Statskirken, Metodistkirken og Minneparken samt Kirkehaugen
- Nr. 136 Lyngdalsbukta, som omfatter gårdsbebyggelsen i Lyngdalen
- Nr. 139 Rv 38 Eklund – Sannidal, som omfatter de gamle jernbanebruene med steinhvelv i Vadfoss.
- Nr. 141 Nordre Bærøy, som omfatter bevaring av gammel vei
- Nr. 150 Lindheim familiecamping, som omfatter bevaring av kullgrop

I tillegg ligger følgende områder inne i Sentrumsplanen som bevaringsområder:

- Området mellom Theodor Kittelsens vei – Lauersøns bakke
- Stines bakke
- Thomesheia – Feierheia, ca 60 hus
- Tollbodeiendommen med sjøboder og steinhus
- Biørnsborgparken, vest for Kragerøveien
- Gierløffsvei – Møllerstubakken på Øya, ca 25 hus
- Galeioddveien – Skuteveien på Øya, ca 45 hus
- Schweigaard-eiendommen på Øya, 4 hus
- Batteriet på Gunnarsholmen fra 1660 tallet.

Det bør vurderes å gjennomføre regulering til spesialområde for bebyggelse pga kulturhistorisk verdi på Stråholmen, med tettbebyggelse, og det gamle bygningsmiljøet på Kirkeholmen

5.4 FORNMINNER

§ 5.4 FORNMINNER – AUTOMATISK FREDETE KULTURMINNER

Ved utarbeidelse av regulerings- og bebyggelsesplaner samt planlegging av andre offentlige og større private tiltak må det tas kontakt med regional kulturminneforvaltning for å avklare om tiltaket vil virke inn på automatisk fredete kulturminner, jfr. Lov om kulturminner § 9.

Det er ikke foretatt systematisk registrering av fornminner i kommunen og som følge av dette, har det heller ikke vært mulig å vise disse på kartet. Kostnader ved arkeologiske undersøkelser ved ovennevnte tiltak dekkes av tiltakshaver.

Ved saksbehandling etter plan- og bygningsloven bør det lastes ned oppdatert datasett fra Norge digitalt for å sikre at hensynet til kulturminner ivaretas der hvor status til kulturminner ikke er tilstrekkelig kjent på forhånd.

5.5 NEDSLAGSFELT DRIKKEVANN

Området rundt Grøtvann er markert som nedslagsfelt for drikkevannskilde, med særlige restriksjoner på bygningsmessige tiltak og anlegg.

Arealet er båndlagt i h.h.t. lov om vassdragene av 15. mars 1940 § 17.

Kragerøvassdraget er en del av vannregion 2, som omfatter Buskerud, Vestfold, Telemark og Oppland. EUs rammedirektiv for vann har som hovedformål å sørge for at landene beskytter og om nødvendig forbedrer miljøstatus i alt ferskvann, brakkvann, kystnært vann og grunnvann. Direktivet setter som mål at det skal oppnås såkalt god tilstand i vannforekomstene innen 2015 for alle EU-landene.

Det vurderes å utvide eksisterende vannbehandlingsanlegg på Grøtvann ved å hente vann fra øvre deler av Kragerøvassdraget. Alternativene vil bli utredet ved revisjon av hovedplanen for vann- og avløp.

Det vil bli igangsatt arbeide med en forvaltningsplan/tiltaksplan for Kragerøvassdraget som skal vedtas innen 2015.

5.6 VERNET VASSDRAG

Følgende områder er vernet:

Kjølebrøndsvassdraget

Bamble, Solum, Drangedal

Rørholtfjorden

Gjerstadvassdraget

Kjølebrøndsvassdraget er båndlagt i h.h.t. Verneplan IV for vassdrag, av 1. april 1993.

Området har særlig verdi for friluftsliv og med flere kulturminner som fløtningsdammer og rester av møller, sagbruk og smier, m.m.

Kjølebrøndsvassdraget er vist på plankartet som vernet vassdrag. Området omfattes av Prosjekt Kystnære vassdrag, og har et areal på ca. 48 km².

Det er også lagt inn område for vernet vassdrag på østsiden av Farsjøvassdraget, kalt Bamble Solum Drangedal. Dette er båndlagt i h.h.t. Verneplan I for vassdrag av 1973, og har et areal på ca 140 km².

Rørholtfjorden tilhører Tokkevassdraget og har et totalt areal på 68 km². Dette er båndlagt i h.h.t. Verneplan I for vassdrag av 1973.

En liten del av Gjerstadvassdraget går inn i Kragerø kommune vest for Kjølebrøndsvassdraget. Dette vassdraget har et totalt areal på 420 km², og er båndlagt i h.h.t. Verneplan I for vassdrag av 1973.

6 SJØOMRÅDER

Fiske må ikke komme i konflikt med skipstrafikk og eventuelle tiltak i farleden.

Sjøen og de nære havområder er sammen med de fleste ferskvann markert på plankartet som Natur- og friluftsområde i sjø og vassdrag.

I sjøen er det markert kjente låssettingsplasser, samt de viktigste fiske- og yngleplasser.

Følgende 2 områder er vist som fremtidige akvakulturområder beregnet på blåskjelldyrking:

AkB - Kilsfjorden

AkC - Fossingfjorden

Områdene AkA utenfor Rapentangen er tatt ut etter faglig råd fra Fiskeridirektoratet da området er i konflikt med bl. a. rekefiske. Fiskeridirektoratet anbefaler også at AkD, Langøy øst i Eksefjorden tas ut på grunn av fiskerikonflikt. Også dette området er tatt ut, men også etter en planfaglig vurdering da det ville kommet i konflikt med småbåthavn tilknyttet de vedtatte utbyggingsområdene på Langøy. Virksomheten må innordnes spesiallovgivning og konsesjonsvilkår og ikke komme i konflikt med annen vedtatt arealbruk i sjø. De andre områdene er videreført fra någjeldende kommuneplan.

7 VIKTIGE LEDD I KOMMUNIKASJONSSYSTEMET

Kragerø kommune ønsker å se på en sammenhengende infrastruktur, og bidra til økt fokus på miljøvennlige transportmidler.

Med den nye innfartsveien til Kragerø, etablerte kollektivknutepunkt for buss i sentrum og i Sannidal, fremtidig jernbanestasjon på Tangen i Sannidal samt nytt kaianlegg/havn på Stilnestangen, vil man kunne knytte vei, bane og sjø sammen og danne gode knutepunkter mellom ulike transportformer.

Det er viktig å lage lettvinde løsninger for lasting/lossing, slik at man legger til rette for alternativ transport som er mest mulig effektiv, trygg og miljøvennlig. Dette er i tråd med Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal og transportplanlegging.

Kragerø kommune ønsker et best mulig offentlig kommunikasjonstilbud til og fra Kragerø-Grenland. Videre også at det, spesielt inntil Grenlandsbanen kan realiseres, legges til rette for best mulig kollektivdekning med ekspressbusser mot både Oslo og Kristiansand. Dette er viktige målsetninger å arbeide inn i mot.

7.1 JERNBANE

Det er en klar målsetting at Kragerø kommune skal få tilknytning til jernbane igjen. En ny trasé for ny jernbanelinje som eventuell forbindelseslinje mellom Sørlandsbanen og Vestfoldbanen, er fremdeles under utredning og planlegging. På det nåværende stadium er traséen lokalisert som en korridor som på kartet er markert med skravur. Korridoren snevrer inn ved Tangen i Sannidal og det er et mål å få en stasjon i dette området. Med bakgrunn i at befolkningstygdepunktet i Vestmarregionen ligger i Kragerø kommune, samt nærheten til betydelige industriområder, er det naturlig at hovedknutepunktet med jernbanestasjon blir liggende på Tangen.

Tiltak som ønskes gjennomført i denne korridoren skal, i tillegg søknad om dispensasjon for bygging i LNF-område, også legges frem for Jernbaneverket til uttalelse før saken behandles i kommunen.

Disse opplysningene er lagt inn som ren informasjon da endelige planer ikke er utarbeidet. For øvrig vises det til omtale i samfunnsdelen.

7.2 VEIER

Arbeidet med ny innfartsvei fra E-18 til Kragerø er fullført. Dette arbeidet har bedret framkommeligheten og økt trafikksikkerheten for alle trafikantgrupper.

Det er regulert ny veiadkomst via bru over fra bukta ved Skibodden til Valberg.

Fastlandsforbindelse til Langøy med bru over Valsund og Bjelviksund er et annet stort prosjekt som vil bli realisert senest når planlagt utbygging på Langøy har passert 50 nye enheter. Her arbeides det for å få til et samarbeid med Telemark fylkeskommune i realisering av veien.

Som trafikksikkerhetstiltak på E 18 er det påbegynt arbeid med planlegging av fysisk midtdeler og utvidelse av veien til delvis 3 felt vei. Dette arbeidet påbegynnes fra Aust Agder grense og mot Dørdal. Første parsell fra fylkesgrensa og fram til Tangen er ferdig planlagt, og anleggsarbeidene planlegges påbegynt i 2015. Reguleringsarbeidet for å planlegge planfritt kryss med E 18 på Tangen er også igangsatt. Dette vil bli neste etappe av prosjektet. Deretter skal E 18 utvides fram til Dørdal hvor den skal møte ny firefeltsvei.

I sentrum er det vist tunnelforbindelse for Sentrumstunnellen fra Kirkebukta, med innslag i Fermannsbakken og til Theilertomta ved Rådhusplassen samt et mulig innslag ved Barthebrygga. For tilknytning til fylkesvegnettet er dette vist ved krysset Bråteveien/Kalstadveien. Det er gjennomført et forprosjekt som har gitt disse løsningene.

I forbindelse med trafikksikkerhetsarbeide vurderes det å etablere gang- og sykkelveier på aktuelle strekninger, eksempelvis på Helle med ny parsell fra Årø skole rundt Årøsvingen til Kverhusmyra, langs Helleveien fra Helle sentrum mot Dørdal (ca 600 m) og langs Fossingveien fra Helle sentrum til Skarbo.

Videre langs Kjølebrøndsveien fra Amfisenteret mot Sjuers. Deler av denne strekningen er under planlegging av Statens vegvesen i forbindelse med omlegging av Tangenkrysset på E 18.

De eksisterende riks- og fylkesveiene som er vist på kartet er påført veinummer. Vegmyndigheten for riks- og fylkesveier tilligger Statens vegvesen. Kommunen er vegmyndighet for kommunale veier, og i Kragerø utøves denne myndigheten av Enhet for eiendom og tekniske tjenester.

7.3 FERGER OG SKIPSLED

Alle tiltak i sjø krever tillatelse etter havne- og farvannsloven, tiltak i eller som kan få betydning for hoved- og biled skal behandles av Kystverket.

Eksisterende skipsleder for både gods- og fergetrafikk er vist på kartet. Det er regulert omlegging av eksisterende fergeleie på Stabbestad, men det er usikkert om dette realiseres. Inntil videre opprustes og vedlikeholdes derfor dagens fergeleie. Tårnbrygga på Jomfruland er under rehabilitering. For øvrig videreføres eksisterende fergeleier. På Langøy kan det på sikt bli endringer etter at fastlandsforbindelsen er etablert.

Ytterligere eksakt informasjon om sjøtrafikk, leder og ankringsplasser finnes på aktuelle sjøkart.

Kragerø kommunestyre ønsker fortsatt en løsning med ferge som en del av fylkesvegsamband. Dette er en målsetting det fortsatt arbeides for i kommunen.

7.4 AVFALLSDEPONI - NEDLAGTE.

Statens forurensningstilsyn har oversikt over 8 nedlagte avfallsdeponi eller fyllplasser i Kragerø med mulig forurensningseffekt.

Disse er vist i kartet med rød trekant og listet opp nedenfor med type lokalitet og påvirkningsgrad:

- Bråten, kommunalt deponi (nedlagt). Påvirkningsgrad 03: Påvist påvirkning og behov for fysiske tiltak
- Dalane avfallsfylling, kommunalt deponi (nedlagt). Påvirkningsgrad 02: Liten/ingen påvirkning med dagens areal/resipientbruk
- Kammerfoss barkfylling (Åtangen), forurenset grunn. Påvirkningsgrad 02:

Liten/ingen påvirkning med dagens areal/resipientbruk

- Kirkebukta, kommunalt deponi (nedlagt). Påvirkningsgrad 02:

Liten/ingen påvirkning med dagens areal/resipientbruk

- Siritun, kommunalt deponi (nedlagt). Påvirkningsgrad 02:

Undersøkt, og delvis masseutskiftet, ved gjennomført utvidelse av barnehagen.

- Sør-Tre Bruk AS, forurenset grunn. Påvirkningsgrad 02:

Liten/ingen påvirkning med dagens areal/resipientbruk

- **Tidligere Tangen Verft**, forurenset grunn. Mistanke om påvirkning.

- Vafos Brug - fylling, deponi. Påvirkningsgrad 02:

Liten/ingen påvirkning med dagens areal/resipientbruk

Område Hellesund Sag og Høvleri lå tidligere inne med forurenset grunn.

Dette området er undersøkt og tidligere forurensning er fjernet ved tiltak. SFT har avsluttet denne saken.

Side 1 – 11 nedenfor er område- og planoversikter til arealdelen:

Oversikt over Skjærgårdsparkområdene, sikrede Friområder (F) -med nummerhenvisning.

* Båndlagte etter lov om naturvern

F-nr.	Områdenavn	F-nr.	Områdenavn
1	Flesa – Askholmene - Mosholmen	51	Laukøya
2	Store Skrue og Kvakksundholmen	52	Kolvika
3	Børresholmen	53	Lyngdalsstranda
4	Nordstranda, Østreheia, Store Fluor	54	Rekevika
5	Lille Fluor	55	Lille Kirkholmen
6	Hellesøya	56	Nautebakken
7	* Torgrimshull og Bukkholmen	57	Næpa
8	Langøykilen og Kirkholmen	58	Gunnarsholmen
9	Bringebærkastet	59	Sjøbadet
10	Skutevikkilen	60	Saltneven
11	Skredderhavna, Andholmene, Langholmene	61	Bukkholmen
12	Ravnholmen	62	Nessundholmen og Lille Furuholmen
13	Stussholmen	63	Kirkeberget
14	* Øitangen	64	Bærø Paradisbukta
15	Saltstein og * Beverskjæra	65	Hegrefjell
16	Solbakken - Tårntjernet	66	Slerva
17	* Skagerakstrand	67	Sandvika
18	Gjesskjæra	68	Larsøy
19	Hasseldalsundet	69	Berg
20	Bukta	70	Gressholmen
21	Schweigaardsholmen	71	Sukkertoppen
22	Rytterholmen	72	Geitholmen
23	Kjelsøy		
24	* Ødegården	Foreslåtte nye friområder:	
25	Jespersund	73	Breibukta på Tåtøy
26	Buskholmen - Munkeskjær	74	Buskholmene, ytre
27	Burøy	75	Dønnevika/Kaninholmen
28	Saltsprøitene	76	Grønnsvik
29	Skratta og Midtfjordskjær	77	Hestangen
30	Ormøen	78	Kvernkilen
31	Østre Rauane	79	Langårsund – Kreppa
32	Østre Naus	80	Laukøya
33	Korsholmen	81	Møllebrygga
34	Mosebukta, Eidkilen	82	Tobakksrullen
35	Krikken, Krikkholmene	83	New Zealand og Tasmania
36	Rødskjær	84	Saltskjærholmen
37	Fengesholmen	85	Sjursholmane

38	Tviskjær	86	Stråholmen, Østre øya
39	Portør med Styrmannsholmen	87	Vestre Rauane
40	Larsholmen og Skarholmene	88	Åtangen
41	Storholmen	89	Årdalen/Frøvik
42	Stangnes og Vestre Rødal	90	Ærøy
43	Kjeholmen i Haslumkilen	91	Kjelsøy
44	Vestre Stabbestad	92	Ospevika
45	Kjeholmen i Kilsfjorden	93	Simensholmen
46	Eidsholmen	94	Bergsøy
47	Ramsdalen	95	Kil (ikke vist på kart)
48	Stumsnes og Sundholmen	96	Åsvika (ikke vist på kart)
49	Dypsundholmene		
50	Brattøy		
100	Måsholmen		
101	St. Croix		

Oversikt over Naturreservater (N) -

Med nummerhenvisning.

* Område som skal båndlegges.

No-nr.	Områdenavn	Verneinteresse
N 1	Bukkholskjæra	Sjøfugl reservat
N 2	Bumyr	Myr reservat
N 3	Burøytjerna	Våtmarksområde
N 4	Geitholmsundet	Sjøfuglreservat
N 5	Gjesskjæra	Sjøfuglreservat
N 6	Hattholmen	Sjøfuglreservat
N 7	Kjeholmskjæra	Sjøfuglreservat
N 8	Knipheia	Barskog
N 9	Lille Danmark	Sjøfuglreservat
N 10	Lille Fengesholmen	Sjøfuglreservat
N 11	Lågåsmyr	Myr reservat
N 12	Raudholmane	Sjøfuglreservat
N 13	Rognholmen	Sjøfuglreservat
N 15	Sjømannsheia	Barskog
N 16	Lindheim Mannsmyr	Naturreservat
N 17	Skadden	Sjøfuglreservat
N 18	Stangskjæra	Sjøfuglreservat
N 19	Stavnes	Barskog
N 20	Stråholmen	Våtmarksområde
N 21	Stråholmsteinen	Sjøfuglreservat
N 22	Stutsholmskjæra	Sjøfuglreservat
N 23	Teineskjær	Sjøfuglreservat
N 24	Torskholmen	Sjøfuglreservat
N 25	Trollvann	Våtmarksområde
N 26	Tviskjæra	Sjøfuglreservat

N 27	Østre Rauane	Sjøfuglreservat
N 28		Lun barskogreservat
N 29	Lona	Naturminne
N 30	Barland	Plantelivsfredning
N 31	Grønnåsliane	Barskogreservat
N 32	Valbergs østside	Botanikk/planteforekomster
N 33	Ødegården, Skåtøy	Barskog/planteforekomster/insekter/kulturlandskap
N 34	Hellesengtjenna	Botanikk/planteforekomster/havstrand
N 35	Kammerfossåsen	Botanikk/planteforekomster
N 36	Sandbakken, Jomfruland	Botanikk/insekter/havstrand
N 37	Brattøykollen	Botanikk/planteforekomst
N 38	Storkollen	

Oversikt over Landskapsvernområder (LV).

med nummerhenvisning.

Lv-nr.	Områdenavn	- Verneinteresse
LV 1 og 2	Stråholmen	- Våtmarksområde
LV 3	Jomfruland landskapsvernområde.	- Våtmarksområde, havstrand

Dessuten er Jomfruland og Stråholmen utpekt som nasjonalt viktige kulturlandskapsområder.

Oversikt over Naturområder (No) -

med nummerhenvisning.

* Områder som skal båndlegges.

^ Er vernet etter lov om naturvern

No-nr.	Områdenavn	- Verneinteresse
No 3	* Burøy V, SV og Ø	- Havstrand
No 5	Levang, Stangnes	- Havstrand
No 6	Portør, Sølekilen	- Havstrand
No 7	^ Kalstادتjenna- Frydensborgtjenna	- Dam/våtmark/fugleliv - utvides
No 11	^ Valbergs sydside	- Botanikk/planteforekomster
No 12	Kalven, Tåtøy	- Botanikk/planteforekomster
No 14	Svarttjenn-Potattjenna	- Botanikk/planteforekomster
No 15	Bringebærkastene	- Botanikk/planteforekomster
No 16	Brentholmen	- Botanikk/planteforekomster
No 17	Store Fengesholmen	- Botanikk/planteforekomster
No 18	^ Vestre Rauane	- Fugleliv
No 19	* Hasseldalsjordet	- Beitemark/kulturlandskap
No 20	Buvika	- Beitemark/kulturlandskap
No 21	Nedre Saltbutangen	- Beitemark/kulturlandskap

No 22	Sauøya	- Kalkfuruskog
No 23	^ Berg – Kragerø museum	- Insekter
No 25	^ Bråtane, Skåtøy	- Bergarter fra Fensfeltet
No 26	^ Korset	- Biotop
No 27	^ Båtholmane	- Biotop
No 28	^ Fantholmane – Matløs	- Biotop
No 29	^ Soppekilen	- Biotop
No 30	^ Beverskjær	- Fugleliv
No 31	^ Teineskjær	- Biotop

Oversikt over reguleringsplaner og strandplaner som inngår i Kommuneplanens arealdel, og som fortsatt skal gjelde:

- Plan under arbeid
- Plan som videreføres

PlanID	Plannavn	Vedtatt 1. gang	Endring
19531	Tangeheia	21.05.1953	
20092	Stilnestangen Nord	13.03.1970	18.06.2009
19584	Bekkedalen	20.06.1958	
19556	Idrettsplassen/Maistanga	16.02.1955	
19587a	Biørnebyen	27.06.1958	
19957b	Vestheia/Biørnebyen	04.05.1995	
20038a	Biørnehagen	17.07.1973	08.05.2003
20098b	Del av Biørnehagen	19.03.2009	
19739a	Bråten	19.07.1973	
19879b	Bråten endring	05.02.1987	
20079c	Bråten endring II	14.02.2007	
196012a	Kalstadveien/Rørvik	01.09.1960	
196012b	Rørvik/Storkollen	07.10.1960	26.10.1966
197213	Rørvik IV	28.04.1972	
197214	Rørvik Østre	22.08.1972	
197815	Vesle Kalstad	04.04.1978	
197017	Nordre Kalstad II	11.06.1970	
197918	Kalstadveien gang/sykkelveg	22.03.1979	
200319	Hestøya	02.02.1979	04.09.2003
198620a	Sollia	11.09.1986	
198820b	Del av Sollia	20.10.1988	
196221a	Måneliheia I	17.08.1962	
197421c	Måneliheia III	11.10.1974	
197022a	Nordbøfeltet	26.06.1970	
199222b	Nordbøfeltet endring	30.04.1992	
197723	Kløppkjær	12.11.1969	21.02.1977
197924a	Fikkjebakke	10.05.1979	
200024b	Fikkjebakke øst	16.03.2000	
198526	Blankenberg	10.05.1979	04.01.1985
198027	Grønnåsen	12.05.1980	
198428	Kaalstangen/Brunsvik	18.07.1978	03.10.1984
198029	Langholmen	23.06.1978	12.05.1980
198030	Sørdalen	06.05.1980	
199431	Vestre Risøy	11.02.1980	24.03.1994

198432	Langøy	28.11.1984	
200533	Hasseleidet	22.05.1980	10.03.2005
197934	Bråtvannsdal	11.06.1979	
197836	Rønningen	27.07.1978	
199337	Kirkesund, Skåtøy	23.03.1979	04.11.1993
198438	Oterøy	24.07.1979	03.09.1984
197839	Knipen/Kjærra	26.06.1978	
197840	Strandplan Bærøy	28.09.1978	
197941	Halsen	23.03.1979	
201042	Borteid	21.03.1977	15.04.2010
197643	Del av Lyngdalen	20.09.1976	
197844	Portør - Julius Pedersen	06.01.1978	
199246	Tangen Nordre	15.04.1981	23.10.1992
198148	Del av Hatteberg	12.08.1981	
198149	Kloppkjær Østre	20.11.1981	
198250	Myren, Stabbestad	15.03.1982	
198551	Stavnes Gård	01.07.1982	07.02.1985
198652	Midtre Gumøy, Gnr. 25 bnr. 10	06.02.1986	
199053	Skiansund	01.07.1982	03.05.1990
198354	Skottbekken	03.02.1983	
198256	Andølingen	06.05.1982	
198657	Måneliheia Øst	24.11.1983	17.04.1986
198658	Del av Arøy	22.12.1983	15.12.1986
198459	Bekkedalen Vest	09.02.1984	
199060a	Lovisenberg	14.03.1985	15.11.1990
200760b	Lovisenberg Fyr	14.02.2007	
200261a	Tangenjordet	14.03.1985	22.08.2002
200861b	Del av Tangen-jordet	11.12.2008	
201061c	Del av Tangenkrysset	20.05.2010	
****61d	Endring Detaljreguleringsplan for Del av Tangenkrysset		
198562	Nordbø Nord	29.08.1985	
198663	Barthebrygga	03.07.1986	
198664	Kjærra/Lillebo, Gumøy	15.12.1986	
198765a	Gumø Østre	05.02.1987	30.04.1992
201065b	Del av Gumøy østre	18.02.2010	
199666a	Haslumkilen Havn	25.06.1987	14.11.1996
199966b	Haslumkilen Havn endring	08.05.1995	04.03.1999
199567	Skriverheia/Stadion - området	03.09.1987	07.09.1995
198768	Tangane, Ørvik	08.10.1987	
199769a	Lille Kirkeholmen	02.06.1988	21.08.1997
199869b	Lille Kirkeholmen endring	19.11.1998	
200370	Vennevik, Skåtøy	15.12.1988	20.03.2003
198971a	Dalane/Storkollen/Sjåen	23.02.1989	
199371b	Dalane – Storkollen – Sjåen, Del 1	29.03.1990	25.03.1993
198972	Løkstad Gård	22.06.1989	
199074	Nilsbukjærr	15.11.1990	
200475	Skrubben	21.02.1991	12.02.2004
199176	Skåtøykollektivet – Vestre Ødegården	27.06.1991	
199277a	Bærøy sone 1 og 2	27.05.1992	
197977b	Bærøy sone 5	31.05.1979	
198977c	Bærøy sone 6	13.02.1989	
197977d	Bærøy sone 7	25.10.1979	
197977e	Bærøy sone 8	01.08.1979	
198077f	Bærøy sone 9	22.10.1980	
200477h	Bærøy sone 11	27.05.1992	02.09.2004
201278c	Ytre del av Portør	03.05.2012	
201180	Portør Pensjonat	19.05.2011	

199482	Rosefjell - Gunnulfsåsen	24.03.1994	
199884	Nedre Langetangen	17.03.1994	26.06.1998
199586	Årøsvingen - Eklund	04.05.1995	
199587	Verkskilen - Kjølebrønd	22.06.1995	
199689	Del av Portør - Klausen	02.05.1996	
199690	RV 363 Tangen – Kil G/S - veg	14.11.1996	
200091	Løkkebakken 14 m. flere	12.06.1997	15.06.2000
200392a	Kilen	11.12.1997	06.02.2003
201392b	Detaljreguleringsplan for Bergland Hyttepark	13.06.2013	
199893	Tonstøl Søndre	30.04.1998	
199894	Rørvik Søndre	18.06.1998	
***94b	Endring Detaljreguleringsplan for Rørvik Søndre	-	
200395	Manodden	11.03.1999	16.10.2003
199996	Sjøstrand	11.03.1999	
199997	Bergsvik - Budalen	27.05.1999	
200898	Holt	22.04.1999	07.02.2008
200099	Helle	16.03.2000	
2000100	RV38 Kragerøtunnelen - Kalstad	14.12.2000	
2003101	Gulodden, Bærøy med Sone 3 og 4	13.11.2003	
2000102	Årøsvingen - Vadfoss	16.03.2000	
2007104	Vrakvika	24.08.2000	08.02.2007
2002105	Sandtangen	15.06.2000	12.12.2002
2002107	Kil	14.03.2002	
2002109	Østre og Vestre Saltverksmyr (Jomfruland)	14.03.2002	
2000111	Utsikten, del av Vestheia	05.10.2000	
2000113	Torvfjellet	02.11.2000	
2008114a	Dalane, Sjåen, Kalstad og Stene, endring 2	14.03.2002	13.11.2008
2012114b	Del av Dalane, Sjåen, Kalstad og Stene	08.03.2012	
2002116	Rinde	02.05.2002	
2001118	Haugbakkane Farsjø	13.12.2001	
2004119	Gierløffsvei Øya	07.02.2002	12.02.2004
2000122a	Kragerø Golf og Hytter I	24.08.2000	
2002122b	Kragerø Golf og Hytter II	22.08.2002	
2002124	Kirkegata 14 og 16	07.02.2002	
2001125	Lindvikskollen	01.11.2001	
2001126	Kivle m/fl.	13.12.2001	
2002127	Sørsmolt	13.06.2002	
2001128	Bærøy sone 12	23.08.2001	
2003129	Marienlyst	08.05.2003	
2004130	Rv38 Kalstadkrysset - Eklund	24.06.2004	
2003131	Stoppedalen	06.02.2003	
2008132	Stabbestad sentrum	10.02.2005	17.04.2008
2005133	Bråtøyskogen - Skåtøy	10.03.2005	
2007134a	Kragerø Havnefront	14.02.2007	
2011134b	Kirkebukta – endring	19.05.2011	
2006136	Lyngdalsbukta	22.06.2006	
2004137	Nordre Kalstad IV	02.09.2004	
2005139a	Rv38 Eklund – Sannidal	01.09.2005	
2008139b	Rv38 Eklund – Sannidal - endring	07.02.2008	
2005140	Holter – bebyggelsesplan	18.05.2005	
2006141	Nordre Bærøy med sone 4, endring	12.05.2005	26.10.2006
2014144	Skrubbodden	02.03.2006	12.06.2014
2008146	Fossing Bruk	19.06.2008	
2007147	Reguleringsplan for Helle skole og idrettsanlegg	14.02.2007	
2007149	Schønbergsvei	24.05.2007	
2007150	Lindheim familiecamping	24.05.2007	
2009151	Del av Valberg – gbnr. 12/602, 14/52 m. fl.	27.08.2009	

2010153	Theilertomta – området	23.09.2010
2010154	Sollia Vest	20.05.2010
2010155	Sandåsen, gnr. 32 bnr. 2 m. fl.	20.05.2010
2009156	Kragerø Næringspark - Kåsa	18.06.2009
2009157	Rv 363 Sannidal - Kil	14.05.2009
2009158	Rønningen – Ørsvik	22.10.2009
2011159	Ødegård – Skåtøy	03.02.2011
2009160	Kirkeområdet – endring	22.10.2009
****161	Brevikveien	-
****162	Hellesund	-
****163	Omregulering Kalstad...	-
2012164	Detaljreguleringsplan for Strand Industriområde	03.05.2012
2011165	Detaljreguleringsplan for Siritun	17.11.2011
2013166	Detaljreguleringsplan for Thomesheiveien 20	05.11.2013
2013167	Detaljreguleringsplan for E18 Tangen - Aust-Agder grense, midtrekkverk	12.12.2013
****168	Detaljreguleringsplan for Eplehagen	-
2014169	Detaljreguleringsplan for Kragerø Sparebank	25.09.2014
****170	Detaljreguleringsplan for innseiling Kragerø - Knubbhausen	
****171	Detaljreguleringsplan for innseiling Kragerø – Galeioddbøyene	
****172	Detaljreguleringsplan for innseiling Kragerø - Lovisenbergsundet	
****173	Detaljreguleringsplan for E18 Tangenkrysset	